

FINANSTILSYNET
THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Høring

Forskrifter til endringer i finansforetaksloven og til lov om Bankenes sikringsfond

EUs krisehåndterings- og innskuddsgarantidirektiv

DATO:
29. juni 2018

Innhold

1	Innledning	6
1.1	Bakgrunn	6
1.2	Nasjonalt handlingsrom	6
1.3	Nærmere om høringsnotatet	7
1.3.1	Forskriftsteknikk	7
2	Lov om Bankenes sikringsfond	8
2.1	Bankenes sikringsfond – administrative forhold	8
2.1.1	Beskrivelse av lovbestemmelsen og forskriftshjemmelen	8
2.1.2	Gjeldende norsk regulering	8
2.1.3	Nivå 2-regler fra EU	9
2.1.4	Finanstilsynets vurderinger	9
3	Innskuddsgarantiordning for banker	11
3.1	Medlemskap i innskuddsgarantiordningen	11
3.1.1	Beskrivelse av lovbestemmelsen og forskriftshjemmelen	11
3.1.2	Gjeldende norsk regulering	11
3.1.3	Nivå 2-regler fra EU	12
3.1.4	Finanstilsynets vurderinger	12
3.2	Innskudd i i norske foretaks filialer i utlandet eller gjennom grensekryssende aktivitet	12
3.2.1	Beskrivelse av lovbestemmelsen og forskriftshjemmelen	12
3.2.2	Gjeldende norsk regulering	13
3.2.3	Nivå 2-regler fra EU	13
3.2.4	Finanstilsynets vurderinger	13
3.3	Samarbeid mellom garantiordninger	14
3.3.1	Beskrivelse av lovbestemmelsen og forskriftshjemmelen	14
3.3.2	Gjeldende norsk regulering	14
3.3.3	Nivå 2-regler fra EU	14
3.3.4	Finanstilsynets vurderinger	14
3.4	Bidrag fra medlemmene	15
3.4.1	Beskrivelse av lovbestemmelsen og forskriftshjemmelen	15
3.4.2	Gjeldende norsk regulering	15
3.4.2.1	Om gjeldende norske regler kan videreføres	16
3.4.3	Nivå 2-regler fra EU	16
3.4.4	Kommende regelverk for beregning av bidrag	16
3.4.5	Ny metode for bidragsberegning i to trinn	16
3.4.5.1	Begrensninger i modellen	17
3.4.5.2	Nasjonale tilleggsindikatorer	17
3.4.5.3	Ny metode for bidragsberegning foreslås innført i to trinn	18
3.4.6	Forslag til metode for bidragsberegning	18
3.4.7	Overordnet beskrivelse av EBAs modell	19
3.4.8	Valg av risikoinndikatorer	20
3.4.8.1	Hovedregler for beregning av individuell risikoscore fra indikatorverdiene (IRS)	21
3.4.8.2	Uvektet kjernekapitalandel	23
3.4.8.3	Ren kjernekapitaldekning	23
3.4.8.4	Liquidity Coverage Ratio (LCR)	23
3.4.8.5	Net Stable Funding Ratio (NSFR)	24
3.4.8.6	Misligholdte og tapsutsatte engasjement	24
3.4.8.7	Risikovekt i samlet beregningsgrunnlag	25
3.4.8.8	Totalkapitalrentabilitet	25

3.4.8.9 Eiendeler som ikke er pantsatt delt på garanterte innskudd	25
3.4.9 Fastsettelse av aggregert risikoscore basert på risikoindikatorverdier	26
3.4.10 Fastsetting av aggregert risikovekt	27
3.4.11 Beregning av årlig bidrag	29
3.4.12 Konsekvenser av den nye modellen	30
3.4.12.1 Konsekvenser for samfunnet	30
3.4.12.2 Konsekvenser for medlemsbankene	31
3.5 Bidragsbetaling ved endringer i virksomheten	32
3.5.1 Beskrivelse av lovbestemmelsen og forskriftshjemmelen	32
3.5.2 Gjeldende norsk regulering	32
3.5.3 Nivå 2-regler fra EU	32
3.5.4 Finanstilsynets vurderinger	32
3.6 Administrative krav	33
3.6.1 Beskrivelse av lovbestemmelsen og forskriftshjemmelen	33
3.6.2 Gjeldende norsk regulering	33
3.6.3 Nivå 2-regler fra EU	34
3.6.4 Finanstilsynets vurderinger	34
4 Soliditets- og solvenssvikt i banker, kredittforetak og finanskonsern mv.	35
4.1 Virkeområde, forholdsmessighet og forskriftshjemler	35
4.1.1 Ny finansforetakslov § 20-4	35
4.1.2 Gjeldende norsk regulering	35
4.1.3 Finanstilsynets vurderinger	36
4.2 Gjenopprettingsplaner	36
4.2.1 Beskrivelse av lovbestemmelsen og forskriftshjemmelen	36
4.2.2 Gjeldende norsk regulering	36
4.2.3 Nivå 2-regler fra EU	36
Nasjonale valg i forordningen	37
4.2.4 Finanstilsynets vurderinger	37
4.3 Krisetiltaksplaner	38
4.3.1 Beskrivelse av lovbestemmelsen og forskriftshjemmelen	38
4.3.2 Gjeldende norsk regulering	39
4.3.3 Nivå 2-regler fra EU	39
Forordningens rekkevidde	39
Nasjonale valg i forordningen	39
4.3.4 Finanstilsynets vurderinger	40
4.4 Forenklede krav til planer	40
4.4.1 Beskrivelse av lovbestemmelsen og forskriftshjemmelen	40
4.4.2 Gjeldende norsk regulering	41
4.4.3 Nivå 2-regler fra EU	41
Forordningens rekkevidde	41
4.4.4 Finanstilsynets vurderinger	42
4.5 Avtaler om konsernintern støtte	43
4.5.1 Beskrivelse av lovbestemmelsen og forskriftshjemmelen	43
4.5.2 Gjeldende norsk regulering	43
4.5.3 Nivå 2-regler fra EU	43
4.5.4 Finanstilsynets vurderinger	44
4.6 Minstekrav til summen av ansvarlig kapital og konvertibel gjeld	44
4.6.1 Innledning	44
4.6.2 Nivå på MREL	46
4.6.2.1 Tapsabsorberingsbeløpet	46

4.6.2.2	Rekapitaliseringsbeløpet	47
4.6.2.3	Bidrag fra innskuddsgarantiordningen	48
4.6.2.4	Kalibrering av MREL mot uvektet kjernekapitalandel	49
4.6.2.5	Minstekrav til tap og oppkapitalisering før bruk av krisefond	49
4.6.3	Brudd på MREL	51
4.6.4	OMF-foretak	53
4.6.5	Hvordan skal MREL tilfredsstilles - prioritet	55
4.6.6	Hvilke foretak skal omfattes av krav til rekapitaliseringsbeløp og fulle krav til gjenopprettings- og krisetiltaksplaner	59
4.6.6.1	Innledning	59
4.6.6.2	Utgangspunkter for fastsettelse av individuelle MREL-krav	59
4.6.6.3	Hvilke foretak som omfattes av særskilte MREL-krav i Danmark og Sverige	60
4.6.6.4	Finanstilsynets vurderinger	61
4.6.6.5	Datterforetak av utenlandske banker	61
4.6.7	Rapportering og offentliggjøring av MREL	62
4.7	Finansielle kontrakter	62
4.7.1	Beskrivelse av lovbestemmelsen og forskriftshjemmelen	62
4.7.2	Gjeldende norsk regulering	62
4.7.3	Nivå 2-regler fra EU	63
4.7.3.1	Forordningens rekkevidde	63
4.7.3.2	Nasjonale valg i forordningen	63
4.7.4	Finanstilsynets vurderinger	63
4.8	Verdivurdering	63
4.8.1	Beskrivelse av lov- og forskriftsbestemmelsene	63
4.8.2	Gjeldende norsk regulering	64
4.8.3	Nivå 2-regler fra EU	64
4.8.3.1	Finanstilsynets vurderinger	66
4.8.3.2	Vern for motparter ved delvis eiendomsoverdragelse	66
4.9	Intern oppkapitalisering	66
4.9.1	Beskrivelse av lovbestemmelsen og forskriftshjemmelen	66
4.9.2	Gjeldende norsk regulering	68
4.9.3	Nivå 2-regler fra EU	68
4.9.3.1	Forordningenes rekkevidde	68
4.9.3.2	Nasjonale valg i forordningene	69
4.9.4	Finanstilsynets vurderinger	69
4.10	Kriseutvalg	70
4.10.1	Beskrivelse av lovbestemmelsen og forskriftshjemmelen	70
4.10.2	Gjeldende norsk regulering	70
4.10.3	Nivå 2-regler fra EU	70
4.10.3.1	Forordningens rekkevidde	70
4.10.3.2	Nasjonale valg i forordningen	71
4.10.4	Finanstilsynets vurderinger	71
4.11	Taushetsplikt	72
4.12	Regler om krisetiltaksfondet	72
4.12.1	Beskrivelse av lovbestemmelsen og forskriftshjemmelen	72
4.12.2	Gjeldende norsk regulering	73
4.12.3	Nivå 2-regler fra EU	73
4.12.3.1	Innledning	73
4.12.3.2	Grunnlaget for bidragsberegningen	73
4.12.3.3	Beregning av risikobasert bidrag	76
4.12.3.4	Konsekvenser av forslaget	85
5	Økonomiske og administrative konsekvenser	88

6 Forslag til forskrifter og forskriftsendringer	90
Vedlegg 1: Forordninger etter BRRD	95
Vedlegg 2: Estimer på parameterverdier i kapittel 3.4	97

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

EUs krisehåndteringsdirektiv (direktiv 2014/59/EU, heretter BRRD) og innskuddsgarantidirektiv (direktiv 2014/49/EU, heretter DGSD) gjennomføres i Norge ved lov om endring i finansforetaksloven mv. (innskuddsgaranti og krisehåndtering av banker) og lov om Bankenes sikringsfond.

Den nye finansforetaksloven kapittel 20 gjelder for banker og kredittforetak, samt verdipapirforetak som er omfattet av minstekravet til startkapital i verdipapirhandelloven § 9-13 første ledd første punktum. Videre gjelder den for holdingforetak eller annet morselskap i finanskonsern der slike foretak inngår, og til slutt finansieringsforetak som inngår i slike finanskonsern. For en fullstendig beskrivelse av regelverket som skal gjennomføres, vises det til NOU 2016:23 og Prop. 159 L (2016-2017) (proposisjonen).

Finansdepartementet ba i brev av 23. mars 2018 Finanstilsynet om å utarbeide et høringsnotat med forslag til utfyllende forskriftsbestemmelser til de nye lovreglene, samt forestå en alminnelig høring av forslagene.

Forskriftsreglene ble i brevet forutsatt å dekke:

- Utfyllende regler til finansforetaksloven kapittel 19 om innskuddsgaranti
- Utfyllende regler til finansforetaksloven kapittel 20, herunder regler om anvendelsen av forholdsmessighetsprinsippet, gjenoppretingsplaner, krisetiltaksplaner, minstekrav til konvertibel gjeld mv.
- Gjennomføring av forventede EØS-regler som svarer til nivå 2-rettsakter fastsatt i medhold av krisehåndteringsdirektivet og innskuddsgarantidirektivet
- Utfyllende regler til lov om Bankenes sikringsfond
- Tilpasning av øvrige regler i gjeldende finansforetaksforskrift kapittel 19 til 21

Det ble videre lagt til grunn at Finanstilsynet vil se hen til forventede endringer i krisehåndteringsdirektivet i henhold til endringsforslaget fra EU-kommisjonen av 23. november 2016 nr. 852 om konvertibel gjeld mv. (BRRD2). Forslaget, som er gjenstand for forhandlinger mellom Kommisjonen, Rådet og Parlamentet, innebærer endringer i reglene for fastsettelse av minstekrav til ansvarlig kapital og konvertibel gjeld. Rådet la 25. mai 2018 fram et forslag som avviker fra Kommisjonens forslag på flere punkter. Det er på nåværende tidspunkt uklart hvordan de endelige reglene vil se ut.

Frist for oversendelse av endelig forslag til forskriftsregler sammen med en oppsummering og vurdering av høringsuttalelsene til departementet er 1. november 2018.

1.2 Nasjonalt handlingsrom

BRRD er et rammedirektiv med overordnede bestemmelser som suppleres med en rekke detaljerte gjennomføringsbestemmelser og tekniske standarder (nivå 2). Disse skal i henhold til EØS-avtalen artikkel 7 som sådan gjøres til en del av avtalepartenes interne rettsorden

(inkorporasjon). Det er ikke gitt forordninger i medhold av DGSD, og det er heller ingen hjemler for EU-kommisjonen til å vedta forordninger.

Det er lenket til alle forordningene som foreslås inkorporert i oversikten i vedlegg 1.

1.3 Nærmere om høringsnotatet

Inndelingen i kapitler er basert på henholdsvis lov om Bankenes sikringsfond og lov om endringer i finansforetaksloven mv. (innskuddsgaranti og krisehåndtering av banker) og følger i utgangspunktet kronologien i disse lovene. Enkelte temaer som er regulert forskjellige steder i loven, har en så nær sammenheng at de likevel behandles samlet. Dette gjelder for eksempel verddivurderingene som skal gjennomføres etter henholdsvis § 20-16 og § 20-38.

Regelverket som nå skal gjennomføres i norsk rett, er svært omfattende og detaljert. Regelverket er ikke anvendt i Norge, og har heller ikke vært brukt som grunnlag for krisehåndtering i praksis i vesentlig grad i EØS-området. Det må derfor legges til grunn at regelverket vil være gjenstand for revisjon når det er vunnet mer erfaring med mekanismene som reguleres.

Finanstilsynet har vurdert i hvilken grad eksisterende forskrifter kan videreføres uendret eller med begrensede endringer med ny hjemmel. Finanstilsynet har også identifisert forskriftshjemler der det ikke er blitt ansett nødvendig, i det minste ikke i første omgang, å foreslå forskriftsbestemmelser.

1.3.1 Forskriftsteknikk

Mange av forskriftsbestemmelsene til finansforetaksloven er samlet i forskrift om finansforetak og finanskonsern av 9. desember 2016 nr. 1502 (finansforetaksforskriften). På flere områder er det likevel blitt ansett hensiktsmessig å fastsette separate forskrifter. Dette gjelder for større EU-rammeverk som CRR/CRD IV og Solvens II. Etter Finanstilsynets vurdering utgjør også BRRD og bestemmelsene i finansforetaksloven som gjennomfører direktivet, et så omfattende og variert rammeverk at det vurderes som hensiktsmessig å fastsette en egen forskrift for gjennomføring av BRRD.

Deler av bestemmelsene knyttet til innskuddsgarantiordningen berører innskytere/forbrukere og andre mindre profesjonelle brukere, og det er derfor viktig at regelverket er lett å finne frem i også for disse gruppene. Etter Finanstilsynets vurdering vil det være enklest å finne bestemmelsene dersom de inntas i finansforetaksforskriften.

2 Lov om Bankenes sikringsfond

2.1 Bankenes sikringsfond – administrative forhold

2.1.1 Beskrivelse av lovbestemmelsen og forskriftshjemmelen

Lov om Bankenes sikringsfond § 3 gir nærmere regler om styret i Bankenes sikringsfond, herunder oppnevning av styremedlemmer, krav til protokollering fra styremøtene, samt at aksjelovens regler om godtgjørelse fra andre enn foretaket kommer til anvendelse.

Det følger av bestemmelsens femte ledd at

"Departementet kan fastsette instruks for styret, herunder regler om saksbehandling, utsetting av arbeidsoppgaver og saker som skal forelegges departementet, Finanstilsynet eller Norges Bank før vedtak treffes."

Det følger videre av lov om Bankenes sikringsfond § 5 at Bankenes sikringsfond skal etablere prosedyrer for samarbeid, samordning og informasjonsutveksling med Finanstilsynet og Norges Bank. Det fremkommer av første ledd annet punktum at

"Departementet kan fastsette nærmere regler om slike prosedyrer."

I § 7 fremkommer det at Bankenes sikringsfonds taushetsplikt ikke gjelder overfor departementet, Finanstilsynet og Norges Bank. Det fremkommer videre at

"Departementet kan i forskrift gi regler om avgrensning av taushetsplikten"

I lov om Bankenes sikringsfond § 8 fremkommer det videre at

"Departementet kan i forskrift gi regler om Bankenes sikringsfond og dets virksomhet, herunder regler om regnskap- og revisjonsforhold"

2.1.2 Gjeldende norsk regulering

De organisatoriske reglene rundt Bankenes sikringsfond er i dag tatt inn som en del av finansforetaksloven kapittel 19.

Det følger av finansforetaksloven § 19-3 at fondets øverste myndighet er generalforsamlingen, at fondet ledes av et styre, og at fondet skal ha vedtekter godkjent av departementet. I § 19-3 femte ledd fremkommer det at departementet kan gi forskrift om fondet og dets virksomhet.

Finansforetaksloven § 19-13 gir nærmere regler om generalforsamling, herunder at generalforsamlingen fastsetter instruks til styret. Finansforetaksloven § 19-14 gir nærmere bestemmelser om styret, herunder regler om stemmerett.

Det er i finansforetaksforskriften ikke tatt inn nærmere regler om organiseringen av Bankenes sikringsfond.

2.1.3 Nivå 2-regler fra EU

Det foreligger ikke nivå 2-regler fra EU knyttet til organisatoriske forhold for innskuddsgarantifondet eller krisetiltaksfondet (som Bankenes sikringsfond også etter loven skal forvalte.)

2.1.4 Finanstilsynets vurderinger

Det er gitt flere forskriftshjemler knyttet til administrative forhold i Bankenes sikringsfond.

Enkelte av forskriftshjemlene er videreføring av eksisterende forskriftshjemler. Flere av disse forskriftshjemlene er ikke brukt i dagens regelverk, og utgangspunktet for bruk av eventuell forskriftsregulering bør fortsatt være at det foreligger et faktisk behov.

Det følger som nevnt av forskriftshjemmelen i § 3 femte ledd at departementet kan fastsette instruks for styret, herunder regler for saksbehandling, utsetting av arbeidsoppgaver, og saker som skal forelegges departementet, Finanstilsynet eller Norges Bank før vedtak treffes.

Styret skal etter lov om Bankenes sikringsfond § 3 oppnevnes av departementet. Et visst rammeverk for styrets arbeid bør etableres, men etter Finanstilsynets vurdering bør dette først og fremst skje i form av vedtekter, jf. tilsvarende modell i lov om Statens finansfond som organiseringen i lov om Bankenes sikringsfond synes å bygge på.

Fastsettelse av vedtektene kan enten skje direkte av departementet som etter gjeldende rett (tilsvarende modellen i Statens finansfond), eller etter forslag fra styret. Under enhver omstendighet bør det tas inn en forskriftsbestemmelse om at vedtektene fastsettes av departementet. Dette kan gjøres i medhold av lov om Bankenes sikringsfond § 8. Hvorvidt det i tillegg er behov for styreinstruks, vil til en viss grad avhenge av detaljeringsgraden i vedtektene.

Sentrale forhold som kan være naturlig å vurdere i forbindelse med fastsettelse av vedtekter eller styreinstruks, er spørsmålet om eventuell foreleggelsesplikt for departementet før styret treffer vedtak av særlig viktighet, i hvor stor grad utkontraktering kan skje og til hvem, samt forretningsførers rolle.

Spørsmålet om eventuell foreleggelsesplikt for departementet, avhenger av hvilket behov for kontroll over Bankenes sikringsfond departementet mener det er nødvendig å ha. Samtidig vil en plikt til å forelegge saker av særlig viktighet for departementet kunne gå ut over Bankenes sikringsfonds uavhengighet, jf. den internasjonale organisasjonen for innskuddsgarantiordninger IADIs "Core Principles" punkt 3, som stiller krav til uavhengighet.

Bankenes sikringsfond har i dag et nært samarbeid med bransjeorganisasjonen Finans Norge. Sikringsfondet leier blant annet lokaler av Finans Norge, og kjøper en rekke støttetjenester av Finans Norge. I tillegg er administrerende direktør i Finans Norge også fondets forretningsfører. Det kan reises spørsmål ved om disse koblingene er hensiktsmessige i lys av IADIs "Core Principles" punkt 3. Det kan også stilles spørsmål ved dobbeltrollen i lys av bestemmelsen i finansforetaksloven § 20-3 tredje ledd hvor det fremkommer at Bankenes sikringsfond skal bistå Finanstilsynet i utøvelsen av oppgaver og kompetanse som krisehåndteringsmyndighet. Slik bistand fra sikringsfondets side, for eksempel i forbindelse med utarbeidelse av foretaksspesifikke krisetiltaksplaner, forutsetter i praksis blant annet større grad av deling av taushetsbelagt informasjon enn det som utveksles i dag. For

Finanstilsynet og de berørte bankene vil det være viktig at virksomhetsstyringen i sikringsfondet bidrar til å etablere tillit og uavhengighet. Dette kan tale for at forretningsfører ikke har koblinger til banker eller næringsorganisasjoner.

Det vil i forbindelse med ikrafttreddelsen av lov om Bankenes sikringsfond bli oppnevnt et nytt styre i medhold av lovens § 1 annet ledd. Det antas naturlig at det nye styret foreslår nye vedtekter for Bankenes sikringsfond, vurderer behovet for styreinstruks, vurderer om avtalene om kjøp av tjenester fra Finans Norge i tilstrekkelig grad ivaretar hensynet til uavhengighet, samt vurderer nærmere forretningsførerrollen, herunder om det er god virksomhetsstyring at leder av bankenes interesseorganisasjon også er forretningsfører i Bankenes sikringsfond i lys av sikringsfondets nye rolle.

Det følger videre av lov om Bankenes sikringsfond § 5 at Bankenes sikringsfond skal etablere prosedyrer for samarbeid, samordning og informasjonsutveksling med Finanstilsynet og Norges Bank, og at departementet kan gi forskrifter i den forbindelse. Det naturlige utgangspunktet må være at Bankenes sikringsfond, Finanstilsynet og Norges Bank i fellesskap avklarer de nærmere premisene for samarbeidet, herunder eventuelt inngår en samarbeidsavtale. På det nåværende tidspunkt vurderes det ikke naturlig å regulere samarbeidet i forskrifts form.

Det fremkommer i den nye loven § 7 at Bankenes sikringsfonds taushetsplikt ikke gjelder overfor departementet, Finanstilsynet og Norges Bank, og at departementet kan gi nærmere regler om avgrensningen. Medlemsbankene i Bankenes sikringsfond opererer i et europeisk og internasjonalt marked, og har behov for å ha dialog med andre lands sikringsfond, tilsynsmyndigheter, krisehåndteringsmyndigheter og sentralbanker. Unntaket fra taushetsplikten bør også gjelde overfor andre EØS-staters innskuddsgarantiordninger, krisehåndteringsmyndigheter, tilsynsmyndigheter og sentralbanker. Det samme gjelder EU-organer som Single Resolution Board (SRB) og den Europeiske sentralbanken (ECB). Det foreslås at dette presiseres i forskrift til § 7.

I lov om Bankenes sikringsfond § 8 fremkommer det som nevnt at departementet kan i forskrift gi regler om Bankenes sikringsfond og dets virksomhet, herunder regler om regnskap- og revisjonsforhold. Hjemmelen er en videreføring av eksisterende forskriftshjemmel i finansforetaksloven § 19-3 femte ledd, og har et visst preg av å være en sikkerhetsventil. Forskriftshjemmelen er ikke benyttet i dagens regelverk, og det antas ikke nødvendig å anvende hjemmelen på det nåværende tidspunkt.

Basert på ovennevnte, foreslås to forskriftsbestemmelser til lov om Bankenes sikringsfond der det fremgår at departementet fastsetter vedtekter for fondet og at det gis unntak fra taushetsplikten overfor andre EØS-staters innskuddsgarantiordninger, krisehåndteringsmyndigheter, tilsynsmyndigheter og sentralbanker. Det vises til kapittel 6.

3 Innskuddsgarantiordning for banker

3.1 Medlemskap i innskuddsgarantiordningen

3.1.1 Beskrivelse av lovbestemmelsen og forskriftshjemmelen

Ny finansforetakslov § 19-2 angir hvilke foretak som skal være medlem av innskuddsgarantiordningen. Banker med hovedsete her i riket skal være medlem. Kredittinstitusjon med hovedsete i annen EØS-stat som mottar innskudd fra allmenheten gjennom filial her i riket, kan bli medlem av innskuddsgarantiordningen dersom garantiordningen for bankinnskudd i hjemstaten ikke gir like god dekning som det som følger av ny § 19-6 om beregning av utbetalinger. Det er videre fastsatt at slike filialer som velger å bli medlem etter første punktum, kan si opp medlemskapet med en frist på tolv måneder.

Departementet kan i medhold av ny § 19-2 annet ledd tredje punktum gi forskrift om vilkår og regler for filialmedlemskap. Departementet kan videre etter ny § 19-2 tredje ledd gi regler om medlemskap i garantiordningen for annet finansforetak med hovedsete her i riket og for filial av kredittinstitusjon med hovedsete i stat utenfor EØS, og kan fastsette vilkår og nærmere regler for slikt medlemskap.

Ny finansforetakslov § 19-2 bygger på gjeldende finansforetakslov §§ 19-1 og 19-2.

3.1.2 Gjeldende norsk regulering

Gjeldende finansforetakslov § 19-1 fastsetter at banker med hovedsete her i riket skal være medlem av Bankenes sikringsfond. Departementet kan i forskrift bestemme at annet finansforetak med hovedsete her i riket skal være medlem av sikringsfondet, og kan fastsette nærmere regler for slike medlemmer. Det er i gjeldende rett ikke gitt forskriftsbestemmelser om medlemskap for andre finansforetak.

Gjeldende finansforetakslov § 19-2 fastsetter videre at kredittinstitusjon med hovedsete i annen EØS-stat som mottar innskudd fra allmenheten gjennom filial her i riket, har rett til å bli medlem av innskuddsgarantiordningen, dersom innskuddsgarantiordningen i filialens hjemstat ikke kan anses å gi filialens innskytere like god dekning som det som følger av loven. Departementet kan fastsette nærmere vilkår for slikt medlemskap. Departementet kan videre bestemme at filial av kredittinstitusjon med hovedsete i stat utenfor EØS, skal være medlem av innskuddsgarantiordningen.

Det er i medhold av gjeldende lovs § 19-2 gitt utfyllende regler i finansforetaksforskriften § 19-1 om EØS-filialers medlemskap i innskuddsgarantiordningen. Før norsk filial av kredittinstitusjon med hovedsete i annen EØS-stat kan bli medlem av innskuddsgarantiordningen, skal Bankenes sikringsfond i samarbeid med hjemstatens sikringsordning avklare hvilke innskudd som er sikret i hjemstatens ordning, og hvilke innskudd som skal være sikret i sikringsfondet. Det er videre fastsatt at sikringsfondet kan avslå søknad om filialmedlemskap, eller sette særlige vilkår for medlemskapet, dersom soliditetssituasjonen hos søker, eller betydelig usikkerhet med hensyn til utviklingen i denne, tilsier det. Det er dessuten gitt regler om at filialmedlem tidligst kan opptas seks måneder etter

at sikringsfondet har mottatt søknad om medlemskap, og om at filialmedlemskap opphører ett år etter at sikringsfondet har mottatt oppsigelse fra filialmedlemmet.

Det er ikke gitt forskriftsbestemmelser om medlemskap for filial av kredittinstitusjon med hovedsete i stat utenfor EØS.

3.1.3 Nivå 2-regler fra EU

Det er ikke gitt nivå 2-regler fra EU på dette området.

3.1.4 Finanstilsynets vurderinger

Etter Finanstilsynets vurdering kan dagens forskriftsbestemmelser om medlemskap for kredittinstitusjon med hovedsete i annen EØS-stat, videreføres. Ettersom Bankenes sikringsfond forvalter innskuddsgarantifondet og samtidig skal yte administrative tjenester overfor krisefondet, vil medlemskapet nå knyttes opp til innskuddsgarantiordningen, og ikke til Bankenes sikringsfond som sådan. Nåværende forskriftsbestemmelse om at filialmedlemskap opphører ett år etter at sikringsfondet har mottatt oppsigelse fra filialmedlemmet oppheves fordi bestemmelsen vil fremgå av ny lov § 19-2.

Det er ikke gitt forskriftsbestemmelser om medlemskap for andre finansforetak. Forskriftsbestemmelsen er ifølge forarbeidene (NOU 2016: 23 side 124) først og fremst ment å omfatte foretak som er gitt konsesjon som kredittinstitusjon med rett til å motta innskudd i henhold til sin hjemstatskonsesjon og som har adgang til å ta imot innskudd gjennom filial her i riket, jf. finansforetaksloven § 2-2 første ledd. Bestemmelsen vil ikke ha betydning for norske kredittforetak eller andre typer finansforetak ettersom disse ikke kan ta imot innskudd fra en ubegrenset krets av innskytere. Krav til medlemskap for andre kredittinstitusjoner enn banker, fremgikk tidligere av forskrift av 17. oktober 2001 om sikringsordninger for kredittinstitusjoner. Forskriften ble opphevet ved finansforetaksforskriftens ikrafttredelse. Forskriftens forbud mot å bruke opplysninger om sikringsordninger til reklameformål, ble videreført i finansforetaksforskriften § 16-5. Finanstilsynet legger etter dette til grunn at det ikke skal fastsettes særskilte forskriftsbestemmelser om medlemskap for andre finansforetak.

Det følger av dagens lov at departementet kan bestemme at filial av kredittinstitusjon med hovedsete i stat utenfor EØS. Filialer av foretak etablert utenfor EØS-området må ha konsesjon til å drive virksomhet i Norge. Kravet om medlemskap i garantiordningen vil være en direkte følge av at det eventuelt gis konsesjon som omfatter tillatelse til å drive innskuddsvirksomhet. Etter Finanstilsynets vurdering er det ikke behov for særlige regler for filialer av kredittinstitusjon med hovedsete i stat utenfor EØS.

3.2 Innskudd i i norske foretaks filialer i utlandet eller gjennom grensekryssende aktivitet

3.2.1 Beskrivelse av lovbestemmelsen og forskriftshjemmelen

Det følger av ny § 19-3 at som innskudd regnes enhver kredittsaldo i et medlemsforetak på en konto som lyder på navn, og som kan kreves tilbakebetalt etter de vilkår som gjelder for

kontoen. Som innskudd regnes også renter som ikke er forfalt, og tilgodehavende etter oppdrag om betalingsoverføring og andre vanlige betalingstjenester.

Innskuddsgarantiordningen skal omfatte kvalifiserte innskudd som er mottatt av medlemsforetakene. Med kvalifiserte innskudd menes alle innskudd unntatt blant annet innskudd som en annen kredittinstitusjon har for egen regning og risiko, innskudd av ansvarlig kapital og innskudd av utbytte ved transaksjoner som etter rettskraftig dom er i strid med lovgivningen om hvitvasking av penger eller finansiering av terrorvirksomhet.

Garanterte innskudd er kvalifiserte innskudd opp til to millioner kroner per innskyter per medlemsforetak. For særskilte innskudd som nevnt i § 19-4 andre ledd, er det innenfor en tidsbegrenset periode etter innskuddet ble etablert, ingen øvre grense.

Det følger av § 19-4 at for innskudd mottatt av norske foretak gjennom filial etablert i annen EØS-stat, er beløpsgrensen for garanterte innskudd et beløp i norske kroner som svarer til 100 000 euro per innskyter per medlemsforetak. Det samme gjelder innskudd som et medlem har mottatt gjennom grensekryssende virksomhet i annen EØS-stat. Departementet kan etter § 19-4 tredje ledd gi nærmere regler i forskrift.

Departementet kan i medhold av ny § 19-3 femte ledd gi regler om at innskudd i medlemsforetakenes filialer utenfor EØS-området ikke skal være dekket av garantiordningen.

3.2.2 Gjeldende norsk regulering

Det følger av gjeldende lov at utbetalinger fra fondet for å dekke tap på innskudd i et medlems filial i en annen EØS-stat ikke må overstige den utbetaling som ville blitt foretatt av den nærmest sammenlignbare innskuddsgarantiordningen i filialens vertsstat eller omfatte andre innskytere enn de som er omfattet av denne. Det er ikke gitt nærmere regler om grensekryssende aktivitet.

Det er i gjeldende rett ikke gitt unntak for innskudd banken har mottatt gjennom filial i stat utenfor EØS. Innskudd i slike filialer er etter gjeldende rett dekket av innskuddsgarantiordningen.

3.2.3 Nivå 2-regler fra EU

Det er ikke gitt nivå 2-regler fra EU på dette området.

3.2.4 Finanstilsynets vurderinger

Finanstilsynet kan ikke se noen særskilte grunner til at innskudd mottatt av bankene gjennom filial i stat utenfor EØS skal ha bedre dekning fra den norske innskuddsgarantiordningen enn innskudd mottatt gjennom EØS-filialer. Det foreslås derfor en tilsvarende begrensning som den som gjelder for EØS-området.

Storbritannias uttreden fra EU kan aktualisere denne problemstillingen. Som følge av pågående forhandlinger mellom EU og Storbritannia, er det imidlertid uklart når Storbritannia vil bli et tredjeland og konsekvensene av dette.

3.3 Samarbeid mellom garantiordninger

3.3.1 Beskrivelse av lovbestemmelsen og forskriftshjemmelen

Ny § 19-8 regulerer utbetalinger av innskudd som et medlemsforetak har mottatt gjennom filial etablert i annen EØS-stat. Etter ny § 19-8 skal innskuddsgarantiordningen sørge for at garanterte innskudd som et medlemsforetak har mottatt gjennom sin filial etablert i annen EØS-stat, bli utbetalt så snart som mulig av garantiordningen for bankinnskudd i den stat filialen er etablert. Innskuddsgarantiordningen skal stille de nødvendige midler til disposisjon for garantiordningen i staten der filialen er etablert (vertstatens garantiordning), samt erstatte utbetalte beløp og påløpte kostnader. Innskuddsgarantiordningen skal på tilsvarende måte bistå garantiordning i en filials hjemstat med utbetaling til norske innskytere.

Etter ny § 19-8 tredje ledd kan departementet i forskrift gi regler om samarbeid med garantiordning i annen EØS-stat.

De nye reglene i § 19-8 om utbetaling gjennom vertstatens garantiordning er en endring fra gjeldende regler i finansforetaksloven § 19-10 tredje og fjerde ledd.

3.3.2 Gjeldende norsk regulering

I henhold til gjeldende § 19-10 tredje ledd skal utbetaling fra fondet til innskyter i filial som nevnt i § 19-2 første og annet ledd (utenlandske filialer) finne sted i den utstrekning innskyterens tap ikke er omfattet av innskuddsgarantiordningen i filialens hjemstat. Etter gjeldende § 19-10 fjerde ledd må utbetalinger fra fondet for å dekke tap på innskudd i et medlems filial i en annen EØS-stat, ikke overstige den utbetaling som ville blitt foretatt av den nærmest sammenlignbare innskuddsgarantiordningen i filialens vertstat eller omfatte andre innskytere enn de som er omfattet av denne.

Det er ikke gitt utfyllende forskrifter på dette området.

3.3.3 Nivå 2-regler fra EU

Det er ikke gitt nivå 2-regler om samarbeid. Den europeiske banktilsynsmyndighet (EBA) har utarbeidet utfyllende retningslinjer om samarbeidsavtaler mellom innskuddsgarantiordninger¹. Retningslinjene inneholder et multilateralt rammeverk for samarbeidsavtaler med hensikt å bidra til effektivt samarbeid mellom innskuddsgarantiordninger og utpekte myndigheter der innskuddsgarantiordningen ikke er en offentlig myndighet.

3.3.4 Finanstilsynets vurderinger

Finanstilsynet kan ikke se at det er behov for nærmere regler om samarbeid mellom garantiordninger på det nåværende tidspunkt. Etter Finanstilsynets vurdering bør behovet for utfyllende regler vurderes når de nye lovreglene har virket en tid.

---

¹ https://www.eba.europa.eu/documents/10180/1370869/EBA-GL-2016-02_+GL+on+DGS+cooperation+agreements_EN.pdf

3.4 Bidrag fra medlemmene

Kapittelet om bidrag til innskuddsgarantifondet er utarbeidet med teknisk bistand fra Bankenes sikringsfond. En beskrivelse av modellen tas med i dette høringsnotatet for å synliggjøre innholdet i en mulig fremtidig modell og gi høringsinstansene en mulighet til kommentere den mulige modellen.

Det presiseres at den nye finansforetaksloven § 19-10 tredje ledd forutsetter at det er Sikringsfondets nye styre, som først trer sammen etter lovens ikrafttredelse, som må fastsette metodikken som presenteres for Finanstilsynet for godkjenning. Finanstilsynet legger til grunn at dette vil skje så raskt som mulig etter at loven trer i kraft.

3.4.1 Beskrivelse av lovbestemmelsen og forskriftshjemmelen

Innskuddsgarantien innebærer at innskudd i medlemsbankene er sikret dersom banken skulle bli satt under offentlig administrasjon. Garantien gjelder for garanterte innskudd, som definert i finansforetaksloven § 19-4. Som utgangspunkt er garanterte innskudd alle kvalifiserte innskudd i henhold til definisjonen i § 19-3 på beløp opp til to millioner kroner per innskyter per medlemsbank. I tillegg er innskudd som følger av en rekke særlige hendelser, som for eksempel oppgjør ved bolighandel, arv og erstatningsutbetalinger mv. garantert i sin helhet i en periode på inntil 12 måneder. For nærmere beskrivelse av endringene i garantidekningene vises det til proposisjonen kapittel 9.7.5.

Innskuddsgarantifondet finansieres gjennom bidrag fra medlemsbankene og avkastning på midlene i fondet. Etter ny § 19-10 i finansforetaksloven er det Bankenes sikringsfond som skal fastsette det årlige bidraget som hver enkelt medlemsbank skal innbetale til innskuddsgarantifondet.

Lovendringene som følger av gjennomføringen av direktivet fordrer en ny metode for beregning av bidrag til innskuddsgarantifondet. Den nye metoden for bidragsberegning skal bidra til å gi bankene insentiver til å redusere sin risiko og på den måten bidra til finansiell stabilitet. Metoden skal gi en mer risikobasert fordeling av bidragene mellom medlemsbankene enn dagens metode.

3.4.2 Gjeldende norsk regulering

Gjeldende regelverk for beregning av bidrag til Bankenes sikringsfond er gitt i finansforetaksloven §§ 19-6 og 19-8, og i §§ 19-6 til 19-9 i tilhørende forskrift. I henhold til dette regelverket skal medlemsbankene hvert år betale summen av 1 promille av samlede garanterte innskudd og 0,5 promille av beregningsgrunnlaget for kapitaldekningskravet. Avgiften justeres opp dersom medlemsbankene har en kjernekapitaldekning på mindre enn 8 prosent, og justeres ned dersom medlemsbanken har en kjernekapitaldekning på mer enn 8 prosent.

I 2017 betalte medlemsforetakene totalt 1,4 milliarder kroner i bidrag til Bankenes sikringsfond. Utover justeringen basert på medlemsbankenes kjernekapitaldekning, innebærer dagens regelverk ingen risikojustering av bidragene til Bankenes sikringsfond. På grunn av de senere års økte regulatoriske krav til kjernekapitaldekning, herunder innføring av bufferkrav, har alle medlemsbankene i dag et nivå på kjernekapitalen som overstiger innslagspunktet på 8 prosent. Dagens bidragsmodell medfører derfor i realiteten ingen risikojustering av bidragene.

3.4.2.1 Om gjeldende norske regler kan videreføres

De norske reglene for beregning av bidrag må endres i lys av gjennomføringen av DGSD i EØS-avtalen og endringene i finansforetaksloven.

3.4.3 Nivå 2-regler fra EU

Det er ikke gitt nivå 2-regler fra EU på dette området. EBA publiserte i 2015 en veiledning² om metoder for beregning av bidrag til innskuddsgarantifond.

3.4.4 Kommende regelverk for beregning av bidrag

De vedtatte endringene i finansforetaksloven som gjennomfører innskuddsgarantidirektivet, fastsetter at samlet bidrag til innskuddsgarantifondet skal tilsvare 0,8 promille av samlede garanterte innskudd, jf. ny § 19-10 første ledd.

I henhold til ny § 19-10 tredje ledd skal Bankenes sikringsfond fastsette det enkelte medlems bidrag i samsvar med medlemmets andel av innskuddsgarantiordningens samlede garantiansvar. Garantiansvaret vil være en beregning av tapet som innskuddsgarantifondet kan forvente fra den enkelte medlemsbank. Forventede tap avhenger av størrelsen på garanterte innskudd i medlemsbanken, misligholdssannsynligheten for banken og tapsgraden for innskuddsgarantifondet gitt mislighold. Bidragene skal dermed stå i forhold til medlemsbankenes risiko og i rimelig grad ta hensyn til risikoprofilen til de ulike forretningsmodellene. Nytt regelverk legger opp til at det samlede bidraget skal fordeles på medlemsforetakene etter en metode som i større grad tar hensyn til medlemmenes risikoprofil enn tidligere. For nærmere beskrivelse av prinsipper for finansiering av innskuddsgarantiordningen vises det til kapittel 10.7.2.3 i lovproposisjonen.

Det er angitt at Bankenes sikringsfond skal benytte en veldokumentert, risikobasert metode for å fastsette bidragene, jf. ny § 19-10 tredje ledd annet punktum. I merknaden til bestemmelsen i lovproposisjonen er det lagt til grunn at Bankenes sikringsfond kan ta utgangspunkt i EBAs retningslinjer ved fastsettelsen av bidragene dersom dette anses relevant og hensiktsmessig.

Det følger av bestemmelsen at metoden som skal benyttes for fastsettelse av bidrag skal godkjennes av Finanstilsynet.

3.4.5 Ny metode for bidragsberegning i to trinn

EBAs retningslinjer legger opp til at det i tillegg til et sett med standardiserte indikatorer, kan fastsettes særskilte indikatorer nasjonalt. Det må brukes noe mer tid på å fastsette slike nasjonale indikatorer. Det ligger derfor an til at i første omgang benyttes modellen som framkommer av EBAs retningslinjer med få modifiseringer. Det legges til grunn at Bankenes sikringsfond, når nasjonale indikatorer er utviklet, vil foreslå en revidert modell på et senere tidspunkt, som forventes å innebære til dels store endringer fra modellen som det redegjøres for her. Argumentene for avvente med den endelige modellen presenteres i punktene 3.4.5.1 til 3.4.5.3.

---

² https://www.eba.europa.eu/documents/10180/1089322/EBA-GL-2015-10+GL+on+methods+for+calculating+contributions+to+DGS_EN

3.4.5.1 Begrensninger i modellen

EBAs retningslinjer for bidragsberegning er på mange områder et godt utgangspunkt for risikostyring av bankenes bidrag til innskuddsgarantifondet. Modellen har imidlertid også noen sentrale begrensninger. Begrensningene ligger i stor grad i det faktum at modellen er utformet slik at den i størst mulig grad skal harmonisere bidragsberegningen på tvers av EU- og EØS-landene. Modellen vil dermed i begrenset grad kunne ta hensyn til hvert enkelt lands nasjonale forhold, selv om det i EBAs retningslinjer åpnes for noen nasjonale tilpasninger.

En annen begrensning er at det i henhold til ny finansforetakslov § 19-10 skal innbetales et samlet årlig bidrag fra medlemsbankene på totalt 0,8 promille av samlede garanterte innskudd. Kombinert med EBAs modell for risikostyring, vil det forhåndsbestemte nivået på samlet bidrag føre til at beregningen av bidraget for hver enkel medlemsbank er gjensidig avhengig av bidraget til de andre medlemsbankene. En medlemsbank kan ved denne modellen ha uendret risiko over tid, men likevel få variasjoner i bidragsbeløp dersom risikoen til de øvrige bankene varierer. Særlig vil endringer i den relative risikoen til de største bankene påvirke bidragsbeløpene til de andre bankene.

EBA planlegger en bred gjennomgang av DGSD i 2019.³ I denne sammenheng vil EBAs retningslinjer for beregning av risikobaserte bidrag til innskuddsgarantifond også vurderes på nytt. Det er mulig at gjennomgangen vil føre til endringer i EBAs bidragsberegningsmodell og at noen av begrensningene i modellen følgelig reduseres.

På tross av begrensningene over, antas det at EBAs bidragsmodell vil gi en betydelig mer risikodifferensiert bidragsfordeling enn dagens modell, og at den vil være en egnet metode for bidragsberegning gitt dagens situasjon. Beregninger utført med modellen viser dessuten at modellen gir en betydelig økt risikodifferensiering av bidragene. Testberegningene viser at spesielt gruppen med såkalte forbrukslånsbanker får en betydelig risikostyring og dermed en kraftig økning i relativ andel av totale bidrag. Se figur 8 under punkt 3.4.12.2.

Det fremgår dessuten av lovproposisjonen blant annet at:

"Den foreslåtte lovbestemmelsen om at bidragene skal fastsettes i samsvar med det enkelte medlems andel av garantiordningens garantiansvar, vil stille høye krav til Bankenes sikringsfonds metode og beregninger. Blant annet må metoden bygge på betryggende beregninger av sannsynligheten for at innskudd kan bli utilgjengelige i den enkelte bank, hvilket likviditetsbehov utilgjengelige innskudd i banken vil utløse, og hvilke tap ordningen kan måtte dekke ved en krisehåndtering eller avvikling. Det vil også måtte ses hen til hvilke system- og nettverksvirkninger problemer i den enkelte bank kan medføre."

En beregning av garantiansvaret vil kreve betydelig tid og ressurser og vil være vanskelig å gjennomføre med den tiden som er til rådighet frem til lovens ikrafttredelse.

3.4.5.2 Nasjonale tilleggsindikatorer

Det er foreløpig ikke tatt stilling til hvilke tilleggsindikatorer som bør inngå i beregningen. jf. EBAs anbefaling punkt 52-54.

---

³<https://www.eba.europa.eu/documents/10180/1897365/Consultation+Paper+on+draft+EBA+Report+on+the+implementation+of+the+Guidelines+on+methods+for+calculating+contributions+to+DGSs+%28EBA-2017-10%29.pdf>

Nye regler for tapsavsetninger, IFRS 9, trådte i kraft 1. januar 2018 for foretak med børsnoterte papirer. Et forslag om å innføre reglene for unoterte banker har vært på høring og er til behandling i Finansdepartementet.

I 2018 er det også gjort endringer i foretakenes offentlige regnskapsrapportering (ORBOF) til tilsynsmyndighetene, slik at denne bedre er tilpasset IFRS, og da spesielt IFRS 9. Denne omleggingen fører blant annet til at noen nøkkeltall utgår fra rapporteringen, mens andre nøkkeltall legges til. Store deler av datagrunnlaget som vil bli benyttet i beregning av bidrag til innskuddsgarantifondet er hentet fra bankenes ORBOF-rapportering. Det vil derfor være knyttet usikkerhet til hvordan endringene i ORBOF-rapporteringen påvirker modellen for bidragsberegning. Vurderingen av hvilke indikatorer som skal inkluderes i modellen for bidragsberegning bør bygge på simuleringer som er utført på et datagrunnlag som både er av tilstrekkelig omfang og kvalitet.

Endringene som følger av implementeringen av IFRS 9 og endringene i ORBOF-rapporteringen er elementer som skaper usikkerhet rundt valg av endelig modell. Siden det per dags dato ikke foreligger tilstrekkelig tallgrunnlag til å beregne hvordan disse endringene vil slå ut i en bidragsmodell, foreslås det i denne omgang en modell som i begrenset grad påvirkes av endringene.

3.4.5.3 Ny metode for bidragsberegning foreslås innført i to trinn

På bakgrunn av begrensningene og usikkerhetsmomentene som er beskrevet over, anses det formålstjenlig å innføre den nye risikobaserte bidragsmodellen i to trinn. Dette for å sikre at endelig modell holder den kvalitet som forventes og at den oppfyller kravene i lovproposisjonen, samt gir bankene insentiver til ikke å ta for høy risiko.

I et første trinn foreslås det å benytte bidragsmodellen som fremkommer av EBAs retningslinjer med svært få modifiseringer. Modellen foreslås gjennomført med de kjerneindikatorer og vektore som fremgår av retningslinjene.⁴ Nasjonale tilpasninger foreslås begrenset til valg av metode for vurdering av risiko på grunnlag av hver indikator, samt en utvidelse av skalaen for tildeling av risikovekt for beregning av bidrag for i større grad å differensiere bidragsbetalingen. Det foreslås å benytte denne modellen i en begrenset periode fram mot utarbeidelsen av en mer tilpasset modell for beregning av medlemsbankenes faktiske risiko og deres andel av garantiordningens garantiansvar.

I neste trinn vil det foreslås en revidert modell som i større grad er tilpasset nasjonale forhold og medlemsbankenes andel av garantiordningens garantiansvar. Det forventes at den reviderte modellen vil innebære til dels store endringer fra modellen som presenteres i dette høringsnotatet. Blant annet vil det være sannsynlig at ny modell inkluderer et sett med tilleggsindikatorer. Eksempler på indikatorer som vil bli vurdert inkludert i modellen er utlånsvekst, andel usikrede lån, samt et mål på konsentrasjonsrisiko. Eventuelle endringer i EBAs bidragsmodell som følge av EBAs gjennomgang av EUs innskuddsdirektiv, vil også være en del av grunnlaget for utarbeidelse av ny modell.

3.4.6 Forslag til metode for bidragsberegning

Forslaget til ny bidragsmodell tar utgangspunkt i metoden for risikojustering som fremkommer av EBAs retningslinjer for beregning av bidrag til innskuddsgarantiordninger. Retningslinjene fra EBA har som formål å harmonisere EU-landenes bidragsberegning og

---

⁴ Se punkt 58 i EBAs retningslinjer

bidra til sterkere insentiver for medlemsbanker til å redusere risikoprofilen. EBAs retningslinjer åpner for nødvendige tilpasninger av bidragsmodellen for innskuddsgarantifondet for å ivareta nasjonale forhold.

Forslaget innebærer at det gjøres enkelte tilpasninger i modellen for å sikre en hensiktsmessig metode tilpasset situasjonen i det norske markedet, samtidig som metoden vil ivareta føringer gitt i lovproposisjonen om at medlemsbanker med forretningsmodeller som medfører særlig økt risiko for innskuddsgarantiordningen skal betale et relativt sett høyere bidrag. Som nevnt over, omfatter disse tilpasningene en utvidet skala for beregning av risikovekt, og hvilke metoder som benyttes for beregning av risikoscore for utvalgte indikatorer.

Forslaget til bidragsmodell, herunder de tilpasninger som er gjort, anses å være i henhold til retningslinjene fra EBA.

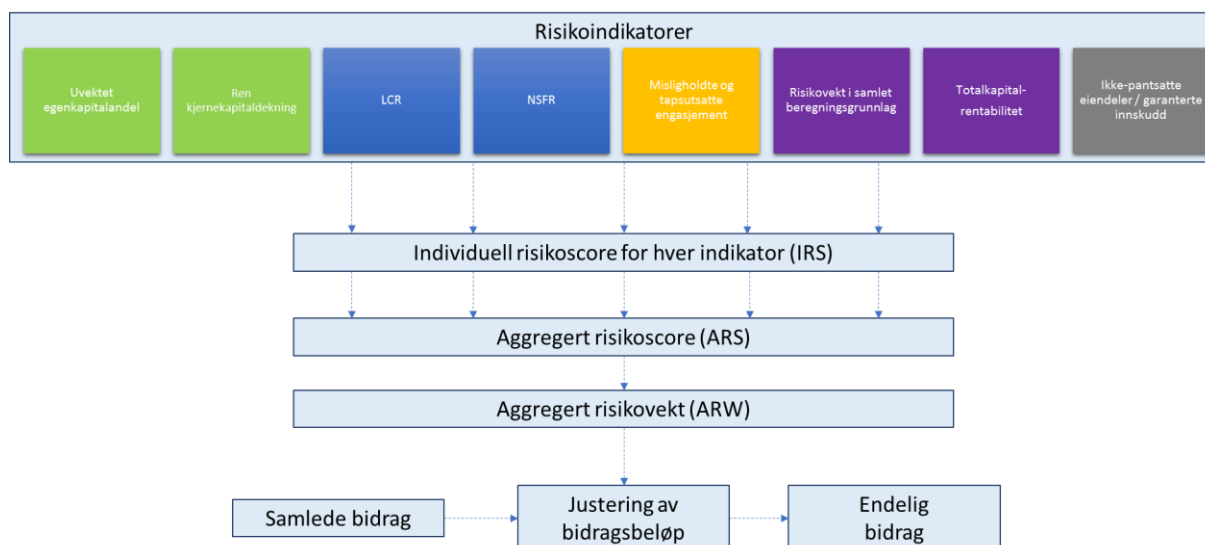
I det følgende gis en nærmere redegjørelse for forslaget til ny bidragsmetode. Innledningsvis i punkt 3.2 gis en overordnet beskrivelse av EBAs modell. Deretter gjennomgås de enkelte elementer i EBAs modell, jf. punkt 3.3 flg. Valg og tilpasninger som er gjort i forslaget til beregningsmodell, forklares nærmere i forbindelse med gjennomgangen av de enkelte elementene i EBAs modell.

3.4.7 Overordnet beskrivelse av EBAs modell

EBAs modell for bidragsbetaling fremgår av "Retningslinjer om metoder for beregning av innskudd til innskuddsgarantiordninger" fra 22. september 2015. Retningslinjene er prinsippbasert, men inneholder både obligatoriske krav og alternative krav til beregningsmetode. Modellen bygger på prinsippet om at årlige bidrag skal reflektere medlemmets andel av innskuddsgarantiordningens samlede garantiansvar, jf. "Principle 1" i retningslinjene.

Utgangspunktet for bidraget er medlemsbankens andel av totale garanterte innskudd. Modellen er videre basert på et sett med risikoindikatorer som gjennom en prosedyre vektet sammen til en samlet risikovekt (aggregert risikovekt). Den aggregerte risikovekten brukes til å risikojustere grunnbeløpet som skal betales i bidrag. Dette utgjør til sammen de obligatoriske kravene i EBAs retningslinjer. Modellen er teknisk og detaljert. Figur 1 viser en overordnet beskrivelse av prosessen:

Figur 1: Overordnet beskrivelse av prosessen for beregning av bidrag til innskuddsgarantifondet

3.4.8 Valg av risikoindikatorer

Utgangspunktet for risikojusteringen i EBAs modell er risikoindikatorerne. I EBAs modell er det åtte obligatoriske kjerneindikatorer fordelt på fem ulike kategorier. De fire første kategoriene er en indikasjon på misligholdssannsynligheten for den enkelte medlemsbank. Den siste kategorien er et mål på tapsgraden til innskuddsgarantifondet gitt at den enkelte medlemsbank kommer i mislighold. Følgende indikatorer er obligatoriske etter EBAs modell og foreslås benyttet i ny bidragsmodell:

Tabell 1: Oversikt over kjerneindikatorer i EBAs modell

Kapitaldekning
Uvektet egenkapitalandel
Ren kjernekapitaldekning
Likviditet og funding
LCR
NSFR
Kreditrisiko
Misligholdte og tapsutsatte engasjementer
Forretningsmodell
Risikovekt i samlet beregningsgrunnlag
Totalkapitalrentabilitet (RoA)
Potensielt tap for innskuddsgarantifondet
Eiendeler som ikke er pantsatt / garanterte innskudd

3.4.8.1 Hovedregler for beregning av individuell risikoscore fra indikatorverdiene (IRS)

De enkelte risikoindiatorene skal for hver medlemsbank tildeles en risikoscore. EBAs retningslinjer legger opp til å enten bruke «bucket-metoden» eller «sliding scale-metoden» ved tildeling av risikoscore. Ved bucket-metoden er det for hver indikator definert et antall buckets for ulike intervaller for indikatorverdier, som hver gir en risikoscore. Ved sliding scale-metoden gis risikoscore lineært ut fra en øvre og en nedre grense for indikatorverdier. Bucket-metoden anses å gi svakere insentiver til å redusere risikoen dersom endringene som må gjøres av en bank for å havne i en lavere bucket blir for store.

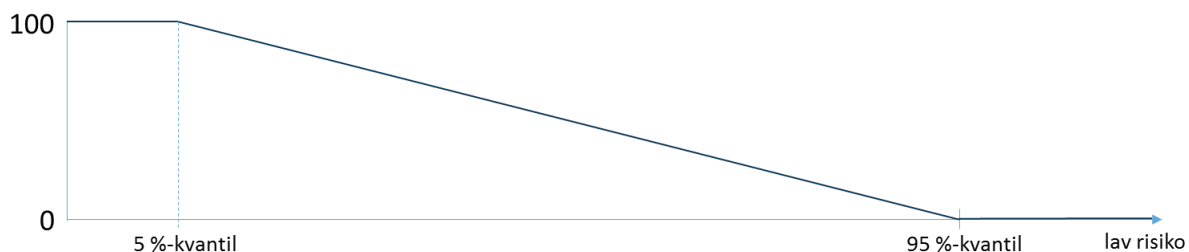
Det foreslås at det som hovedregel benyttes "sliding scale-metode" for beregning av individuell risikoscore (IRS). For hver risikoinikator blir medlemsbankene plassert langs en skala basert på hver banks indikatorverdi. Kvantiler foreslås benyttet som øvre og nedre grense for at enkeltbanker med ekstremverdier ikke skal få for stor påvirkning på poenggivningen.

Dersom lavere verdi på en indikator indikerer høyere risiko, vil de bankene som har en indikatorverdi blant de laveste 5 prosentene bli tildelt maksimal individuell risikoscore på 100, og banker som har en indikatorverdi blant de høyeste 5 prosentene (tilsvarende 95 %-kvantilen) bli tildelt en individuell risikoscore på 0. For bankene som ligger mellom 5 %- og 95 %-kvantilen blir risikoscore tildelt ved lineær interpolering mellom disse to punktene. Oppsummert benyttes følgende formel for beregning av IRS for de indikatorene der høyere verdi indikerer lavere risiko:

$$IRS_j = \begin{cases} 0 & \text{hvis } A_j > a_j \\ 100 & \text{hvis } A_j < b_j \\ \frac{a_j - A_j}{a_j - b_j} * 100 & \text{hvis } b_j \leq A_j \leq a_j \end{cases}$$

Hvor A_j er indikatorverdien for indikator j , a_j er øverste grense (95 %-kvantilen) og b_j er nederste grense (5 %-kvantilen).

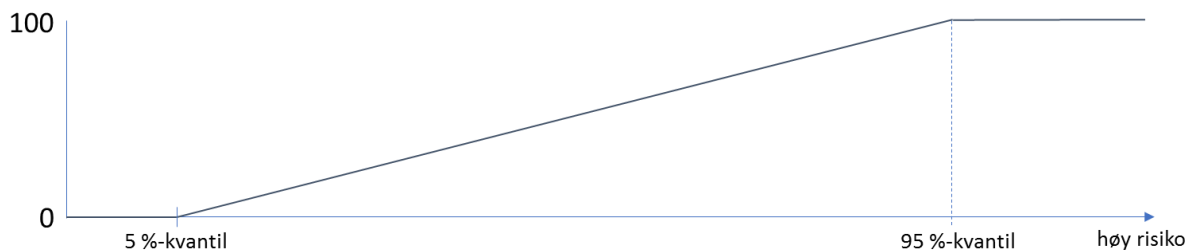
Figur 2: Hovedregel for poenggivning av risikoindiatorene

Dersom høyere verdi på risikoindiatoren i stedet indikerer høyere risiko, benyttes følgende formel:

$$IRS_j = \begin{cases} 100 & \text{hvis } A_j > a_j \\ 0 & \text{hvis } A_j < b_j \\ \frac{A_j - b_j}{a_j - b_j} * 100 & \text{hvis } b_j \leq A_j \leq a_j \end{cases}$$

Figur 3: Invertert hovedregel for poenggivning av risikoindikatorer

Eksempel: Fastsetting av IRS for én risikoindikator for ulike banker

Høyere egenkapitalandel indikerer lavere risiko. For uvektet egenkapitalandel er 5 % kvantilen blant medlemsmassen 7,8 % (= b_j) per tredje kvartal 2017. 95 %-kvantilen er 14,9 % (= a_j). Det vil si hvis uvektet egenkapitalandel er indikator j , så er:

$$a_j = 14,9 \%$$

$$b_j = 7,8 \%$$

Bank 1: Lav egenkapital

Bank 1 har en uvektet egenkapitalandel på 7 %.

Fordi

$$7 \% < b_j$$

blir bank 1 for uvektet egenkapitalandel tildelt en IRS på 100.

Bank 2: Middels egenkapital

Bank 2 har en uvektet egenkapitalandel på 10 %.

Fordi

$$b_j < 10 \% < a_j$$

skal IRS tildeles ved lineær interpolering.

Vi får da at

$$IRS_j = \frac{14,9 \% - 10 \%}{14,9 \% - 7,8 \%} * 100 = 69$$

Bank 2 blir altså for uvektet egenkapitalandel tildelt en IRS på 69.

Bank 3: Høy egenkapital

Bank 3 har en uvektet egenkapitalandel på 18 %.

Fordi

$$18 \% > a_j$$

blir bank 3 for uvektet egenkapitalandel tildelt en IRS på 0.

Effekt på aggregert risikoscore

Fordi uvektet egenkapitalandel etter forslaget har en risikovekt på 12 % vil denne indikatoren slå ut med følgende størrelse på aggregert risikoscore for eksempelbankene:

Bank 1:

$$IRS_j * IW_j = 100 * 12 \% = 12$$

Bank 2:

$$IRS_j * IW_j = 69 * 12 \% = 8,28$$

Bank 3:

$$IRS_j * IW_j = 0 * 12 \% = 0$$

Unntak for bruk av hovedmodell foreslås for enkelte risikoindikatorer der det anses ønskelig å ivareta enkelte grenseverdier, for eksempel for regulatoriske krav. For LCR og NSFR foreslås det å benytte «bucket»-metoden. Disse indikatorene er volatile, og ved bruk av bucket-metoden hensyntas dette ved at kun bankene som faktisk bryter det regulatoriske kravet gjennom året gis høyere risikoscore. For total kapitalrentabilitet foreslås det å benytte en kombinasjon av "bucket-metoden" og "sliding scale-metoden".

I de følgende avsnittene redegjøres det for de enkelte risikoindikatorer som er foreslått i modellen, og fremgangsmåte for fastsetting av individuell risikoscore for hver av disse indikatorene.

3.4.8.2 Uvektet kjernekapitalandel

Uvektet kjernekapitalandel er definert som et kapitalmål (telleren) dividert på et eksponeringsmål (nevneren). Kapitalmålet består av kjernekapital, og eksponeringsmålet omfatter samtlige balanseførte poster og ikke-balanseførte poster beregnet uten risikovektning. Sikkerheter skal som hovedregel ikke redusere engasjementsbeløpet, og motregning av utlån og innskudd er ikke tillatt.

For uvektet kjernekapitalandel er det foreslått å benytte hovedregelen som referert til i figur 2 i punkt 3.4.8.1. Høyere verdi på indikatoren indikerer lavere risiko.

3.4.8.3 Ren kjernekapitaldekning

Ren kjernekapitaldekning er definert som ren kjernekapital (telleren) over risikovektet beregningsgrunnlag (nevneren). Ren kjernekapital består av innskutt og opptjent egenkapital. Beregningsgrunnlaget er et risikovektet mål på foretakenes eksponering mot kredittrisiko, motpartsrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko.

Tilsvarende som for uvektet kjernekapitalandel er det for ren kjernekapitaldekning foreslått å benytte hovedregelen som referert til i figur 2 punkt 3.4.8.1. Høyere verdi på indikatoren indikerer lavere risiko.

3.4.8.4 Liquidity Coverage Ration (LCR)

LCR måler størrelsen på foretakenes likvide eiendeler i forhold til netto likviditetsutgang 30 dager frem i tid gitt en stressituasjon. LCR rapporteres månedlig til Finanstilsynet. Det er det laveste nivået gjennom året som vil bli benyttet i beregningen. Dette begrunnes med at denne

metoden også vil fange opp institusjoner som har vært i brudd med det regulatoriske kravet gjennom året, og ikke kun institusjoner som er i brudd ved årsslutt. Bankene som har brutt det regulatoriske kravet til LCR i løpet av året får tildelt høyeste risikoscore på 100. Banker som ikke har brutt kravet får laveste risikoscore på 0.

Figur 4: Regel for poenggivning for LCR

3.4.8.5 Net Stable Funding Ratio (NSFR)

NSFR er definert som tilgjengelig stabil finansiering relativt til nødvendig stabil finansiering. NSFR skal gjenspeile hele institusjonens balanse. I tillegg inngår enkelte ubenyttede kommitterte kredittfasiliteter. NSFR innrapporteres hvert kvartal. Det er ikke trådt i kraft et bindende minstekrav til NSFR, men EU-kommisjonen har i CRR 2 foreslått å innføre et minstekrav til NSFR på 100 prosent fra 2019. I poenggivningen benyttes institusjonens laveste nivå på NSFR gjennom året. Bankene som bryter det forventede regulatoriske kravet til NSFR får tildelt høyeste risikoscore på 100. Banker som ikke har brutt det forventede regulatoriske kravet får tildelt risikoscore på 0.

Figur 5: Regel for poenggivning av NSFR

3.4.8.6 Misligholdte og tapsutsatte engasjement

Tallet framkommer ved å dele summen av totale misligholdte og tapsutsatte engasjement på sum utlån før nedskrivninger. Et engasjement defineres som misligholdt dersom et krav er forfalt med mer enn 90 dager og beløpet ikke er uvesentlig. Tapsutsatte engasjement er engasjement som ikke er rapportert som misligholdt, men hvor det er foretatt individuell nedskrivning på grunn av kundens økonomiske situasjon.

For misligholdte og tapsutsatte engasjement er det foreslått å benytte den inverse hovedregelen som referert til i figur 3 i punkt 3.4.8.1. Høyere verdi på indikatoren indikerer høyere risiko.

3.4.8.7 Risikovekt i samlet beregningsgrunnlag

Nøkkeltallet defineres som risikovektede eiendeler delt på totale eiendeler og er et mål på foretakets samlede eksponering mot kredittrisiko, motpartsrisiko, operasjonell risiko og markedsrisiko. For risikovekt i samlet beregningsgrunnlag er det foreslått å benytte den inverse hovedregelen som referert til i figur 3 i punkt 3.4.8.1. Høyere verdi på indikatoren indikerer høyere risiko.

3.4.8.8 Totalkapitalrentabilitet

Nøkkeltallet er et mål på bankens lønnsomhet og beregnes som årsresultat over totalkapitalen. En negativ eller svært lav total kapitalrentabilitet gir høy risikoscore, fordi dette er en indikasjon på svak drift eller vanskelige markedsforhold hos banken. En svært høy total kapitalrentabilitet gir også en høyere risikoscore, fordi dette er en indikasjon på at banken har en forretningsmodell som er mer risikabel.

Banker med negativ total kapitalrentabilitet får høyeste risikoscore på 100. Banker med en svak total kapitalrentabilitet på mellom 0 og 0,5 prosent får en risikoscore basert på en lineær interpolering mellom disse to punktene. Banker som ligger innenfor det som anses å være et normalintervall for total kapitalrentabilitet i bankmarkedet på mellom 0,5 prosent og 2 prosent, får laveste risikoscore på 0. En total kapitalrentabilitet over et nivå på 2 prosent anses å ha sammenheng med forretningsmodeller med høyere iboende risiko, og banker med et høyere nivå på total kapitalrentabilitet vil derfor få en risikoscore fordelt etter en lineær interpolering mellom 2 prosent og den øvre grensen på 2,5 prosent. Nivåer over 2,5 prosent gir høyeste risikoscore på 100.

Figur 6: Regel for poenggivning av total kapitalrentabilitet

3.4.8.9 Eiendeler som ikke er pantsatt delt på garanterte innskudd

Indikatoren defineres som totale eiendeler med fradrag for eiendeler som er pantsatt delt på garanterte innskudd. En høy verdi på indikatoren tilsier potensielt lavt tap for Bankenes sikringsfond. Dette nøkkeltallet anses som en presis indikator på fondets mulighet for dividende, dersom medlemsbanken blir satt under administrasjon.

For denne indikatoren er det foreslått å benytte hovedregelen som referert til i figur 2 i punkt 3.4.8.1. Høyere verdi på indikatoren indikerer lavere risiko.

3.4.9 Fastsettelse av aggregert risikoscore basert på risikoindikatorverdier

Fordelingen av de årlige bidragene til innskuddsgarantifondet skal ta utgangspunkt i den enkelte medlemsbanks andel av samlede garanterte innskudd, samt en risikojustering basert på risikoindikatorene.

I retningslinjene til EBA er det angitt at nøkkelrisikoindikatorene som skal inkluderes i modellen, skal utgjøre minst 75 prosent av risikovektingen. De resterende 25 prosent av risikovektingen kan i henhold til retningslinjene fordeles på disse nøkkelrisikoindikatorene eller fordeles på alternative risikoindikatorer. Det foreslås i denne omgang å fullt ut følge EBAs retningslinjer vedrørende hvilke indikatorer som inkluderes i modellen, og vektingen av disse. De resterende 25 prosentpoengene til vekting foreslås å fordeles i henhold til forslaget i punkt 58 i EBAs retningslinjer. Tabell 2 oppsummerer forslag til risikoindikatorer med tilhørende vekter.

Tabell 2: Oversikt over risikoindikatorer og vekter

Vekting av risikoindikatorer	EBA-minimum	Modellforslag
Kapitaldekning	18,0 %	24,0 %
<i>Uvektet egenkapitalandel</i>	<i>9,0 %</i>	<i>12,0 %</i>
<i>Ren kjernekapitaldekning</i>	<i>9,0 %</i>	<i>12,0 %</i>
Likviditet og funding	18,0 %	24,0 %
<i>LCR</i>	<i>9,0 %</i>	<i>12,0 %</i>
<i>NSFR</i>	<i>9,0 %</i>	<i>12,0 %</i>
Kredittrisiko	13,0 %	18,0 %
<i>Misligholdte og tapsutsatte engasjement</i>	<i>13,0 %</i>	<i>18,0 %</i>
Forretningsmodell	13,0 %	17,0 %
<i>Risikovekt i samlet beregningsgrunnlag</i>	<i>6,5 %</i>	<i>8,5 %</i>
<i>Totalkapitalrentabilitet</i>	<i>6,5 %</i>	<i>8,5 %</i>
Potensielt tap for Sikringsfondet	13,0 %	17,0 %
<i>Eiendeler som ikke er pantsatt / garanterte innskudd</i>	<i>13,0 %</i>	<i>17,0 %</i>
Sum vekter	75 %	100 %

På bakgrunn av bankens individuelle risikoscore for hver av risikoindikatorene og den relative vektingen av disse, beregnes det derfor en aggregert risikoscore (ARS_i) For hver av medlemsbankene.

Beregningen av ARS_i for foretak i vil være gitt ved følgende formel, hvor IRS_j er bankens risikoscore på indikator j, IW_j er vekten til indikator j og m er antall risikoindikatorer:

$$ARS_i = \sum_{j=1}^m IW_j * IRS_j$$

Og hvor

$$\sum_{j=1}^m IW_j = 100 \%$$

Eksempel: Beregning av ARS

Tabell 3 under viser beregning av ARS for tre eksempelbanker. ARS framkommer for hver bank som summen av tallene i kolonne IRS*IW:

Tabell 3: Beregning av ARS for tre eksempelbanker

Risikoindikator	Vekt (IW)	Bank 1		Bank 2		Bank 3	
		IRS	IRS*IW	IRS	IRS*IW	IRS	IRS*IW
Uvektet egenkapitalandel	12 %	100	12,0	69	8,3	0	0,0
Ren kjernekapitaldekning	12 %	80	9,6	66	7,9	48	5,8
LCR	12 %	100	12,0	0	0,0	0	0,0
NSFR	12 %	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Misligholdte og tapsutsatte engasjement	18 %	80	14,4	27	4,9	20	3,6
Risikovekt i samlet beregningsgrunnlag	8,5 %	68	5,8	38	3,2	18	1,5
Totalkapitalrentabilitet	8,5 %	100	8,5	11	0,9	9	0,8
Eiendeler som ikke er pantsatt / garanterte innskudd	17 %	82	13,9	62	10,5	42	7,2
	100 %	ARS 76,2		ARS 35,8		ARS 18,8	

3.4.10 Fastsetting av aggregert risikovekt

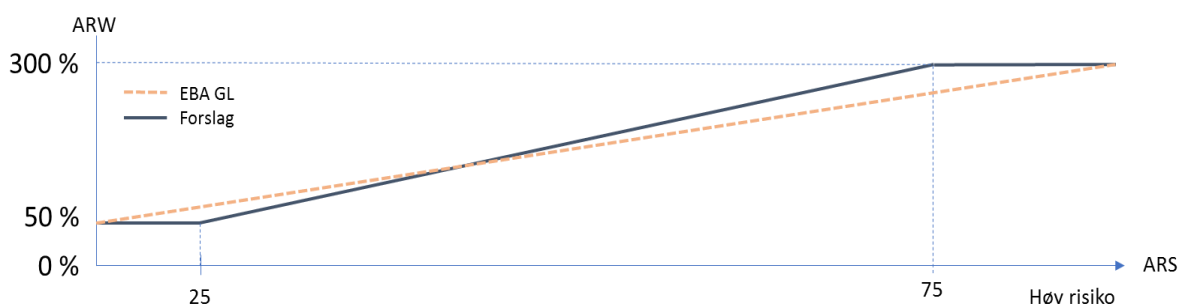
For å justere grunnbeløpet som skal betales i bidrag benyttes en aggregert risikovekt (ARW_i), som blir fastsatt basert på medlemsbankens aggregerte risikoscore.

EBA's retningslinjer angir at en lineær eller eksponentiell formel kan benyttes for å beregne det enkelte medlems aggregerte risikovekt. Det foreslås å benytte en lineær formel men med en flat kurve i den laveste og høyeste enden av skalaen. Med denne metoden fastsettes risikovektene ut fra en lineær skala, og endringer i risikoprofilen til en medlemsbank vil umiddelbart slå ut i risikovektingen. Fordi scoring av mange av risikoindikatorene i forslaget er basert på en rangering av bankene opp mot hverandre, vil for eksempel svært få banker få en risikoscore som ligger lavere enn 25. Disse vil dermed heller ikke kunne få laveste risikovekt dersom laveste risikovekt kun gis ved risikoscore lik 0. Tilsvarende vil gjelde for banker med høyest risikoscore

I EBA's retningslinjer punkt 46 er den laveste grensen for aggregert risikovekt angitt til mellom 50 og 75 prosent og den høyeste grensen for aggregert risikovekt angitt til mellom 150 og 200 prosent. Videre er det spesifisert i retningslinjene at et bredere intervall enn 50 til

200 prosent kan fastsettes nasjonalt hvis forskjeller i forretningsmodell og risikoprofil til medlemsbankene tilsier dette. Risikoprofilen til norske banker varierer i såpass stor grad, at et bredere intervall for risikovekter bør benyttes. Det foreslås derfor at det benyttes en utvidet skala for aggregert risikovekt fra 50 prosent til 300 prosent. Dette vil gi høyere bidrag til de bankene som representerer høyest risiko for innskuddsgarantiordningen, og lavere bidrag til de øvrige bankene. Forslaget medfører at alle banker med en ARS på mindre enn 25 får tildelt en risikovekt på 50 prosent. Alle banker med en ARS større enn 75 får etter forslaget tildelt en risikovekt på 300 prosent.

Figur 7: Regel for fastsetting av aggregert risikovekt på aggregert risikoscore

Følgende formel foreslås for fastsetting av aggregert risikovekt:

$$ARW_i = \begin{cases} \beta & \text{hvis } ARS_i < c \\ \alpha & \text{hvis } ARS_i > d \\ \beta + \frac{(ARS_i - c) * (\alpha - \beta)}{d - c} & \text{hvis } c \leq ARS_i \leq d \end{cases}$$

Hvor parameterverdiene er foreslått å være følgende:

Parameter	Foreslått verdi	Forklaring
β	50 %	Nedre skalagrense for aggregert risikovekt
α	300 %	Øvre skalagrense for aggregert risikovekt
c	25	Nedre grense for aggregert risikoscore
d	75	Øvre grense for aggregert risikoscore

Eksempel: Beregning av ARW

Bank 1: ARS = 76,2

ARS > d. ARW blir da:

$$ARW_i = 300$$

Bank 2: ARS = 35,8

$$ARW_i = 50 + \frac{(35,8 - 25) * (300 - 50)}{75 - 25} = 103,9$$

Bank 2: ARS = 18,8

ARS < c. ARW blir da:

$$ARW_i = 50$$

3.4.11 Beregning av årlig bidrag

Finansforetaksloven § 19-10 første ledd fastslår at medlemsforetakene hvert år skal tilføre innskuddsgarantifondet et samlet bidrag på 0,8 promille av samlede garanterte innskudd. Fordelingen av de årlige bidragene til innskuddsgarantifondet skal som vist over, ta utgangspunkt i den enkelte medlemsbanks andel av samlede garanterte innskudd, samt en risikojustering basert på medlemsbankens aggregerte risikovekt (ARW_i), som blir fastsatt basert på medlemsbankens aggregerte risikoscore. Beregningen av en banks aggregerte risikoscore (ARS_i) beregnes på bakgrunn av bankens individuelle risikoscore (IRS) for hver av de valgte indikatorene og den relative vekten av disse.

En risikovekt for en bank på for eksempel 50 prosent, betyr at banken skal betale halvparten av bidraget til en bank med risikovekt på 100 prosent (alt annet likt). En risikovekt på 300 prosent betyr at banken betaler tre ganger så mye som en bank med risikovekt på 100 prosent.

Den matematiske formelen for beregning av bidrag til innskuddsgarantifondet følger av punkt 35 i EBAs retningslinjer. Årlig bidrag til innskuddsgarantifondet for hvert medlemsforetak skal beregnes ved bruk av følgende formel:

$$C_i = CR * ARW_i * CD_i * \mu$$

Hvor:

C_i	=	årlig bidrag for foretak i
CR	=	bidragssats
ARW_i	=	aggregert risikovekt for foretak i
CD_i	=	garanterte innskudd for foretak i
μ	=	justeringskoeffisient

CR er den årlige satsen for bidrag som fastsettes etter finansforetaksloven § 19-10 første ledd. Et foretaks aggregerte risikovekt (ARW_i) beregnes ut fra foretakets aggregerte risikoscore (ARS_i). Med garanterte innskudd CD_i menes innskudd som definert i ny § 19-4 i finansforetaksloven.

Justeringskoeffisienten μ skal ha en verdi som gjør at summen av bidragene utgjør det totale fastsatte bidragsbeløpet for innkrevingsåret. μ beregnes ved følgende formel:

$$\mu = \frac{\sum_{i=1}^n CD_i}{\sum_{i=1}^n ARW_i * CD_i}$$

Eksempel: Beregning av bidrag

Følgende eksempel viser beregning av bidrag dersom medlemsmassen kun bestod av tre banker:

	Garanterte innskudd (CD)	ARW	CD*ARW
Bank 1	500 000 000	300 %	1 500 000 000
Bank 2	1 000 000 000	104,5 %	1 045 000 000
Bank 3	2 000 000 000	50 %	1 000 000 000
Sum	3 500 000 000		3 545 000 000

Justeringskoeffisienten μ beregnes ved å bruke formelen fra ovenfor:

$$\mu = \frac{\sum_{i=1}^n CD_i}{\sum_{i=1}^n ARW_i * CD_i} = \frac{3 500 000 000}{3 545 000 000} = 0,987306$$

Deretter benyttes formelen for bidrag fra ovenfor og finner følgende bidrag for hver av bankene (det antas at CR dette året er det ordinære bidraget på 0,8 promille av garanterte innskudd):

	Garanterte innskudd (CD)	ARW	CR	μ	Risikojusterte bidrag = CD*ARW*CR* μ
Bank 1	500 000 000	300 %	0,0008	0,987306	1 184 767
Bank 2	1 000 000 000	104,50 %	0,0008	0,987306	825 388
Bank 3	2 000 000 000	50 %	0,0008	0,987306	789 845
Sum	3 500 000 000				2 800 000

3.4.12 Konsekvenser av den nye modellen

3.4.12.1 Konsekvenser for samfunnet

Den nye metoden for risikojustering av bidragene til innskuddsgarantifondet, er ment å bidra til å øke medlemsbankenes insitament til å ta lavere risiko. En lavere risikotaking i banknæringen bidrar isolert sett til å styrke finansiell stabilitet. For samfunnet generelt, og innskyttere spesielt, vil dette ha positive konsekvenser.

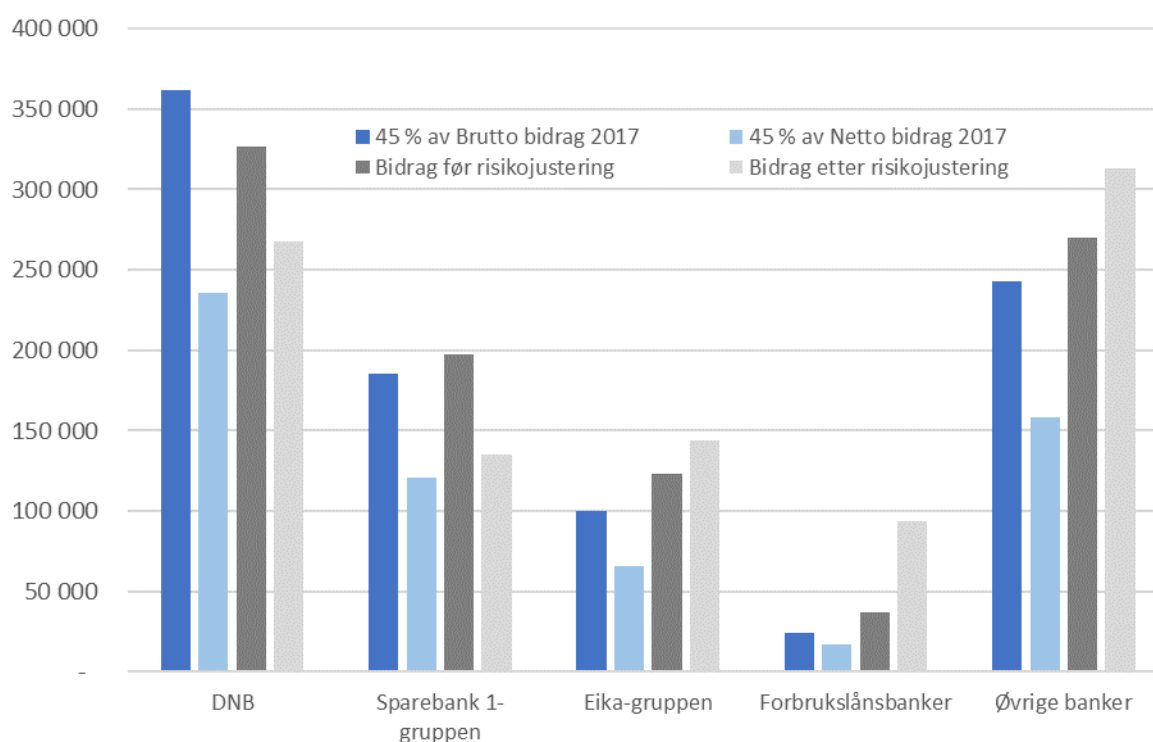
Bidragene til innskuddsgarantifondet vil være en kostnad for bankene som i noen grad må forventes å overføres på kundene i form av økte kostnader for banktjenester, eventuelt ved en reduksjon i innskuddsrentene. Denne økte kostnaden for forbrukerne antas likevel å være begrenset. Det vises for øvrig til vurderingene i lovproposisjonen knyttet til finansiering av innskuddsgarantiordningen.

3.4.12.2 Konsekvenser for medlemsbankene

Bidragsplikten til innskuddsgarantiordningen må ses i sammenheng med bidragsplikten til det nye krisetiltaksfondet som følge av de vedtatte lovendringer som gjennomfører innskuddsgarantidirektivet og krisehåndteringsdirektivet. Det vises i denne sammenheng til vurderingene i lovproposisjonen knyttet til finansiering av innskuddsgarantiordningen.

I Figur 8 vises noen estimerte eksempler på endringene i bidrag. De estimerte bidragene som følger av ny metode for bidragsberegning sammenlignes her med 45 prosent av brutto- og nettobidragene for 2017 det vil si bidragene før og etter risikojusteringen etter någjeldende ordning. Dette er for å kunne sammenligne bidragene i 2017 med bidragene til innskuddsgarantifondet uten å inkludere bidragene til det nye krisetiltaksfondet.

Figur 8: Estimerte bidrag (tall fra Q3 2017 i 1000 kroner)

For at hver enkelt medlemsbank skal ha anledning til å gjøre anslag på det bidrag de etter forslaget vil måtte betale, er det i vedlegg 2 til dette høringsnotatet gitt estimater for parameterverdier som er nødvendige for å gjøre en slik beregning.

Forslaget til risikojustering av bidragene vil medføre en større grad av differensiering mellom medlemsbankene basert på risiko for innskuddsgarantiordningen. Banker som basert på sine nøkkeltall får tildelt en høy risikovekt vil få et betraktelig større bidrag enn tidligere. Dette vil spesielt gjelde for banker med en forretningsmodell som er forbundet med høyere risiko, slik som de såkalte forbrukslånbankene. Banker som relativt sett har en lav risiko vil derimot kunne få et lavere bidrag enn tidligere. Dette er en tilsiktet konsekvens av forslaget.

Data som er nødvendige for beregning av bidrag, er basert på eksisterende rapporteringsplikter som medlemsbankene har overfor Finanstilsynet eller Bankenes sikringsfond. Forslaget vil derfor ikke øke medlemsbankenes rapporteringsbyrde.

For å sikre at alle nøkkeltallene som blir benyttet i beregningen av bidrag er korrekte, vil medlemsbankene årlig bli bedt om å kvalitetssikre data som Bankenes sikringsfond har lagt til grunn i beregningen av den enkelte banks bidrag. Kostnadsøkningen som følger av bankenes arbeid med kvalitetssikringen av data antas imidlertid å være liten.

3.5 Bidragsbetaling ved endringer i virksomheten

3.5.1 Beskrivelse av lovbestemmelsen og forskriftshjemmelen

Etter finansforetakslovens nye § 19-10 sjette ledd kan det gis regler om bidragsbetaling ved avvikling, fusjon, vesentlige endringer i omfanget av virksomheten, samt overføring av innbetalte bidrag til garantiordningen i annen EØS-stat ved flytting av medlemskap. Hjemmelen er ment å gjennomføre DGSD artikkel 14 nr. 3 som regulerer samarbeid mellom innskuddsgarantiordninger der en bank bytter medlemskap fra en ordning til en annen, men omfatter etter sin ordlyd også andre endringer i virksomheten.

3.5.2 Gjeldende norsk regulering

Finansforetaksloven § 19-8 tredje ledd bestemmer at departementet ved enkeltvedtak eller i forskrift kan fastsette nærmere bestemmelser om plikt til å svare avgift i tilfelle av avvikling, fusjon og vesentlige endringer i omfanget av virksomheten. Forskriftshjemmelen er ikke benyttet.

Finansforetaksforskriften § 19-7 regulerer innbetaling av avgift for nye medlemmer. Det skilles mellom helt nye medlemmer og medlemmer som tidligere har drevet virksomhet, for eksempel gjennom filial. Det skal foretas et forholdsmessig fradrag i avgiften for den del av året det nye medlemmet ikke har vært medlem av sikringsfondet. I praksis fastsettes bidraget av Finansdepartementet i enkeltvedtak basert på forslag fra Bankenes sikringsfond som har vært forelagt Finanstilsynet for vurdering.

Finansforetaksforskriften § 19-9 bestemmer at det skal foretas et forholdsmessig fradrag i avgiften for den del av året et medlem som trer ut av ordningen, ikke har vært medlem.

3.5.3 Nivå 2-regler fra EU

Det er ingen forordninger som regulerer bidragsbetaling ved endringer i virksomheten.

3.5.4 Finanstilsynets vurderinger

Finanstilsynet foreslår en særskilt forskriftsbestemmelse for å gjennomføre bestemmelsen i DGSD artikkel 14 nr. 3 om samarbeid ved flytting av medlemmer mellom innskuddsgarantiordninger.

Finanstilsynet kan for øvrig ikke se at det er et behov for å gi nærmere generelle forskriftsbestemmelser om bidragsplikten ved endringer i medlemskap. Bidrag fra nye

medlemmer og medlemmer som trer ut, vil etter de nye lovbestemmelsene bli fastsatt av Bankenes sikringsfond etter § 19-10 femte ledd, og ikke departementet som i dag. Dagens forskriftsbestemmelser foreslås derfor opphevet. Andre endringer i medlemskap, som uansett er sjeldent forekommende, kan skje på en rekke måter, og det er vanskelig på forhånd å forutse hvilke utfordringer som kan oppstå. Når det er vunnet mer erfaring med denne typen endringer, kan det vurderes om forskriftshjemmelen skal tas i bruk.

Finansforetaksforskriften kapittel 19 del II omhandler innbetaling av avgift til Bankenes sikringsfond, som heretter vil reguleres av § 19-10 tredje ledd, og femte ledd for så vidt gjelder bidrag ved opphør og oppstart av virksomhet. Del II foreslås opphevet.

I tillegg til forskrifter som kan oppheves som følge av de nye lovbestemmelsene, har Finanstilsynet identifisert forskrifter hjemlet i den tidligere banksikringsloven som fremdeles ikke er opphevet. Etter Finanstilsynets vurdering har disse ikke lenger noen praktisk eller rettslig funksjon, og det foreslås derfor at de oppheves. Dette gjelder:

- FOR-2006-12-22-1609 om delegering av myndighet til Finansdepartementet etter lov om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon m.v. av finansinstitusjoner § 2A-1 fjerde ledd og § 2A-2 annet ledd annet punktum
- FOR-2006-12-20-1147 om ikrafttredelse og overgangsregler til lov 6. desember 1996 nr. 75 om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon m.v. av finansinstitusjoner
- FOR-1996-12-06-1138 om delegering av myndighet til Finans- og tolldepartementet etter lov om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon m.v. av finansinstitusjoner

3.6 Administrative krav

3.6.1 Beskrivelse av lovbestemmelsen og forskriftshjemmelen

Ny finansforetakslov § 19-14 gjennomfører blant annet krav i DGSD artikkel 4 nr. 8, artikkel 5 nr. 4, artikkel 7 nr. 6 og artikkel 10 nr. 1. DGSD krever at innskuddsgarantiordningene skal ha administrative systemer som gjør det mulig for ordningen å beregne sine forpliktelser. Videre inneholder lovbestemmelsen krav om at Sikringsfondet skal forberede utbetalinger og sørge for at medlemmene stiller informasjon om innskytere og kvalifiserte innskudd.

3.6.2 Gjeldende norsk regulering

Det er ingen tilsvarende krav eksplisitt oppstilt i gjeldende lov eller i finansforetaksforskriften. For å oppfylle kravet til utbetaling innen en uke, er det imidlertid klart forutsatt at Sikringsfondet har systemer.

Forskrift av 22. mars 2013 nr. 330 om krav til datasystemer og rapportering til Bankenes sikringsfond (dataforskriften) inneholder imidlertid detaljerte krav om at medlemmer av sikringsfondet skal ha systemer som til enhver tid kan produsere elektronisk lesbare saldolister som viser alle kunders brutto- og nettoposisjoner på administrasjonstidspunktet innen utløpet av første virkedag etter datoen for offentlig administrasjon. Innen fire virkedager skal listene være oppdatert med transaksjoner som var utført, men ikke bokført på

administrasjonstidspunktet. Det skal på samme tidspunkt produseres elektronisk lesbare utbetalingslister.

Dataforskriften er fastsatt med hjemmel i finanstilsynsloven § 4 nr. 1, 2 og 3 og vil fortsette å gjelde ved ikrafttredelsen av nytt kapittel 19 i finansforetaksloven. Finanstilsynet ser at det er et behov for å gjøre enkelte endringer i forskriften, men det er ønskelig å gjennomføre enkelte tester mot banknæringen og ha dialog med Sikringsfondet før det fastslås hvordan disse best gjennomføres. Forslag til endringer i dataforskriften vil bli håndtert som egen sak.

3.6.3 Nivå 2-regler fra EU

Det er ingen nivå 2- regler som utdyper direktivbestemmelsen.

3.6.4 Finanstilsynets vurderinger

Bankenes sikringsfonds virksomhet, herunder beredskapen som må være på plass for å håndtere en utbetalingssituasjon, vil i det vesentlige fortsette som i dag. Etter Finanstilsynets vurdering gir § 19-14 tilstrekkelige føringer til Sikringsfondet for at det skal kunne utføre virksomheten. Finanstilsynet har ikke identifisert noe behov for å fastsette ytterligere bestemmelser for å gjennomføre DGSDs krav til administrative bestemmelser, eller praktisk behov for nærmere regulering utover endringene i dataforskriften som beskrevet over.

Når det er vunnet mer erfaring med oppfølgingen av det nye regelverket, vil behovet for å kunne benytte forskriftshjemmelen vurderes på nytt.

4 Soliditets- og solvenssvikt i banker, kredittforetak og finanskonsern mv.

4.1 Virkeområde, forholdsmessighet og forskriftshjemler

Reglene i ny finansforetakslov kapittel 20 gjelder for banker, kredittforetak og visse verdipapirforetak. Regelen gjelder videre for holdingforetak eller annet morselskap i finanskonsern hvor slikt foretak inngår, og gjelder også finansieringsforetak som inngår i konsernet. Loven gir i utgangspunktet mer omfattende regler for finansieringsforetak og holdingforetak enn det som gjelder etter direktivet.

4.1.1 Ny finansforetakslov § 20-4

I ny finansforetakslov § 20-4 første ledd er det inntatt et generelt forholdsmessighetsprinsipp, som reflekterer forholdsmessighetsprinsippet i BRRD artikkel 4 nr. 1, jf. fortalens punkt 14. Forholdsmessighetsprinsippet vil gjelde både ved myndighetens praktisering av bestemmelsene i ny finansforetakslov kapittel 20 og tilhørende forskrifter, herunder i forbindelse med kravene som settes til gjenopprettings- og krisetiltaksplaner. Det følger av loven at Finanstilsynet ved anvendelsen av reglene skal legge vekt på at virkningen av de enkelte bestemmelser blir tilpasset og vil stå i rimelig forhold til foretakets størrelse, kapitalforhold og eierstruktur, arten og omfanget av dets virksomhet og risikoeksponering, og i hvilken grad svekket finansiell stilling eller krise i foretaket kan få virkninger for finansiell stabilitet, markedsforhold eller økonomien for øvrig.

Ny finansforetakslov § 20-4 annet ledd gir en generell hjemmel til at det i forskrifter kan gis regler til utfylling, gjennomføring og avgrensing av bestemmelsene i finansforetaksloven kapittel 20. I slike forskrifter kan det gjøres unntak fra reglene i konkursloven, tvangsfullbyrdelsesloven og tvisteloven del VIII. Denne forskriftshjemmelen gjelder i tillegg til særskilte forskriftshjemler som er gitt i enkelte av bestemmelsene i nytt kapittel 20 i finansforetaksloven.

Bestemmelsene i ny finansforetakslov § 20-4 annet gir hjemmel for å gjennomføre bestemmelser i BRRD som ikke allerede er regulert i lov eller forskrift samt nivå 2-regler i tilknytningen til dette. Paragraf 20-4 tredje ledd gir hjemmel for å fastsette regler om samarbeid mellom Finanstilsynet og tilsyns- og krisehåndteringsmyndigheter i andre EØS-stater.

4.1.2 Gjeldende norsk regulering

Gjeldende lov kapittel 21 gjelder i prinsippet alle finansforetak. Reglene om offentlig administrasjon gjelder banker, kredittforetak, forsikringsforetak, pensjonsforetak, holdingforetak i finanskonsern og andre finansforetak som er medlem av Bankenes sikringsfond.

4.1.3 Finanstilsynets vurderinger

Loven gir i utgangspunktet mer omfattende regler for finansieringsforetak og holdingforetak enn det som gjelder etter direktivet. I praksis vil kravene til gjenopprettingsplaner og krisetiltaksplaner for slike foretak være dekket av konsernplaner. I proposisjonen punkt 3.4.5 skrev Finansdepartementet at i den grad det er behov for presiseringer av hvilke bestemmelser som skal gjelde for finansieringsforetak og holdingforetak, foreslår departementet at dette kan angis i forskrift gitt i medhold av § 20-4 annet ledd. Etter Finanstilsynets vurdering bør behovet for å fastsette slike presiseringer først vurderes etter at de nye lovreglene med tilhørende forskrifter har fått virket en tid.

4.2 Gjenopprettingsplaner

4.2.1 Beskrivelse av lovbestemmelsen og forskriftshjemmelen

Etter ny finansforetakslov § 20-5 skal et foretak ha en gjenopprettingsplan. Bestemmelsen har generelle krav til innhold i foretakets gjenopprettingsplan, herunder krav til at planen minst skal oppdateres årlig. Gjenopprettingsplanen skal godkjennes av styret i foretaket og skal oversendes Finanstilsynet for vurdering. I bestemmelsens tredje ledd er det gitt prosedyrer for behandling dersom Finanstilsynet finner at det er vesentlige mangler ved gjenopprettingsplanen. Bestemmelsens fjerde ledd har regler om gjenopprettingsplaner for konsern, herunder konsultasjon med andre tilsynsmyndigheter.

Ny finansforetakslov § 20-5 sjette ledd gir departementet hjemmel til å gi regler med nærmere krav til foretakenes gjenopprettingsplaner.

4.2.2 Gjeldende norsk regulering

Kravet til gjenopprettingsplaner er nytt, og innføres med gjennomføringen av BRRD i norsk rett. Det er ingen gjeldende norske regler som pålegger foretakene å ha gjenopprettingsplaner.

4.2.3 Nivå 2-regler fra EU

BRRD artikkel 5 til 9 inneholder relativt detaljerte regler om gjenopprettingsplaner, herunder gjenopprettingsplaner for konsern, og om tilsynsmyndighetenes vurdering av gjenopprettingsplaner. Kapittel I avsnitt II og III i forordning 2016/1075/EU gir utfyllende krav til innholdet i gjenopprettingsplaner og nærmere kriterier for tilsynsmyndighetenes vurdering av foretakenes gjenopprettingsplaner.

Kapittel I avsnitt II i forordning 2016/1075/EU (artikkel 3 til 15) inneholder bestemmelser om obligatoriske opplysninger som skal inntas i gjenopprettingsplanen. Gjenopprettingsplanen skal ha en oppsummering av de viktigste punktene i planen og det skal inntas bestemmelser om organisering og styring, herunder et system med risikoparametere som indikerer når foretaket skal vurdere å iverksette gjenopprettingsplanen. Planen skal dessuten inneholde en strategisk analyse, en beskrivelse av foretakene som er omfattet av gjenopprettingsplanen, modeller for gjenopprettelsestiltak, krav til hva den enkelte gjenopprettelsesmodell skal inneholde (tiltak, konsekvensanalyse, vurdering av gjennomførbarhet, vurdering av videreføring av kritiske funksjoner), krav til kommunikasjonsplan og en analyse av forberedende tiltak.

Forordning 2016/1075/EU kapittel I, avsnitt III (artikkel 16-21) har bestemmelser om tilsynsmyndighetenes vurdering av gjenoppretingsplaner og inneholder nærmere regler for kriterier for tilsynsmyndighetens vurdering av planen.

Nasjonale valg i forordningen

Det er ingen konkrete nasjonale valg i kapittel I avsnitt II og III i forordning 2016/1075/EU. Forordningen åpner imidlertid for at det kan fastsettes forenklete forpliktelser for visse foretak jf. forordningens artikkel 1 nr. 2, jf. BRRD artikkel 4. Om fastsettelse av forenklete forpliktelser, se kapittel 4.4 nedenfor.

4.2.4 Finanstilsynets vurderinger

Hovedreglene i BRRD artikkel 5 til 9 er gjennomført i finansforetaksloven § 20-5. I proposisjonens punkt 5.7.1.1 uttaler Finansdepartementet at hovedreglene om gjenoppretingsplaner lovfestes, med sikte på at direktivets mer detaljerte regler kan gjennomføres i forskrift.

Etter Finanstilsynets vurdering er bestemmelsene i BRRD artikkel 5 til 9 tilstrekkelig regulert gjennom bestemmelsen i ny finansforetakslov § 20-5 og ved at forordning 2016/1075/EU foreslås gjort gjeldende som forskrift gjennom henvisning.

Vedlegg A til BRRD inneholder minstekrav til informasjon i gjenoppretingsplanen. Det følger av BRRD artikkel 5 nr. 5 at myndighetene skal sikre at gjenoppretingsplanen inneholder de opplysningene som er angitt i Vedlegg A til direktivet. De obligatoriske opplysningene som skal inn i planen er blant annet opplysninger om kapital- og likviditetstiltak som kan gjenopprette foretakets finansielle stilling, tiltak for å bevare eller styrke den ansvarlige kapitalen, reduksjon av risiko og gjeldsgrad og tiltak for å strukturere gjelden. Detaljene i Vedlegg A til direktivet er presisert i forordning 2016/1075/EU. Etter Finanstilsynets vurdering vil direktivets krav til innhold i gjenoppretingsplaner være tilstrekkelig gjennomført i norsk rett gjennom bestemmelsen i ny finansforetakslov § 20-5 og ved at forordning 2016/1075/EU gjøres gjeldende som forskrift.

I henhold til BRRD artikkel 5 nr. 5 kan medlemsstatene kreve at ytterligere opplysninger inntas i gjenoppretingsplanene. Finanstilsynet foreslår ikke å forskriftsfeste ytterligere krav til innholdet i gjenoppretingsplaner. Etter Finanstilsynets vurdering bør behovet for ytterligere krav vurderes etter at de nye lovreglene med forskrifter har fått virket en tid.

Det følger av BRRD artikkel 5 nr. 6 at medlemsstatene skal kreve at gjenoppretingsplanene inneholder en rekke scenarioer med alvorlig makroøkonomisk og finansielle forstyrrelser som kan påvirke foretaket. Etter Finanstilsynets vurdering vil direktivets krav til at planene skal inneholde mulige scenarioer være tilstrekkelig gjennomført i norsk rett gjennom bestemmelsen i ny finansforetakslov § 20-5 første ledd bokstav a) og ved at forordning 2016/1075/EU foreslås gjøres som forskrift, jf. forordningens artikkel 16 nr. 1 fjerde ledd. EBA har utarbeidet retningslinjer for mulige scenarioer til bruk i gjenoppretingsplaner⁵. Nærmere krav til utforming av ulike scenarioer til bruk i gjenoppretingsplanene bør etter Finanstilsynets vurdering overlates til den tilsynsmessige oppfølgingen av gjenoppretingsplaner basert på retningslinjene fra EBA, for eksempel ved at Finanstilsynet publiserer en veiledning for gjenoppretingsplaner. Etter Finanstilsynets vurdering bør

---

⁵ <http://www.eba.europa.eu/documents/10180/760136/EBA-GL-2014-06+Guidelines+on+Recovery+Plan+Scenarios.pdf>

behovet for å fastsette mer utfyllende regler i forskrift først vurderes etter at de nye lovreglene med forskrifter har fått virket en tid.

BRRD artikkel 7 og 8 har bestemmelser om gjenopprettingsplaner for konsern, og om samhandling mellom tilsynsmyndigheter i ulike land. De mest sentrale reglene i direktivets artikkel 7 og 8 er gjennomført i ny finansforetakslov § 20-5 fjerde ledd. I tillegg har forordning 2016/1075/EU kapittel I bestemmelser om konsernplaner og tilsynsmyndighetens vurdering av disse. Finansdepartementet uttalte i proposisjonens punkt 5.7.1.3 at nærmere direktivregler om konsernplaner, som blant annet består av detaljert regulering av samhandling mellom ulike lands myndigheter, vil det være mer hensiktsmessig å fastsette i forskrift.

I BRRD artikkel 7 og 8 pålegges ulike lands myndigheter samhandling om konsernplaner, noe som normalt anses som en folkerettslig forpliktelse som det ikke er nødvendig å gjennomføre i norsk lov- eller forskriftstekst. Finanstilsynet foreslår derfor ikke å forskriftsfeste nærmere regler for samhandling mellom Finanstilsynet og andre lands tilsynsmyndigheter. Finanstilsynet vil imidlertid være folkerettslig forpliktet til å følge reglene i BRRD om samhandling med andre lands myndigheter om konsernplaner. Myndigheten som er lagt til EBA i forordning 1093/2010/EU om opprettelse av et europeisk banktilsyn artikkel 19, er tilpasset EØS/EFTA-landene. Myndigheten til å treffe avgjørelsen om konsernplaner i henhold til BRRD artikkel 8, jf. forordning 1093/2010/EU artikkel 19, vil tilligge Eftas overvåkningsorgan (ESA) som skal basere sitt vedtak på utkast fra EBA.

BRRD artikkel 9 fastsetter at tilsynsmyndighetene skal kreve at gjenopprettingsplanen inneholder indikatorer som angir når foretaket skal vurdere å gjennomføre ulike tiltak. Indikatorne skal godkjennes av myndighetene i forbindelse med vurderingen av gjenopprettingsplanene. Kravet om at gjenopprettingsplanen skal inneholde indikatorer er hensyntatt i ny finansforetakslov § 20-5 første ledd bokstav b), som krever at planen skal inneholde kriterier og prosedyrer som sikrer at tiltakene kan gjennomføres til riktig tid, og gjennom gjennomføring av forordning 2016/1075/EU i norsk rett, jf. forordningens artikkel 17 nr. 3 bokstav b).

Finansdepartementet uttalte i proposisjonens punkt 7.7.1.1 at nærmere krav til utarbeidelse og bruk av slike indikatorer i første rekke bør overlates til den tilsynsmessige oppfølgingen av gjenopprettingsplaner, og baseres på retningslinjer fra EBA. EBA har utarbeidet retningslinjer med minimumskrav til kvalitative og kvantitative indikatorer som skal inntas i gjenopprettingsplaner⁶. Etter Finanstilsynets vurdering bør behovet for å fastsette mer utfyllende regler i forskrift først vurderes etter at de nye lovreglene med forskrifter har fått virket en tid.

4.3 Krisetiltaksplaner

4.3.1 Beskrivelse av lovbestemmelsen og forskriftshjemmelen

Etter ny finansforetakslov § 20-6 skal Finanstilsynet utarbeide en krisetiltaksplan som kan settes i verk når vilkårene for krisehåndtering av foretaket er oppfylt. For norske konsern skal planen utarbeides for den samlede virksomheten. Bestemmelsen i ny finansforetakslov § 20-6

⁶ http://www.eba.europa.eu/documents/10180/1147256/EBA-GL-2015-02_EN+Guidelines+on+recovery+plan+indicators.pdf/485181d4-f8f1-4604-9a78-17a12164e793

har generelle krav til innholdet i krisetiltaksplanen, herunder krav til at planen minst skal oppdateres årlig. Videre er det krav til at Finanstilsynet ved utarbeidelsen av krisetiltaksplaner skal vurdere i hvilken utstrekning foretaket skal håndteres eller avvikles. Bestemmelsen har videre regler om prosessen, dersom Finanstilsynet finner at det er vesentlige hindringer for krisehåndtering. Dersom Finanstilsynet finner at avhjelpende tiltak ikke fjerner hindringene for krisehåndtering, kan Finanstilsynet gi foretaket bestemte pålegg om å fjerne slike hindringer. Etter bestemmelsen i fjerde ledd har foretakene opplysningsplikt overfor Finanstilsynet.

Ny finansforetakslov § 20-6 syvende ledd gir departementet hjemmel til å gi utfyllende regler om krisetiltaksplaner.

4.3.2 Gjeldende norsk regulering

Kravet til krisetiltaksplaner er nytt, og innføres med gjennomføringen av BRRD i norsk rett. Det er ingen gjeldende norske regler som pålegger Finanstilsynet å utarbeide krisetiltaksplaner.

4.3.3 Nivå 2-regler fra EU

BRRD artikkel 10 til 18 inneholder relativt detaljerte regler om krisetiltaksplaner, herunder krisetiltaksplaner for konsern, og om krisehåndteringsmyndighetenes vurdering av muligheten for krisehåndtering av foretak.

Kapittel II avsnitt I og II i forordning 2016/1075/EU (artikkel 22 til 32) har bestemmelser om innholdet i krisetiltaksplaner og om vurdering av muligheten for krisehåndtering.

Kommisjonens gjennomføringsforordning 2016/1066/EU inneholder regler om prosedyrer, standardformularer og skjemaer for fremleggelse av opplysninger i forbindelse med krisetiltaksplaner.

Forordningens rekkevidde

Kapittel II avsnitt I og II i forordning 2016/1075/EU gir utfyllende krav til innholdet i krisetiltaksplaner og gir nærmere kriterier for krisehåndteringsmyndighetenes vurdering av avviklingsmulighetene, om mulighetene for likvidasjon ved alminnelige insolvensbehandling, om identifikasjon av avviklingsstrategi og vurderingen av om det er potensielle hindringer for krisehåndtering.

Forordning 2016/1006/EU har bestemmelser om prosedyrer, standardformularer og skjemaer for fremleggelse av opplysninger knyttet til krisehåndteringsplaner.

Nasjonale valg i forordningen

Det er ingen konkrete nasjonale valg i kapittel II avsnitt I og II i forordning 2016/1075/EU. Forordning åpner imidlertid for at det kan fastsettes forenklede krav til krisetiltaksplaner, jf. forordningens artikkel 1 nr. 2, jf. BRRD artikkel 4. Om fastsettelse av forenklede forpliktelser, se kapittel 4.4 nedenfor.

De er ingen konkrete nasjonale valg i Kommisjonens gjennomføringsforordning 2016/1066/EU.

4.3.4 Finanstilsynets vurderinger

Finanstilsynet foreslår at forordning 2016/1075/EU gjøres gjeldende som forskrift gjennom henvisning.

BRRD artikkel 10 nr. 3, 4, 6 og 7 inneholder de mest sentrale kravene til krisetiltaksplaner. Hovedreglene i disse bestemmelsene er gjennomført i ny finansforetakslov § 20-6. I proposisjonens punkt 5.7.2.1 uttaler Finansdepartementet at hovedreglene om krisetiltaksplaner lovfestes, med sikte på at direktivets mer detaljerte regler kan gjennomføres i forskrift.

Etter Finanstilsynets vurdering er bestemmelsene i BRRD artikkel nr. 3, 4, 6 og 7 tilstrekkelig regulert gjennom bestemmelsen i ny finansforetakslov § 20-6 og ved at forordning 2016/1075/EU skal gjøres gjeldende som forskrift. Etter Finanstilsynets vurdering er det ikke behov for ytterligere forskriftsregulering av innholdet i krisetiltaksplanene.

Finanstilsynet foreslår at forordning 2016/1066/EU gjøres gjeldende som forskrift gjennom henvisning.

BRRD avdeling II kapittel 1 avsnitt 3 har bestemmelser om krisetiltaksplaner for konsern og om vurdering av avviklingsmuligheter for konsern og om samhandling mellom tilsynsmyndigheter i ulike land. Ny finansforetakslov § 20-6 femte ledd gjennomfører de mest sentrale reglene i direktivets artikkel 12, 13, 16 og 18. Finansdepartementet uttalte i proposisjonens punkt 5.7.2.3 at departementet foreslår at de nærmere direktivregler om konsernforhold, som blant annet består av detaljert regulering av samhandlingen mellom ulike lands myndigheter, kan fastsettes i forskrift gitt i medhold av loven.

I BRRD avsnitt 3 pålegges ulike lands myndigheter samhandling om krisetiltaksplaner for konsern, noe som normalt anses som en folkerettslig forpliktelse som det ikke er nødvendig å gjennomføre i norsk lov- eller forskriftstekst. Finanstilsynet foreslår derfor ikke å forskriftsfeste nærmere regler for samhandling mellom Finanstilsynet og andre lands tilsynsmyndigheter. Finanstilsynet vil imidlertid være folkerettslig forpliktet til å følge reglene i BRRD om samhandling med andre lands myndigheter om konsernplaner. Myndigheten som er lagt til EBA i forordning 1093/2010/EU om opprettelse av et europeisk banktilsyn artikkel 19, er tilpasset EØS/EFTA-landene. EBAs myndighet i henhold til BRRD artikkel 13 til å treffe avgjørelsen om krisetiltaksplaner for konsern, vil imidlertid ikke gjelde i Norge. Myndigheten til å treffe avgjørelsen om konsernplaner i henhold til BRRD artikkel 8, jf. forordning 1093/2010/EU artikkel 19, vil tilligge EFTAs overvåkningsorgan som skal basere sitt vedtak på utkast fra EBA.

4.4 Forenklede krav til planer

4.4.1 Beskrivelse av lovbestemmelsen og forskriftshjemmelen

I henhold til ny finansforetakslov § 20-4 skal Finanstilsynet legge vekt på forholdsmessighet ved anvendelse av reglene om gjenopprettingsplaner og krisetiltaksplaner. Kravene til gjenopprettingsplanene og krisetiltaksplanene skal tilpasses foretakets størrelse, risikoprofil, kompleksitet, eierstruktur, arten og omfanget av dets virksomhet, og i hvilken grad foretaket er sammenvevet med resten av finanssystemet. I tillegg skal planene tilpasses den antatte

virkingen en krise i foretaket kan få for andre foretak, den finansielle stabilitet, markedsforhold og økonomien for øvrig.

Ny finansforetakslov § 20-7 annet ledd gir Finanstilsynet hjemmel til, i samsvar med bestemmelsens første ledd og for å begrense administrative kostnader, å fastsette forenklete krav til gjenopprettingsplaner og krisetiltaksplaner for enkeltforetak eller grupper av foretak.

Ny finansforetakslov § 20-4 gir hjemmel til å fastsette forskrift som regulerer forenklete krav til gjenopprettingsplaner og krisetiltaksplaner.

4.4.2 Gjeldende norsk regulering

Det er ingen gjeldende norske regler om forenklete krav, da det etter gjeldende rett ikke er krav til at foretakene skal ha gjenopprettingsplaner og krisetiltaksplaner.

4.4.3 Nivå 2-regler fra EU

BRRD artikkel 4 har regler om at kravene til gjenopprettingsplaner og krisetiltaksplaner kan forenkles for visse foretak, det vil si foretak hvis soliditets- og solvenssvikt og etterfølgende avvikling ved alminnelig insolvensbehandling sannsynligvis ikke vil få betydelig negativ innvirkning på de finansielle markedet, andre foretak, finansieringsvilkår eller økonomien som helhet.

EBA har utarbeidet retningslinjer for anvendelse av forenklete krav i henhold til BRRD artikkel 4 nr. 5.

EBA fremla den 19. desember 2017 for EU-kommisjonen utkast til forordning som angir kriteriene for å vurdere virkningene av en krise i foretaket for finansmarkedet, andre foretak og finansieringsforhold i den hensikt å vurdere om det skal fastsettes forenklete krav for foretaket ("RTS on Simplified Obligations/forenklete krav")⁷. Forordningen er foreløpig ikke vedtatt i EU.

Forordningens rekkevidde

Gjenopprettingsplaner og krisetiltaksplaner må utarbeides for alle foretak, men det gjelder et forholdsmessighetskrav ved utarbeidelsen av planene, jf. BRRD artikkel 4.

EBAs utkast til forordning har som formål å "specify the criteria for assessing the impact of an institution's failure on financial markets, other institutions and on funding conditions". Ved vurderingen av hvilke foretak som skal ha forenklete gjenopprettingsplaner og forenklete krisetiltaksplaner, skal henholdsvis tilsynsmyndigheten og krisehåndteringsmyndighetene først gjøre en kvantitativ vurdering hvor myndighetene benytter samme metode og vurderingskriterier som ved vurderingen av hvilke foretak som er systemviktige, men med andre terskelverdier. Vurderingskriteriene vil blant annet omfatte foretakenes størrelse, kompleksitet, virksomhetens art og omfang, og i hvilken grad foretaket er "sammenvevd" med andre foretak eller økonomien forøvrig.

For de foretakene hvor det ikke følger direkte av den kvantitative vurderingen at foretaket skal underlegges fulle krav, skal myndighetene gjøre en kvalitativ vurdering blant annet av

---

⁷<https://www.eba.europa.eu/documents/10180/2067437/Final+draft+RTS+on+simplified+obligations+under+BRRD+%28EBA-RTS-2017-11%29.pdf>

foretakets eierstruktur, om foretakets virksomhet omfatter kritiske funksjoner og om andelen innskudd som dekkes av innskuddsgarantiordningen overstiger fondets størrelse.

Den foreslåtte metoden gir en pekepinn på hvilke foretak som kan ha kritiske funksjoner eller på annen måte vil kunne påvirke markedet eller økonomien negativt ved avvikling, slik at foretaket bør ha en fullverdig gjenopprettings- og/eller krisetiltaksplan. I prinsippet kan vurderingen av hvilke institusjoner som skal ha henholdsvis gjenopprettingsplaner og krisetiltaksplaner gi ulike resultater, selv om metoden er den samme. Metoden har også relevans for fastsettelse av minstekrav til summen av ansvarlig kapital og konvertibel gjeld. Det vises i den forbindelse til kapittel 4.6

Forordningen legger opp til at det for verdipapirforetak brukes færre indikatorer i klassifiseringen.

Nasjonale valg i forordningen

Forslaget til forordning inneholder ingen nasjonale valg når det gjelder valg av beregningsmetode for kredittinstitusjoner. Forslaget gir imidlertid et nasjonalt handlingsrom for henholdsvis tilsynsmyndighetene og krisehåndteringsmyndigheten ved fastsettelse av terskelnivået for hvilke foretak som kan få forenklete krav til gjenopprettingsplaner og krisetiltaksplaner.

Forslaget gir også et visst handlingsrom når det gjelder vektningen av indikatorer for verdipapirforetak.

4.4.4 Finanstilsynets vurderinger

Departementet uttaler i proposisjonens punkt 5.7.3 at en bør utnytte det handlingsrommet som ligger i direktivet for å redusere ressursbruken. Videre uttaler departementet at særlig for mindre foretak bør derfor gjenopprettingsplanen og oppfølgingen av denne gis et så begrenset omfang som mulig. Dessuten uttales det at på samme grunnlag bør krisetiltaksplanene holdes enklest mulig.

Finanstilsynet har gjennomført en analyse av norske foretak basert på metodikken i forslag til forordning om forenklete krav til krisetiltaksplaner og gjenopprettingsplaner. Ettersom forordningen ikke er vedtatt, vil kriteriene kunne bli endret. Likevel vil analysen kunne gi en pekepinn på foretak hvis størrelse, risikoprofil, kompleksitet mv. tilsier at foretaket ikke kan underlegges forenklete krav.

Ved bruk av metodikken i forordningen, vil DNB, Sparebank 1 SR-bank, Sparebank 1 SMN, Sparebank 1 Nord-Norge samt Sparebankene Vest, Sparebanken Sør og Sparebanken Østlandet overstige den kvantitative grensen som er fastsatt (25). Disse foretakene utarbeidet i 2015, på anmodning fra Finanstilsynet, gjenopprettingsplaner. Finanstilsynet ga tilbakemelding på gjenopprettingsplanene i 2016. Beregningen i henhold til forslag til forordning inkluderer i tillegg Sparebanken Øst pluss Santander og Nordea Eiendomskreditt.

Etter forslag til forordning, kan myndighetene sette en høyere kvantitativ grense som innebærer at flere foretak vil omfattes. Finanstilsynet vil vurdere terskelnivået når forordningen er vedtatt. Finanstilsynet vil også vurdere, på bakgrunn av kvalitative vurderinger slik det fremgår av forslag til forordning, om det skal stilles krav om fulle planer for flere foretak.

Det følger av BRRD artikkel 4 nr. 3 at medlemsstatene skal sikre at myndighetene til enhver tid kan innføre fulle forpliktelser. Departementet legger til grunn i proposisjonens punkt 5.7.3 jf. punkt 5.3.3 at Finanstilsynet når som helst kan gjeninnføre fullstendige krav.

Finanstilsynet foreslår å avvende vedtak av forordning før fastsettelse av forskrift. Finanstilsynet vil i medhold av hjemmelen i ny finansforetakslov § 20-7 kunne velge å praktisere kriteriene i en forordningen som nevnt i dette punktet, alternativt forslag til forordning, før forordningen er gjennomført i Norge.

4.5 Avtaler om konsernintern støtte

4.5.1 Beskrivelse av lovbestemmelsen og forskriftshjemmelen

Det fremgår av finansforetaksloven § 20-8 at foretak som inngår i finanskonsern uten hinder av de alminnelige bestemmelsene i §§ 18-3 og 18-4 kan inngå avtale om konsernintern støtte i form av lån, garanti eller sikkerhetsstillelse til et annet foretak i samme konsern når mottakende foretak kommer i en situasjon hvor vilkårene for tidlig inngripen etter § 20-11 er oppfylt. Slike avtaler må i tilfelle godkjennes av Finanstilsynet eller eventuelt tilsynsmyndighet i annen EØS-stat, og deretter av aksjonærene i hvert av de foretak som er avtaleparter. Bestemmelsens sjette ledd oppstiller nærmere vilkår for når den konserninterne støtten kan ytes.

Det følger av bestemmelsens syvende ledd at opplysninger om foretaket er part i avtaler om konsernintern finansiell støtte skal offentliggjøres etter regler fastsatt i eller i medhold av finansforetaksloven § 14-5.

Det følger videre av finansforetaksloven § 20-8 åttende ledd at departementet i forskrift kan gi utfyllende regler om konsernintern støtte.

4.5.2 Gjeldende norsk regulering

Finansforetaksloven § 18-3 og 18-4, som den nye finansforetaksloven § 20-8 viser til, har bestemmelser om transaksjoner mellom konsernforetak, samt om lån og garantier mv. mellom konsernforetak. Bestemmelsene fastsetter blant annet prinsipper om at transaksjoner mellom konsernforetak skal være i samsvar med vanlige forretningsmessige vilkår og prinsipper mellom uavhengige parter, og at et finansforetak ikke kan yte lån eller stille garanti for et annet foretak i samme konsern som ikke er forsvarlig ut fra finansforetakets kapital og risikoeksponering. Gjeldende regelverk har ikke egne bestemmelser om forhåndsavtalt konsernintern støtte for tilfeller hvor mottakende foretak oppfyller vilkårene for tidlig inngripen.

4.5.3 Nivå 2-regler fra EU

Kommisjonsforordning 2016/1075/EU ("samleforordningen") kapittel III har i artikkel 33 til 36 nærmere bestemmelser om konsernintern støtte. Bestemmelsene er gitt i medhold av BRRD kapittel III, og presiserer vilkårene om (i) når det må anses å foreligge rimelige utsikter til at støtten i vesentlig grad vil avhjelpe de finansielle vanskelighetene det mottakende foretaket befinner seg i, (ii) når vederlagsberegningen i avtalen skal anses å være i

samsvar med kravet i BRRD artikkel 19 nr. 7 om at støtten ytes på forretningsmessige vilkår og mot vederlag, (iii) når den finansielle støtten ikke skal anses å utgjøre en trussel mot det støtteytende foretakets likviditet eller soliditet, og (iv) når den finansielle støtten ikke skal anses å vanskeliggjøre krisehåndtering av det støtteytende foretaket.

Det er videre i kommisjonsforordning 2046/911/EU gitt utfyllende regler med hensyn til kravet om offentliggjøring av de inngåtte konserninterne støtteavtalene. Det fremkommer her blant annet at slike opplysninger skal publiseres på foretakets nettsider, og nærmere spesifisering av hvilke opplysninger som skal publiseres.

Forordningene inneholder ikke nasjonale valg.

4.5.4 Finanstilsynets vurderinger

Forordning (EU) 2016/1075 kapittel III og forordning 2046/911 inkorporeres i norsk rett gjennom henvisning i forskrift.

4.6 Minstekrav til summen av ansvarlig kapital og konvertibel gjeld

4.6.1 Innledning

Et av de mest omtalte delene av krisehåndteringsdirektivet er innføring av intern oppkapitalisering (bail-in) som krisetiltak. Ved intern tapsdekning nedskrives og/eller konverteres kapitalinstrumenter og gjeld til egenkapital. Norge har til dels regler om intern oppkapitalisering ved at kapitalinstrumenter (både egenkapital og ansvarlige lån) kan skrives ned eller konverteres ved solvenssvikt. Det nye er at visse obligasjonseiere og innskytere også skal ta del i tapsdekningen ved en krisehåndtering.

Etter ny finansforetakslov § 20-9 skal Finanstilsynet fastsette et minstekrav til summen av ansvarlig kapital og konvertibel gjeld (Minimum Requirement for Own Funds and Eligible Liabilities (MREL)). Finanstilsynet beskrev i notat "Minstekrav til ansvarlige forpliktelser (MREL)" av 28. februar 2017⁸ blant annet regelverket som ligger til grunn, ulike handlingsalternativer og fleksibiliteten nasjonale myndigheter har ved fastsettelse av MREL. Fremstillingen nedenfor bygger på dette notatet og behandlingen i proposisjonen. Det gjøres enkelte forutsetninger om hva som blir fremtidig gjeldende EU-regelverk. Videre trekkes det på enkelte vurderinger som er gjort av myndigheter i andre land.

Vellykket bruk av krisetiltaket intern oppkapitalisering på et foretak forutsetter at det, før krisen setter inn, har tilstrekkelig med ansvarlig kapital og gjeldsinstrumenter som kan nedskrives eller konverteres. Gjeld som ikke inngår i ansvarlig kapital, og som kan nedskrives eller konverteres betegnes "konvertibel gjeld". Regelverket fastslår at foretakene til enhver tid skal oppfylle et minstekrav til summen av ansvarlig kapital og gjeldsinstrumenter som kvalifiserer som konvertibel gjeld.

8

https://www.finanstilsynet.no/contentassets/ba50bd0a9a9245e0ad1a67e98c6031b5/notat_minstekrav-til-ansvarlige_forpliktelser_mrel.pdf

Enkelte typer gjeld skal etter ny finansforetakslov § 20-25 første ledd unntas intern oppkapitalisering og kvalifiserer ikke som konvertibel gjeld, mens andre typer gjeld kan komme til å bli unntatt av Finanstilsynet i den aktuelle situasjonen selv om den i utgangspunktet kvalifiserer. Betingelser for slike unntak er beskrevet i § 20-25 tredje ledd.

Finanstilsynet kan ved fastsettelse av MREL i henhold til § 20-9 andre ledd kreve at tellende konvertibel gjeld helt eller delvis skal være etterstilt gjeld, det vil si ha lavere prioritet enn annen gjeld, herunder ordinær usikret og uprioritert gjeld (normalt betegnet som seniorgjeld). Denne gjeldsklassen kalles ofte for "tier 3" og har prioritet foran ansvarlig lån "tier 2". Heretter benyttes begrepet etterstilt gjeld ved omtalen av gjeldsklassen "tier 3". Se Tabell 4.

Ordinær usikret seniorgjeld kan fortsatt bli benyttet til intern oppkapitalisering forutsatt at etterstilt usikret seniorgjeld fullt ut er benyttet til å dekke oppkapitaliseringsbehov før man eventuelt konverterer eller nedskriver denne klassen.

Loven fastsetter ikke et bestemt nivå på MREL. Finanstilsynet skal som krisehåndteringsmyndighet fastsette individuelle krav for hvert enkelt foretak. Kravet skal med andre ord være foretaksspesifikt og det skal være tilpasset krisetiltaksplanen for det aktuelle foretak. Fastsettelsen skal skje i samråd med tilsynsfunksjonen hos Finanstilsynet. De individuelle kravene må fastsettes på grunnlag av kriterier gitt i regelverket og krisehåndteringsmyndighetens vurderinger og skjønn. MREL-fastsettelsen er således ikke ulik måten tilleggskrav til kapital fastsettes under den tilsynsmessige oppfølging i henhold til kapitaldekningsregelverket (pilar 2).

Loven sier ikke hvordan kravet skal beregnes. BRRD artikkel 45 angir noen prinsipper for hvordan kravet skal fastsettes. Det er fastsatt en forordning (2016/1450/EU) som angir nærmere regler. I EU-kommisjonens forslag til endringer i BRRD av november 2016 (BRRD2) legges det opp til å foreta endringer i direktivet ved å ta inn mer spesifiserte regler for beregning av MREL. Forslaget er som nevnt gjenstand for forhandlinger mellom Kommisjonen, Rådet og Parlamentet og utfallet er usikkert. Beskrivelsen her tar utgangspunkt i Kommisjonens forslag.

Det følger av forordningen og BRRD2 at MREL skal bygges opp av et tapsabsorberingsbeløp og et rekapitaliseringsbeløp. Tapsabsorberingsbeløpet er knyttet til gjeldende kapitaldekningskrav, mens rekapitaliseringsbeløpet er knyttet til forventet kapitalbehov etter at krisetiltak er gjennomført og virksomheten drives videre. For foretak som skal avvikles gjennom offentlig administrasjon (likvideres) vil utgangspunktet være at de ordinære kapitalkravene er tilstrekkelige til å absorbere tap. Dette vil for MREL-formål omtales som tapsabsorberingsbeløp. For foretak der det anses viktig at driften opprettholdes, skal MREL også inneholde et rekapitaliseringsbeløp som skal gjenspeile forventet kapitalbehov for å kunne opprettholde driften etter at krisetiltak er gjennomført.

Lovens bestemmelse om MREL gir ikke hjemmel for utfyllende regler. Finansforetaksloven § 20-4 har imidlertid en generell hjemmel til utfyllende regler i lovens kapittel 20. Finanstilsynet foreslår at det i forskrift fastsettes noen overordnede rammer i tråd med reglene i direktivet (BRRD2), for å gi en rimelig grad av forutberegnelighet.

4.6.2 Nivå på MREL

Finansforetaksloven § 20-9 første ledd beskriver hva som skal danne grunnlag for fastsettelsen av MREL-kravet. I tillegg til forhold som er nevnt innledningsvis skal man vurdere foretakets størrelse, forretningsmodell, finansieringsstruktur og risikoprofil, jf. § 20-9 første ledd bokstav d.

Forordning 2016/1450/EU (MREL-forordningen) fastsetter i artikkel 1 og 2 utgangspunktet for fastsettelsen av et tapsabsorberingsbeløp og rekapitaliseringsbeløp som samlet utgjør MREL-kravet⁹. Krisehåndteringsmyndigheten skal motta informasjon om forretningsmodell, finansieringsstruktur og risikoprofil fra tilsynsmyndighetene, og skal justere MREL opp eller ned i den grad det antas å ha betydning for krisehåndteringen. I henhold til forordningen kan både tapsabsorberingsbeløpet og rekapitaliseringsbeløpet justeres noe for disse forhold. Ved en justering opp eller ned i tapsabsorberingsbeløpet i forhold til utgangspunktet skal krisehåndteringsmyndigheten, i henhold til artikkel 1 nr. 6, begrunne beslutningen overfor tilsynsmyndigheten. I henhold til BRRD2¹⁰ kan justeringen etter forhold nevnt i § 20-9 første ledd bokstav d) bare gjøres i rekapitaliseringsbeløpet.

Med BRRD2 innføres adgang for krisehåndteringsmyndighet til å pålegge et økt MREL i form av såkalt "guidance", jf. artikkel 45e. Denne "guidance" vil kunne være klart størst ved en økning i rekapitaliseringsbeløpet, mens tapsabsorberingsbeløpet kun kan økes noe. Det er satt et tak på hvor stor økningen i hvert av disse beløpene kan være. "Guidance" skal være et mykt krav som gjør at brudd på MREL ikke automatisk skal utløse forhåndsbestemte handlinger fra myndighetene eller automatiske restriksjoner på utbytte mv. Med det harde MREL-kravet menes de delene av MREL-kravet som ikke er "MREL guidance". Mekanismene knyttet til brudd på krav er beskrevet under i punkt 4.6.3.

Det må tas forbehold om at BRRD2 er gjenstand for forhandlinger mellom EU-kommisjonen, Rådet og EU-parlamentet. Parlamentets endelige posisjon er ikke fremlagt, og det har vært begrenset med tid til å analysere mulige konsekvenser av ulikhetene i Kommisjonens og rådets utkast til endringer. Krisehåndteringsmyndighetens adgang til å justere tapsabsorberingsbeløpet, er ett av områdene der forslagene avviker. Det råder derfor noe usikkerhet om hvordan det endelige regelverket vil se ut, og når det vil tre i kraft.

4.6.2.1 Tapsabsorberingsbeløpet

Finanstilsynet foreslår at tapsabsorberingsbeløpet i utgangspunktet skal bestå av summen av minimumskravet til ansvarlig kapital i pilar 1 (det vil si minimumskravene til ren kjernekapital, kjernekapital og ansvarlig kapital) og det individuelt pålagte pilar 2-kravet.

Finanstilsynet foreslår at det kombinerte kapitalbufferkravet ikke skal inngå i tapsabsorberingsbeløpet, noe som innebærer en endring i forhold til kravene i MREL-forordningen. I stedet foreslås det at kapitalbufferne legges på toppen av MREL ("stacking order approach"). Det er i BRRD2 presisert at den rene kjernekapitalen som banken har brukt til å tilfredsstille bufferkravet etter kapitaldekningsregelverket, ikke kan benyttes for å tilfredsstille MREL-kravet. Dette har sammenheng med at et brudd på kapitalbufferkravet ikke automatisk skal utløse brudd på MREL.

⁹ Det forventes at forordningen vil bli endret for å gjenspeile reglene om MREL i BRRD2. Det foreligger pt. ikke noe forslag til endring av MREL-forordningen.

¹⁰ Se artikkel 45c (3) og (4)

For foretak som ikke skal krisehåndteres, vil MREL kun bestå av et tapsabsorberingsbeløp og vil dermed sammenfalle med det totale kapitalkravet uten kravet til kapitalbuffer. Rekapitaliseringsbeløpet er da lik null og kravet til konvertibel gjeld vil også være null.

Nasjonalt valg – tapsabsorberingsbeløp med kapitalmargin, art 45e 2, jf. 1a:

Tapsabsorberingsbeløpet kan settes høyere, men ikke høyere enn den margin utover kapitalkravet som er satt av tilsynsmyndighetene for å sikre tilstrekkelig kapital til å motstå en alvorlig nedgangskonjunktur og potensielle tap identifisert i tilsynsmyndighetenes stresstester. (i henhold til artikkel 104b i direktiv 2013/36 jf. ny 45 e i BRRD2).

Denne marginen inngår som en liten del av ovennevnte "guidance" og tilsvarer margin oppstilt ved Finanstilsynets vurdering av kapitalmål og kapitalbehov i foretakene i et fremoverskuende perspektiv i forbindelse med pilar 2-vedtak. Resultater fra Finanstilsynets stresstester er en del av grunnlaget for en slik vurdering. Dette omtales i Finanstilsynets rundskriv 12/2016 kapittel 6. Forhold som vektlegges er at foretaket skal ha nødvendig handlingsrom, skal kunne opprettholde normal utlånsvekst i en nedgangskonjunktur og ha tilgang til kapitalmarkedene også under vanskelige markedsforhold. Dersom Finanstilsynet vurderer at foretakets kapitalmål ikke hensyntar dette, vil Finanstilsynet angi en forventning om et økt kapitalmål.

Finanstilsynet har kvantifisert forventninger til slik margin kun for de to systemviktige foretakene og offentliggjort dette. For øvrige foretak er marginen ikke tallfestet. Finanstilsynet har presisert at foretaket bør tilpasse kapitaldekningen slik at den til enhver tid overstiger kapitalkravet til ren kjernekapitaldekning med god margin.

Finanstilsynets vurderinger

For at denne marginen skal inkluderes i MREL, må den konkretiseres og tallfestes individuelt for alle aktuelle foretak. Det er flere praktiske utfordringer knyttet til dette.

Finanstilsynet anser at det uansett ikke vil være avgjørende å stille krav om margin på tapsabsorberingsbeløpet tilsvarende marginen i kapitalkravet. Ved manglende kapital til å dekke en eventuelt fastsatt margin etter kapitaldekningsregelverket, vil tilsynet be om en plan for å gjenopprette kapitalsituasjonen.

Finanstilsynet foreslår å holde denne marginen utenfor ved fastsettelse av krav til tapsabsorberingsbeløp i MREL. Videre presiseres det at forslaget betyr at kapitalen som dekker denne marginen kan benyttes til å dekke MREL.

4.6.2.2 Rekapitaliseringsbeløpet

Størrelsen på rekapitaliseringsbeløpet avhenger av krisetiltaksplanen for foretaket. Dersom foretakets virksomhet etter krisetiltaksplanen bare skal krisehåndteres delvis, skal rekapitaliseringsbeløpet beregnes med utgangspunkt i den delen av virksomheten som skal videreføres. Utarbeidelse av individuelle krisetiltaksplaner ligger noe frem i tid. Ved vurderingen av krav til rekapitaliseringsbeløp har Finanstilsynet derfor ikke grunnlag for å vurdere andre krisetiltak enn intern oppkapitalisering. Beskrivelsene i dette notatet er derfor med forutsetning om intern oppkapitalisering for hele foretakets virksomhet.

Rekapitaliseringsbeløpet skal i henhold til BRRD2 som utgangspunkt være like stort som summen av pilar 1-kravet og det individuelt pålagte pilar 2-kravet. Det kombinerte kapitalbufferkravet skal ikke inkluderes.

Ved vurdering av størrelsen på rekapitaliseringsbeløpet skal det tas hensyn til hvordan gruppens forretningsmodell, finansieringsprofil og generelle risikoprofil kan påvirke krisehåndteringen.

Nasjonalt valg – markedstillitsbuffer art 45e 2, jf. 1 b

Rekapitaliseringsbeløpet kan settes høyere enn utgangspunktet nevnt over for å sikre at foretaket har tilstrekkelig tillit i markedet (markedstillitsbuffer) etter gjennomført krisehåndtering. Denne markedstillitsbufferen kan normalt¹¹ ikke overstige det kombinerte kapitalbufferkravet fratrukket det motsykliske bufferkravet.

Markedstillitsbufferen er (i henhold til BRRD2 art 45e) et mykt krav ("MREL guidance"). Brudd på denne delen av MREL skal dermed ikke automatisk utløse forhåndsbestemte handlinger fra myndighetene eller automatiske restriksjoner på utbytte mv.

Adgangen til å øke rekapitaliseringsbeløpet fremgår også av MREL-forordningens artikkel 2. Det ekstra beløpet skal i henhold til forordningen i utgangspunktet være lik det kombinerte kapitalbufferkravet for foretaket etter krisehåndtering (inkludert den motsykliske bufferen). En naturlig antakelse er at når det er behov for intern oppkapitaliseringen er de økonomiske rammebetingelsene slik at det motsykliske kapitalbufferkravet er satt til null. I BRRD2 trekkes den motsykliske bufferen derfor ut fra rekapitaliseringsbeløpet.

Finanstilsynets vurderinger

Finanstilsynet legger til grunn at dersom det krisehåndterte foretaket skal ha full adgang til kapitalmarkedene må det tilfredsstille alle aktuelle bufferkrav. Det er ikke grunnlag for å anta at disse bufferkravene vil være forskjellige fra dagens nivå med unntak av den motsykliske bufferen. Finanstilsynet har adgang til å fastsette et lavere beløp dersom markedstillit kan oppnås uten fulle buffere. Det antas imidlertid at det vil være vanskelig for et krisehåndtert foretak å vinne tilbake markedstillit uten slike buffere.

Finanstilsynet mener rekapitaliseringsbeløpet både skal omfatte bevaringsbufferen på 2,5 prosent, en systemrisikobuffer på 3 prosent og, for de det gjelder, også bufferen for nasjonalt systemviktige foretak på 2 prosent, slik at foretaket er adekvat kapitalisert etter krisehåndtering.

4.6.2.3 Bidrag fra innskuddsgarantiordningen

Lovens § 20-9 første ledd bokstav e) fastslår at MREL skal fastsettes blant annet på grunnlag av "i hvilken utstrekning innskuddsgarantiordningen kan bidra til finansiering av krisehåndteringen etter § 20-54". Dette følger av BRRD artikkel 45 nr. 6. BRRD2 reviderer art 45, og spesifiserer i art 45c nr. 7 bokstav a til e at MREL kan reduseres ("the resolution authority may reduce the requirement...") for å ta hensyn til beregnede bidrag fra innskuddsgarantiordningen basert på en troverdig vurdering av potensielle bidrag fra ordningen, og beregnet etter nærmere regler.

Finanstilsynet vurderinger

Bidrag fra innskuddsgarantiordningen kan ikke overstige summen av tapene som innskuddsgarantiordningen ville ha dekket under normal insolvensbehandling. Ettersom

---

¹¹ Det kan settes høyere for å sikre at foretaket oppfyller lov- og forskriftskrav fremover for en periode på inntil ett år.

garanterte innskudd etter nytt regelverk vil ha prioritet foran all annen usikret gjeld, må innskuddsgarantiordningens bidrag i de fleste tilfeller antas å bli forholdsvis beskjedent. Beløpet vil være vanskelig å anslå, noe som tilsier at det i liten grad bør tas hensyn til eventuelle bidrag fra innskuddsgarantiordningen. Det legges ikke opp til nærmere regler om dette.

4.6.2.4 Kalibrering av MREL mot uvektet kjernekapitalandel

MREL skal i tillegg til kapitalreglene, beregnes etter reglene for uvektet kjernekapitalandel. Det beregnes da hva tapsabsorberingsbeløpet og rekapitaliseringsbeløpet må utgjøre for å oppfylle kravene til uvektet kjernekapitalandel. Dersom summen av tapsabsorberingsbeløp og rekapitaliseringsbeløp etter reglene for uvektet kjernekapitalandel, er høyere enn summen etter kapitalreglene, skal¹² MREL fastsettes ut fra kravet til uvektet kjernekapitalandel.

4.6.2.5 Minstekrav til tap og oppkapitalisering før bruk av krisefond

Lovens § 20-52 fjerde ledd slår fast at dersom Finanstilsynet skal kunne yte bidrag i form av midler fra krisetiltaksfondet, må eierne av aksjer eller egenkapitalbevis og gjeld til sammen ha tatt tap og bidratt til oppkapitalisering av foretaket med et beløp som minst tilsvarer:

- i. 8 prosent av foretakets forvaltningskapital, eller
- ii. 20 prosent av foretakets risikovektede eiendeler, dersom krisetiltaksfondets disponible midler utgjør minst 3 prosent av samlede garanterte innskudd, og foretakets forvaltningskapital på konsolidert basis er mindre enn 900 milliarder euro.

Til sammenligning har man i Danmark spesifisert i lov at de samlede NEP-krav for SIFI-konsern skal utgjøre minst 8 prosent av samlede passiver fra 2022. I Sverige legges opp til ikke å kalibrere MREL ut fra de nevnte krav, og Riksgälden viser blant annet til at det ikke er fastsatt tekniske standarder for hvordan man skal ta hensyn til bestemmelsen ved fastsettelsen av MREL.

Finanstilsynets vurderinger

Det vil være noen vurderingsmessige utfordringer ved å kalibrere MREL mot denne bestemmelsen. Forvaltningskapitalen skal beregnes etter § 20-16, hvor det er påpekt at det skal tas en nøktern og forsvarlig verdivurdering av foretaket. Verdivurderingen vil bli foretatt på et tidspunkt der krisehåndtering vurderes. Dette vil kunne resultere i at taps-/oppkapitaliseringsbeløpet som tilfredsstillende 8 prosent-nivået blir redusert. I motsatt retning virker at ved beregning av om tap overstiger terskelen i § 20-52 fjerde ledd skal historiske tap påført eierne før verdivurderingstidspunktet ikke inkluderes (jf. BRRD fortale punkt 75).

Finanstilsynet legger i utgangspunktet til grunn at disse vilkårene for bidrag fra krisetiltaksfondet må tas med i vurderingen av nivået på MREL for alle foretak der slik støtte kan være aktuelt. Videre legges til grunn at Finanstilsynet ikke etablerer krisetiltaksplaner med hovedscenario som inntar forventninger om involvering av krisetiltaksfondet.

---

¹² BRRD2 45c nr. 3

Illustrasjon av hvordan MREL til norske finansforetak kan være sammensatt

Forutsetninger:

1. Eksempelbank: Pilar 2 består av individuelt pilar 2 krav på 1,5 prosent og margin over minstekrav ("kapitalmargin", her 1,0 prosent).
2. Ikke tillegg i rekapitaliseringsbeløpet på grunn av forretningsmodell etc.
3. Foretaket må i tillegg til MREL ha ren kjernekapital til å dekke det kombinerte kapitalbufferkravet som ikke inngår i tapsabsorberingsbeløpet. Pt. er dette 9,5 prosent ren kjernekapital for systemviktige foretak og 7,5 prosent ren kjernekapital for andre foretak.
4. Intern oppkapitalisering av hele virksomheten. Beregningsgrunnlag likt for MREL og kapitalkrav, dvs. ingen forutsetninger om endret balanse på krisetidspunkt. Ved beregning av beløp må OMF-foretak tas ut.
5. Krav er både harde krav og myke krav. Kapitalkrav inkluderer margin over minstekrav "kapitalmargin".
6. Krav til dårligere prioritet er her ikke spesifisert

		MREL Systemviktige foretak (prosent)
1	Minstekrav til ren kjernekapital pilar 1	4,5
2	Individuelt pilar 2 krav (eksempel)	1,5
3	Krav annen kjernekapital	1,5
4	Krav ansvarlig lånekapital	2,0
5	Sum minstekrav til kapital p1 og p2 (sum 1-4)	9,5
	<i>Kapitalmargin (mulig mykt krav) – foreslått utelatt</i>	1,0
6	Tapsabsorberende beløp (=5)	9,5
7	Sum minstekrav (p1 og p2)	9,5
8	Kombinert bufferkrav uten motsyklisk buffer (mykt)	7,5
9	Rekapitaliseringsbeløp (7+8)	17,0
10	Sum MREL (6+9)	26,5
11	Samlet krav til ren kjernekapital inkl. buffere + kapitalmargin	16,5
12	Samlet krav til ansvarlig kapital inkl. buffere + kapitalmargin	20,0
	Krav til etterstilt gjeld, annen konvertibel gjeld, eventuell overskytende ansvarlig kapital (=10-5)	17,0

I eksemplet over blir MREL kravet for et systemviktig foretak som skal krisehåndteres på 26,5 prosent av vektet beregningsgrunnlag i pilar 1 i kapitaldekningsregelverket. Med MREL på 26,5 som over, må 17 prosent av vektet beregningsgrunnlag oppfylles av etterstilt gjeld eller annen konvertibel gjeld, eller med overskytende ansvarlig kapital inkludert kapital som benyttes til å tilfredsstille "kapitalmargin".

Kravet tilsvarer summen av minstekravet til ansvarlig kapital i pilar 1 og pilar 2, samt nivået på det kombinerte bufferkravet i pilar 1 eksklusive motsyklisk buffer.

For andre foretak som skal krisehåndteres med intern oppkapitalisering fullt ut, blir MREL-kravet i dette eksemplet 24,5 prosent (forutsatt samme individuelle pilar 2-krav), da det kombinerte bufferkravet som inngår i rekapitaliseringsbeløpet, er 5,5 for ikke-systemviktige foretak. Kravet til etterstilt gjeld, annen konvertibel gjeld eller overskytende ansvarlig kapital, inkludert kapital som benyttes til å tilfredsstille "kapitalmargin", blir 15 prosent.

Det er naturlig å anta at på tidspunktet for krisehåndtering vil foretakets balanse, vektet beregningsgrunnlag i pilar 1 og risikonivå som pilar 2-kravet fastsettes ut fra, være endret i forhold til før de økonomiske og finansielle problemene for foretaket eskalerte. Det samlede kapitalkravet for foretaket vil derfor ikke være statisk, men kunne endres både i prosent av beregningsgrunnlaget og i kroner.

4.6.3 Brudd på MREL

MREL vil, slik det er beskrevet i Kommisjonens forslag til BRRD2, bestå av et hardt og et mykt (guidance) krav. Slik MREL er utformet vil det samlede kapitalbufferkravet normalt brytes før det harde MREL-kravet. Dette gjelder uavhengig av om det er hendelser som tærer på ansvarlig kapital på grunn av manglende lønnsomhet eller på grunn av problemer med refinansiering i markedet. Om et foretak lider svært store tap, vil det til slutt også bryte det harde MREL. I BRRD2 er det angitt en rekke virkemidler for krisehåndterings- og tilsynsmyndighetene om dette skjer. Under beskrives de forskjellige tapskanalene og bestemmelsene som inntreffer ved brudd på det harde MREL.

Tap i ansvarlig kapital (A)

Dersom et foretak lider tap som må dekkes av ansvarlig kapital, vil dette i første rekke føre til brudd på det kombinerte kapitalbufferkravet, ikke det harde MREL-kravet. Dette tilsvarer tap A i Figur 9 under. Dette følger av at bufferkravene holdes utenfor MREL, samtidig som de ikke kan oppfylles med kapital som dekker MREL. Ved brudd på bufferkravene inntreffer automatiske restriksjoner på utbytte og renteutbetalinger, jf. finansforetaksloven § 14-3. Først når all bufferkapitalen er tapt, vil det harde MREL-kravet bli brutt. Dette skjer da samtidig med at foretaket kommer i brudd med minstekravene til ansvarlig kapital.

I et slikt tilfelle vil foretaket ha vært under særlig tett oppfølging av Finanstilsynet, som kan pålegge foretaket å iverksette en rekke tiltak etter finansforetaksloven § 14-6. Foretaket må benytte årets resultat til å øke kjernekapitaldekningen og ikke betale utbytte og renter på annen godkjent kjernekapital, samt utarbeide en plan for oppkapitalisering. I tillegg kan foretaket pålegges å endre eller begrense virksomheten, herunder eksponeringsvolumer og produktspekter, gjøre organisasjonsendringer eller endre sin finansieringsstruktur.

Manglende refinansiering av gjeld (B)

Om et foretak ikke klarer å refinansiere MREL-kvalifiserende gjeld, slik at den totale mengden gjeld ikke er nok til å dekke kravet, vil dette i første omgang føre til brudd på det myke kravet, det såkalte "MREL guidance", illustrert ved tap B i figur 9 under. Etter Kommisjonens forslag til BRRD2, vil et slikt brudd, i motsetning til brudd på bufferkravene, ikke medføre automatiske restriksjoner eller krav om kapitalplan. Myndighetene kan analysere årsaken til bruddet og ta i bruk tilpassede virkemidler. Dersom et foretak har gjentatte problemer ("consistently fails") med å oppfylle "MREL guidance", kan myndighetene beslutte å øke det harde MREL i rekapitaliseringsbeløpet tilsvarende for å sikre at foretaket har tilstrekkelig med MREL-kvalifiserende gjeld.

Om manglende gjeld overstiger hele "MREL guidance", vil heller ikke dette gi brudd på det harde MREL-kravet. I dette tilfellet er det foreslått at det oppståtte underskuddet i kvalifiserende gjeld, skal fylles opp av ren kjernekapital tidligere benyttet til å oppfylle det kombinerte bufferkravet, jf. ny kapittel 141a i CRD IV (illustrert med blå pil i figur 9). Dermed vil foretaket ikke være i brudd med MREL, men (igjen) det kombinerte bufferkravet, og bestemmelsene i finansforetaksloven § 14-3 vil gjelde. Det samme vil skje om et foretak lider tap i overskytende ansvarlig kapital som benyttes i rekapitaliseringsbeløpet. Dermed vil et brudd på det harde MREL også i et slikt tilfelle først oppstå når all bufferkapitalen er tapt.

I Rådets forslag som ble presentert 25. mai 2018¹³ er det foreslått regler som avviker noe fra det som ligger i Kommisjonens forslag. Rådet fjerner begrepet "guidance" og foreslår at ved brudd på et hardt MREL som skyldes problemer med gjeld, men ikke med ansvarlig kapital, skal myndighetene vurdere om det skal fastsettes restriksjoner på utbytte, rentebetalinger på hybridkapital og utbetaling av bonus. Ved varig brudd (over 6 måneder), skal det iverksettes restriksjoner.

Konsekvenser ved brudd på det harde MREL-kravet

Finansforetaksloven § 14-6 beskriver som nevnt virkemidlene Finanstilsynet har ved brudd på ansvarlig kapital. Av CRR/CRD IV-forskriften del IV fremgår regler om konsekvenser ved manglende oppfyllelse av kapitalkrav. Det er ingen regler om myndighetenes håndtering av manglende oppfyllelse av MREL i finansforetaksloven eller BRRD. I BRRD2 er det tatt inn bestemmelse om hvordan brudd på MREL skal håndteres og hvilke virkemidler krisehåndteringsmyndigheten og tilsynsmyndigheten kan benytte.

MREL kan som beskrevet over brytes ved manglende ansvarlig kapital og manglende kvalifiserende gjeld. Årsaken til bruddet vil avgjøre hvilke virkemidler som kan tas i bruk av myndighetene.

BRRD2 artikkel 45k beskriver virkemidlene krisehåndterings- og tilsynsmyndigheten kan ta i bruk ved manglende oppfyllelse av MREL. Minst ett av følgende virkemiddel skal tas bruk i tilfeller hvor et foretak er i brudd med MREL:

- a) Redusere eller fjerne hindringer for krisehåndtering i henhold til artikkel 17 og 18, jf. også § 20-6 tredje ledd.
- b) Iverksette regler i henhold til finansforetaksloven § 14-6 tredje ledd og 13-7 femte ledd (CRD IV artikkel 104).
- c) Bestemmelser om tidlig inngripen trer inn i henhold til finansforetaksloven § 20-11 (BRRD artikkel 27).

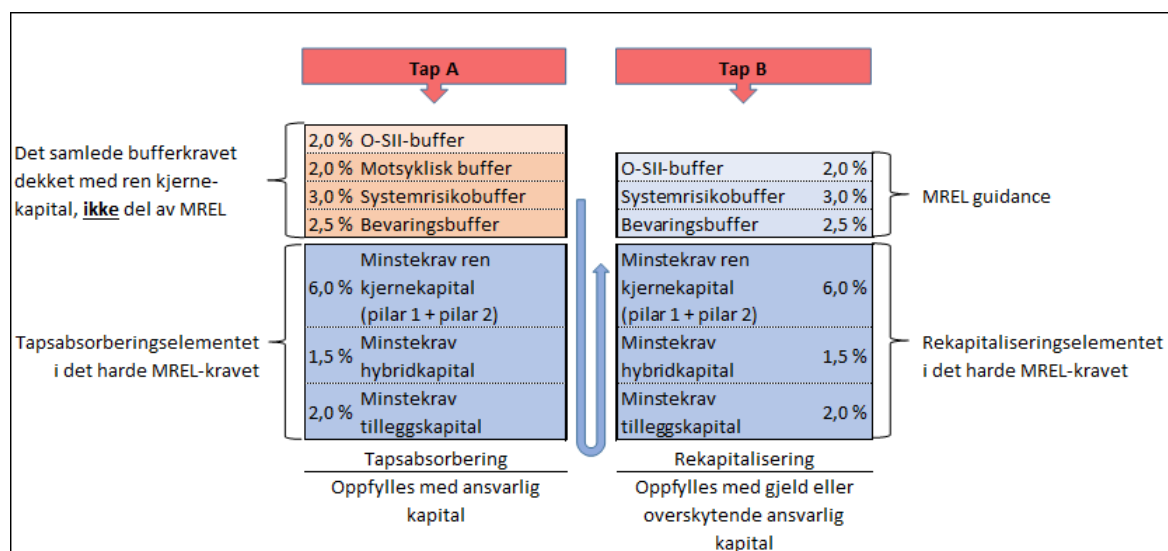
---

¹³ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9057-2018-INIT/en/pdf>

- d) Administrative sanksjoner og andre administrative tiltak i henhold til artikkel 110 og 111.

Videre følger det at Finanstilsynets tilsynsfunksjon og krisehåndteringsfunksjon skal konsultere hverandre når deres respektive virkemidler som nevnt ovenfor iverksettes.

Figur 9: Oversikt over MREL

Forklaring til figuren: Det harde MREL er gitt i mørkeblått og utgjør her 19 prosent (9,5 + 9,5). "MREL guidance"-kravet er gitt i lysere blå og utgjør 7,5 prosent for systemviktige foretak og 5,5 prosent for øvrige. Det kombinerte bufferkravet er angitt i oransje og utgjør 9,5 prosent for systemviktige foretak og 7,5 prosent for øvrige. Den såkalte "marginen over minstekravet" eller "kapitalmargin", er ikke inkludert.

4.6.4 OMF-foretak

OMF-foretak er unntatt fra bestemmelsene om MREL og skal heller ikke konsolideres inn ved andre gruppeforetaks oppfyllelse av MREL¹⁴. Unntaket gjelder OMF-foretak som ikke kan motta innskudd fra allmennheten. Alle norske OMF-foretak er unntatt ettersom disse ikke kan motta innskudd. Mens det i mange andre land er vanlig at banker kan utstede OMF, er dette i Norge forbeholdt egne kredittforetak. I andre land hvor OMF utstedes fra bankene, vil alle pantelånene finansiert ved utstedelse av OMF også inngå i beregningsgrunnlaget for MREL.

Reglene i Danmark

I Danmark er OMF-foretak (realkreditinstitutter) unntatt fra MREL, men foretakene skal i stedet oppfylle et gjeldsbufferkrav på minimum 2 prosent av samlede uvektede utlån¹⁵. Et krav på 2 prosent av uvektede utlån er anslått å tilsvare rundt 10 prosent av beregningsgrunnlaget for kapitaldekning.

¹⁴ Se finansforetaksloven § 20-9 fjerde ledd og BRRD2 artikkel 45a i BRRD2/BRRD artikkel 45 nr. 3.

¹⁵ Se dansk lov om finansiell virksomhet § 125 i).

Det danske Finanstilsynet kan bestemme at gjeldsbufferkravet skal oppfylles helt eller delvis med kapital og gjeldsinstrumenter med kontraktmessig mulighet for nedskrivning eller konvertering.

Bestemmelsen om gjeldsbufferkrav er foreslått endret slik at det presiseres at kapital og gjeld i bankkonsern som benyttes til å oppfylle MREL, ikke samtidig kan benyttes til å oppfylle eller finansiere gjeldsbufferkrav for OMF-foretak i konsernet.

Flere av de danske OMF-foretakene har en størrelse som innebærer at de er systemviktige, eller eies av banker som er systemviktige. Av den grunn legges det også opp til at gjeldsbufferen fastsettes til et nivå som sikrer at foretakets krav til kapital og gjeldsbuffer til sammen utgjør minst 8 prosent av foretakets forvaltningskapital. Videre skal MREL og gjeldsbuffer for OMF-foretak som inngår i konsern som er systemviktig, være slik at kravene samlet overstiger 8 prosent av konsernets forvaltningskapital.

Når konsolidert risikovektet eksponering skal beregnes ved fastsettelse av MREL for konsern med både banker og OMF-foretak, skal eksponeringene som ligger i kredittforetaket trekkes ut, mens eksponeringer banken har overfor eget OMF-foretak legges til (garantier mv.).

Finanstilsynet vurderinger

Unntaket fra MREL for OMF-foretak kan gi eierbankene insentiver til å overføre mer aktiva til OMF-foretakene og for på den måten redusere grunnlaget for beregning av MREL. Det bør vurderes om Finanstilsynet bør ha muligheten til å justere opp MREL for å motvirke eller kompensere for dette, eller om overføring i uheldig omfang bør følges opp på annen måte. Videre bør det vurderes hvordan eksponeringer banker har overfor eget OMF-foretak skal inngå ved beregning av MREL.

I Norge har bankene som eier OMF-foretak, stilt ulike likviditetsfasiliteter og garantier overfor foretakene. De ulike fasilitetene innebærer som oftest at eier- og deltakerbankene innestår for at alle beløp som OMF-foretaket skal betale til obligasjonseierne og derivatmotpartene, faktisk blir betalt. I felleseide kredittforetak er det videre vanlig at eierbankene gjennom aksjonærvtale forplikter seg til å tilføre kredittforetaket ansvarlig kapital slik at foretaket opprettholder et forhåndsfastsatt betryggende kapitalnivå. Videre kan eierbankene i noen grad ha garantert for hverandre.

Foretaksnivå

Banker som har OMF-foretak som datterselskap, regner fasilitetene som garantier, og har derved kapitalkrav i pilar 1 for de ulike fasilitetene. Kapitalkravet for garantiene vil inngå ved beregning av MREL for banken på foretaksnivå.

Eierbankene med felleseide OMF-foretak er pålagt tilsvarende krav som for banker som har OMF-foretak som datterselskap, men kravet er påklaget med oppsettende virkning og er fortsatt til behandling i Finansdepartementet. For eierbanker med felleseide OMF-foretak som får krav til rekapitaliseringsbeløp, bør det vurderes om Finanstilsynet skal kunne oppjustere MREL der ansvar banker har for egne OMF-foretak, ikke er inkludert i kapitalkrav i pilar 1 eller pilar 2 som er utgangspunktet for MREL-fastsettelsen. Ved beregningen av størrelsen på kravet bør det i så fall også tas hensyn til eventuelle forpliktelser som eierforetakene har for andre eierforetaks forpliktelser overfor OMF-foretaket, og som det ikke er beregnet kapitalkrav for i pilar 1 eller 2.

Konsolidert nivå

Siden beregningsgrunnlaget for OMF-foretak ikke inngår ved beregning av MREL, blir det i utgangspunktet ikke beregnet krav til verken ansvarlig kapital eller konvertibel gjeld som kan dekke bankenes ansvar for OMF-foretak på konsolidert basis. Finanstilsynets mener det kan fremstå som ubegrunnet at ansvar banker har gjennom fasiliteter som er stilt for egne og felleseide OMF-foretak helt skal utelates ved beregningen av pilar 1-grunnlaget for MREL. Dersom fasiliteten var stilt for andre foretak utenfor egen gruppe, ville fasiliteten blitt medregnet. Det bør legges til grunn at beregnet MREL for bankene på konsolidert basis skal innta ulike eksponeringer banker har overfor eget OMF-foretak. Det vises til praktiseringen i Danmark.

Når det gjelder overføringsgraden bør tilpasningen kunne følges opp gjennom SREP-prosessen.

4.6.5 Hvordan skal MREL tilfredsstilles - prioritet

Det følger av ny finansforetakslov § 20-9 andre ledd at Finanstilsynet ved fastsettelsen av minstekravet etter første ledd kan beslutte at kravet delvis skal oppfylles med gjeldsinstrumenter med lavere prioritet enn annen gjeld (etterstilt gjeld). Gjeld som er etterstilt ordinær seniorgjeld, må fullt ut benyttes til å dekke oppkapitaliseringbehov før man eventuelt konverterer ordinær, usikret gjeld. Ved å kreve at MREL dekkes delvis med etterstilt gjeld reduseres sannsynligheten for at ordinær seniorgjeld (og eventuelt annen gjeld med høyere prioritet) må benyttes ved intern tapsdekning. I tillegg reduseres volumet av ordinær seniorgjeld med videre som kan bli konvertert eller nedskrevet.

Bestemmelser om etterstillelse av instrumentene kan innføres enten som et lovfestet krav eller som nærmere klausuler i den enkelte lånekontrakt. En alternativ modell er å kreve at det etableres en krisehåndteringsenhet i konsernet (strukturell etterstillelse). En slik krisehåndteringsenhet vil vanligvis være et holdingforetak som er øverste morselskap i konsernet. Foretaket som fungerer som krisehåndteringsenhet, kan ikke ha gjeld som er unntatt fra MREL-kravet dersom denne gjelden har lik eller dårligere prioritet enn gjeldsinstrumentene som inngår for oppfyllelse av MREL. All ansvarlig kapital som dekker tap og all gjeld som nedskrives eller konverteres til egenkapital i holdingforetaket, vil på denne måten følge prioritetsrekkefølgen ved avvikling.

Beregningene i Finanstilsynets notat fra 28. februar 2017 viste at norske foretak har forholdsvis mye MREL-kvalifiserende kapital og gjeld, i hovedsak grunnet høy kapitaldekning og stor andel obligasjonslån med gjenværende løpetid over ett år. Mens europeiske banker i EBAs beregningsstudie hadde en gjennomsnittlig MREL-ratio (MREL i forhold til beregningsgrunnlaget) på 37 prosent, hadde norske banker i gjennomsnitt 38,6 prosent. For de største og mest komplekse bankene, var gjennomsnittet 51,1 prosent.¹⁶

En sentral dimensjon ved BRRD er at myndighetenes krisetiltak ikke skal medføre at kreditorer og eiere oppnår en dårligere dekning for sine krav ved krisehåndtering enn de ville ha oppnådd dersom foretaket hadde blitt avviklet (NCWO-prinsippet). Dersom enkelte innskudds- eller gjeldsposter unntas fra intern tapsdekning, og dette medfører at andre kreditorer med samme eller høyere prioritet som de unntatte, får større tap enn de ville ha fått ved en avvikling av banken, kan de være berettiget til erstatning fra krisetiltaksfondet.

---

¹⁶ Disse tallene var inkludert kapital benyttet til å innfri bufferkravene, ettersom EBA hadde beregnet sine ratioer på denne måten.

Etterstilte instrumenter hever terskelen for når ordinær usikret seniorgjeld og annen gjeld med høyere prioritet enn etterstilt gjeld må benyttes til intern tapsdekning, og reduserer risikoen for brudd med NCWO-prinsippet.

Tabell 4 viser prioritetsrekkefølgen for bankenes innskudd, gjeld og ansvarlige kapital, herunder prioriteten for etterstilte gjeldsinstrumenter (etterstilt gjeld).

Tabell 4: Gjeld og egenkapital - Prioritetsrekkefølge

Garanterte innskudd og fordringer som tilkommer innskuddsgarantiordningen fordi den har utbetalt garanterte innskudd.
Innskudd fra fysiske personer og små- og mellomstore bedrifter som overstiger garantibeløpet
Obligasjoner, sertifikater og annen ordinær, usikret seniorgjeld uten særskilt prioritet samt innskudd fra store bedrifter som overstiger garantibeløpet.
Gjeld med prioritet mellom ansvarlig lånekapital og ordinær, usikret seniorgjeld ("tier 3")
Ansvarlig lånekapital
Fondsobligasjonskapital
Ren kjernekapital

Krav til etterstillelse i andre land

Det er naturlig å se hen til etterstillelse som kreves i andre stater. Det kreves etterstillelse for alle MREL-instrumentene i Danmark¹⁷, Sverige og Storbritannia, mens i euro-området krever SRB etterstillelse for 12 prosent av beregningsgrunnlaget.

I Sverige skal også "Minimikravet" (det vil si MREL) dekkes av ansvarlig kapital og etterstilt gjeld. For at foretaket skal ha tilstrekkelig med gjeldsinstrumenter (skulder) som kan konverteres har Sverige innført krav til "Skuldandel". Skuldandelen skal tilsvare hele rekapitaliseringsbeløpet. Med kravet til skuldandel kan kapitalbufferne tæres på uten at Minimikravet brytes. Riksgälden har således fastsatt at andelen etterstilte gjeldsinstrumenter for eksempel skal være 16,5 prosent for Nordea og 21,5 prosent for Handelsbanken.

Bankenes finansiering

Bankenes finansiering består i hovedsak av innskudd fra kunder og innlån i penge- og obligasjonsmarkedene, se figur 10. Andelen kundeinnskudd av total finansiering var 42 prosent ved utgangen av fjerde kvartal 2017. Markedsfinansiering utgjorde 47 prosent. Markedsfinansiering består av seniorobligasjoner, OMF og kort markedsfinansiering inkludert interbankgjeld. OMF utgjør den største andelen av bankenes markedsfinansiering. Ved utgangen av fjerde kvartal 2017 var andelen på rett i underkant av 50 prosent. Andelen kort markedsfinansiering var 32 prosent og andelen seniorobligasjoner var 19 prosent. Andelen har vært relativt stabile de seneste årene.

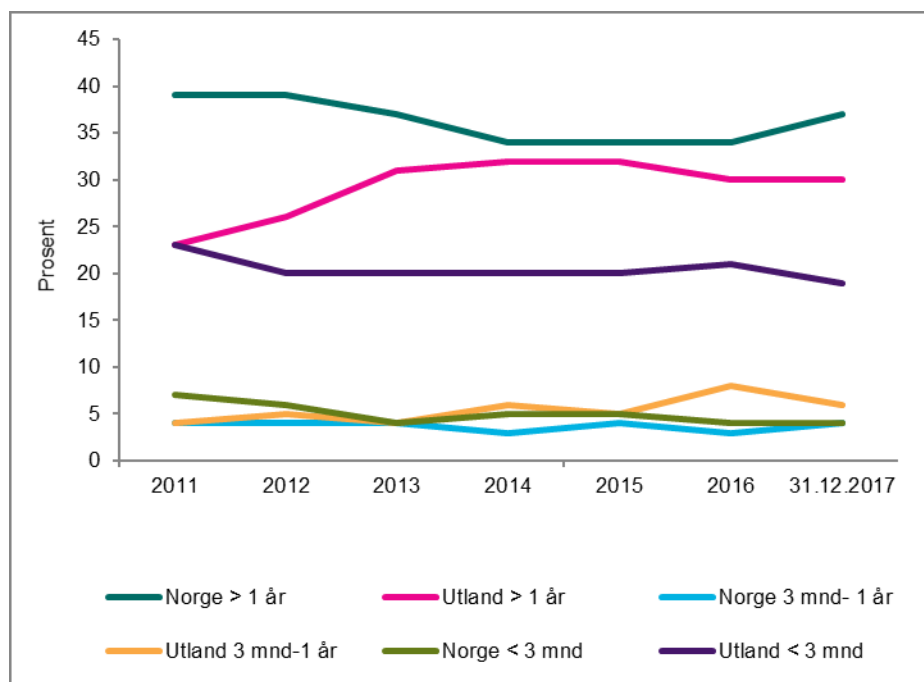
Finansieringsstrukturen varierer mellom bankene. Etter ny finansforetakslov § 20-9 tredje ledd kan gjeldsinstrumenter bare medregnes i MREL dersom de har en gjenstående løpetid på minst ett år. Beregninger Finanstilsynet har foretatt, indikerer at de største bankene vil kunne dekke MREL med ansvarlig kapital og dagens omfang av seniorobligasjoner, ev etterstilte

¹⁷ Bufferkravene i Danmark vil fra 31. mars 2019, utgjøre 3 prosentpoeng for institusjoner som ikke er systemviktige (2,5 prosentpoeng i bevaringsbuffer og 0,5 prosentpoeng i motsyklisk buffer). Systemviktige foretak har et tillegg varierende fra 1 til 3 prosentpoeng. Bufferkravet i Norge utgjør 9,5 prosentpoeng for systemviktige foretak og 7,5 prosent for andre foretak.

obligasjoner som erstatter deler av dagens utstedte seniorobligasjoner. For banker som utelukkende har ansvarlig kapital og innskuddsfinansiering, vil et MREL krav utover kravet til ansvarlig kapital medføre at de må utstede obligasjoner eller øke den ansvarlige kapitalen for å oppfylle MREL-kravet.

Figur 10: Markedsfinansiering i banker og OMF-foretak, etter løpetid og innland/utland

Tabell 5 under viser hvilke sektorer som eier seniorobligasjoner

Tabell 5: oversikt over eiere av obligasjoner utstedt i det norske markedet pr. 31. desember 2017 (Kilde: SSB)

Obligasjoner utstedt av banker	
Eiersektor	Andel
Banker	10 %
Verdipapirfond	41 %
Livsforsikringselskaper og pensjonskasser	26 %
Andre	23 %

Utlendinger er største gruppe investorer i store bankers obligasjonslån. For den delen som er plassert i Norge, er investorene hovedsakelig livsforsikringsforetak, pensjonskasser og verdipapirfond.

Finanstilsynets vurderinger

Et høyt krav til etterstillelse vil kunne bidra til en enklere og mer oversiktlig krisehåndtering ved at det er transparenss knyttet til hvilke gjeldsinstrumenter som først skal benyttes til intern

oppkapping. Ved krav til etterstilling reduseres også risikoen for å bryte NCWO-prinsippet.

Ved en krise i et foretak blir etterstilt gjeld konvertert eller nedskrevet før gjeld med høyere prioritet. Ved investering i instrumenter som innehar høyere risiko, kan det antas at investorer vil følge nøyer med på, og stille større krav til ledelsen og den underliggende driften i bankene. Innføring av etterstilte gjeldsinstrumenter kan tilføre en risikoreduserende dimensjon i bankene, som må utstede denne gjelden.

For at investorer skal påta seg høyere risiko, vil avkastningskravet på etterstilt gjeld antakelig bli høyere enn for ordinær seniorgjeld og dermed isolert sett medføre høyere finansieringskostnad for bankene. Det er knyttet usikkerhet til hvor mye dyrere den etterstilte gjelden kan bli og hva som blir effekten på prisingen av senior gjeld og øvrige innlån og dermed netto endring i finansieringskostnadene til bankene.

I teorien kan det hevdes at bankenes totale finansieringskostnad vil bli upåvirket da bankenes seniorgjeld vil bli mindre risikofylt og investorenes avkastningskrav reduseres tilsvarende økningen i den etterstilte gjelden. Erfaringer tilsier imidlertid at investorer kanskje ikke kommer til å redusere priskravet på seniorgjelden tilstrekkelig til at den totale finansieringskostnaden blir upåvirket. Det er også tenkelig at foretakenes samlede finansieringskostnader blir redusert som følge av klarhet om hvilken gjeld som skal først benyttes til oppkapping. Dette kan fjerne et usikkerhetstillegg i prising av seniorgjeld. Det vil være usikkerhet knyttet til både tilbuds- og etterspørselsiden i markedene for etterstilte gjeldsinstrumenter. Når det gjelder etterspørselen etter den nye gjeldsklassen, er det blant annet usikkerhet knyttet til hvor stor andel av investorene i dagens seniorgjeld som har mandat til, eller faktisk vil etterspørre den nye gjeldsklassen.

Risikovurderingene kan være ulike der noen kanskje vil sammenligne etterstilt gjeld med usikret seniorgjeld, mens andre kan vurdere etterstilt gjeld mer som ansvarlige lån. Dette kan føre til ustabil prising i en startfase. Det kan også tenkes at forskjellene i risikopremien for de ulike foretakene vil svinge.

Tilbudssiden er også uavklart blant annet fordi regelverk må ferdigstilles og myndighetspraksis etableres.

Usikkerheten som er skissert kan tale for å ikke legge opp til at det skal utstedes for store volumer av etterstilt gjeld på kort sikt da markedet kan trenge tid til å tilpasse seg.

Finanstilsynet foreslår at all tellende konvertibel gjeld skal være etterstilt. Slik oppnås det enkleste og mest oversiktlige grunnlaget for krisehåndtering ved at det er transparens knyttet til hvilke gjeldsinstrumenter som først skal benyttes til intern oppkapping. Dermed unngås også problemstillinger knyttet til mulig brudd på NCWO-prinsippet. Foretakene skal kunne benytte den ansvarlig kapital som går ut over minstekravene til å redusere behovet for tellende konvertibel gjeld.

I Norge er det få av de berørte foretakene som inngår i konsernstrukturer som gjør et krav om strukturell etterstilling, jf. omtale over, naturlig. Spørsmålet er om kravet til etterstilling skal reguleres i forskrift eller om det bør stilles krav om kontraktuell etterstilling. En ren norsk lovbestemmelse om at hele eller deler av gjelden er etterstilt, vil kunne være utfordrende å få gjennomslag for der en intern oppkapping gjennomføres med instrumenter utstedt i

andre jurisdiksjoner, særlig utenfor EØS-området. Finanstilsynet foreslår derfor et forskriftskrav om etterstillelse som foretakene må oppfylle gjennom bestemmelser i lånekontraktene.

Overgangsregler

Finanstilsynet er informert om at flere norske banker kan ha klausuler i låneavtalene for ansvarlige lån som kan hindre utstedelse av den nye gjeldsklassen ("tier 3")¹⁸. Det skal etter disse klausulene ikke utstedes andre lån med lavere prioritet enn seniorgjeld og høyere prioritet enn de utstedte ansvarlige lån. Det vil derfor kunne ta noe tid før bankene kan begynne å utstede instrumenter med prioritet mellom ansvarlig lånekapital og alminnelig gjeld for oppfyllelse av MREL.

Bankene har heller ikke fra før etterstilte instrumenter til å oppfylle rekapitaliseringsbeløpet av MREL med annet enn et eventuelt overskudd av ansvarlig kapital. Ved krav til slik lavere prioritet for MREL-instrumenter på et nivå som dekker en god del av rekapitaliseringsbeløpet, vil det derfor være behov for overgangsbestemmelser.

Etter svenske og danske regler og reglene i Storbritannia skal kravet til etterstillelse oppfylles innen 1. januar 2022. Finanstilsynet mener norske foretak bør få en overgangsperiode som tar utgangspunkt i reglene i våre naboland og justere for at lovverket i Norge først trer i kraft fra 1. januar 2019. I utgangspunktet bør foretakene legge opp til at MREL-kravet oppfylles med ansvarlig kapital og etterstilte gjeldsinstrumenter per 31. desember 2022.

4.6.6 Hvilke foretak skal omfattes av krav til rekapitaliseringsbeløp og fulle krav til gjenopprettings- og krisetiltaksplaner

4.6.6.1 Innledning

Konkretisering av MREL-krav for enkeltforetak vil bli gjort som enkeltvedtak og ikke gjennom forskrift. Det er for tidlig å gi en uttømmende liste over hvilke foretak som i fremtiden bør ha krav til MREL med et rekapitaliseringsbeløp. Det er naturlig at myndighetene først sikrer at de største og mest komplekse foretakene har tilstrekkelig med MREL slik at en krise i et slikt foretak ikke får uheldige negative konsekvenser for finansiell stabilitet.

4.6.6.2 Utgangspunkter for fastsettelse av individuelle MREL-krav

Nivået på MREL (tapsabsorberings- og rekapitaliseringsbeløpet) fastsettes på bakgrunn av krisehåndteringsmyndighetens krisetiltaksplan for det aktuelle foretaket, jf. § 20-6. Krisetiltaksplanen utgjør en skisse for hvordan foretaket kan krisehåndteres dersom det blir kriserammet. For hvert foretak (definert i § 20-1) skal Finanstilsynet utarbeide en plan for hvilke krisetiltak Finanstilsynet vil sette i verk når vilkårene for krisehåndtering av foretaket etter § 20-15 er oppfylt. I henhold til § 20-4 og 20-7 skal Finanstilsynet legge vekt på forholdsmessighet. Planen for krisetiltak skal stå i et rimelig forhold til foretakets størrelse, kapitalforhold og eierstruktur, arten og omfanget av dets virksomhet og risikoeksponering, og i hvilken grad svekket finansiell stilling eller krise i foretaket kan få virkninger for finansiell stabilitet, markedsf forhold eller økonomien for øvrig.

---

¹⁸ De ansvarlige lånene er utstedt med klausuler som sikrer at det ikke utstedes etterstilte obligasjoner med høyere prioritet enn de aktuelle lånene. Eksempel: *"The Notes rank pari passu without any preference among themselves and at least equally with all other subordinated obligations of the issuer having a fixed maturity from time to time outstanding."*

Et kriserammet foretak skal på visse vilkår etter loven krisehåndteres dersom det er i allmennhetens interesse. Det er krisehåndteringsmyndigheten som foretar denne vurderingen. Ny finansforetakslov § 20-15 tredje ledd fastslår at: Krisehåndtering av et foretak skal anses å tjene allmenne interesser når det er hensiktsmessig og nødvendig for:

- a) å sikre videreføring av kritiske funksjoner, det vil si virksomhet, tjenester eller transaksjoner som har stor betydning for økonomien og den finansielle stabiliteten,
- b) å unngå vesentlige negative virkninger i finanssystemet, særlig ved å unngå smittevirkninger,
- c) å beskytte offentlige midler ved å minimere behovet for statlige støttetiltak,
- d) å beskytte innskudd, eller
- e) å beskytte klientmidler.

Det er opp til krisehåndteringsmyndigheten å definere og vurdere hvilke funksjoner som skal anses å være kritiske og hvilke foretak som må krisehåndteres. Det er blant annet nødvendig å kartlegge hvilke av foretakenes funksjoner som kan forårsake uønskede smitteeffekter ved avvikling av foretaket. Jo større og mer kompleks virksomhet foretaket har, desto mer sannsynlig er det at foretaket har kritiske funksjoner og bør krisehåndteres.

Foretak som ikke er utpekt som systemviktige, men som likevel har samfunnskritiske funksjoner, skal også krisehåndteres. Dette kan for eksempel være foretak som er viktige for en region eller en spesiell kundegruppe. Det kan også være foretak hvis garanterte innskudd utgjør en betydelig andel av innskuddsgarantifondet slik at krisehåndtering er nødvendig for å beskytte innskyterinteresser. Slike foretak kan også krisehåndteres helt eller delvis. Ved delvis krisehåndtering vil enkelte deler av virksomheten krisehåndteres mens øvrig virksomhet avvikles.

4.6.6.3 Hvilke foretak som omfattes av særskilte MREL-krav i Danmark og Sverige

I Sverige er det fastsatt MREL for de 10 foretak som Riksgälden har bestemt skal krisehåndteres, herunder de fire største. De resterende 152 foretak skal kunne gå konkurs eller likvideres uten at det truer den finansielle stabiliteten. De fire største skal tilfredsstille Minimikravet med etterstilt gjeld, mens for de seks neste skal Riksgälden på et senere tidspunkt avgjøre om det skal gjøres unntak fra kravet om etterstilling.

I Danmark skal de seks SIFlene ha NEP krav som sikrer at hele foretaket videreføres. NEP-kravet er to ganger de samlede kapitalkravene, inkludert pilar 2-krav og kombinerte kapitalbufferkrav. Ved oppfyllelsen av kravet kan kun etterstilte instrumenter medregnes.

De små og mellomstorebankene skal også ha NEP-krav, men følger ikke samme beregningsmodellen som SIFlene (med tapsabsorberingsbeløp og rekapitaliseringsbeløp). I stedet forutsettes det at en stor del av hver slik bank blir solgt og kapitalisert av kjøper (privatlån og små lån til bedrifter forutsettes solgt raskt), mens det som antas kan være vanskelig å selge forutsettes å kunne bli overført til myndighetsorganet Finansiell Stabilitet for kontrollert avvikling. Et NEP-krav beregnet ut fra denne andelen vil imidlertid også lettere kunne lede til private løsninger i form av fusjon med et annet foretak slik at man unngår overføring til Finansiell Stabilitet.

Rent teknisk beregnes NEP kravet for de små og mellomstore banker som (solvensbehov + buffere) pluss et "NEP tillegg". NEP tillegget består av to deler – "tapsabsorberingstillegg" (bl.a. for forsiktig verdsettelse) og "rekapitaliseringsbeløp", beregnet som pilar 1-kravet til

den del som forutsettes vanskelig å få solgt. I gjennomsnitt forventes det at hele NEP-tillegget er på 4,7 prosentpoeng. Alle banker har således et MREL-krav utover det vi her betegner som tapsabsorberingsbeløpet. Dette begrunnes med at kapital til dekning av kapitalkravet har vist seg å ikke være tilstrekkelig i en krise.

NEP-kravet må tilfredsstilles med etterstilte instrumenter og forventingen er, gitt gjeldende konjunkturer med videre, at langt de fleste foretak vil tilfredsstille kravet ved å holde tilbake overskudd. MREL forventes dermed tilfredsstilt med ansvarlig kapital.

4.6.6.4 Finanstilsynets vurderinger

Ved vurdering av hvilke foretak som skal krisehåndteres, må det legges vekt på at en krisesituasjon i ett eller flere små eller mellomstore foretak også kan få negative konsekvenser for samfunnet som følge av redusert tillit og smitteeffekter. Dette gjelder spesielt dersom det inntreffer for flere foretak samtidig. Erfaringene fra forrige bankkrise viste nettopp at problemer i lokale og regionale banker kan spre seg til de større bankene og markedet generelt.

Finanstilsynet vil som nevnt fastsette MREL-krav for enkeltforetak gjennom enkeltvedtak. For de største foretakene må det forventes MREL-krav tilsvarende tapsabsorberingsbeløpet og rekapitaliseringsbeløpet (som omtalt foran) med mulighet for individuelle justeringer.

Finanstilsynet anser videre at det er grunnlag for at et flertall av de norske bankene underlegges MREL-krav utover tapsabsorberingsbeløpet ut i fra vurderingene som nevnt over. Det er imidlertid på det nåværende tidspunkt for tidlig å konkludere med nivået på et slikt krav.

Finanstilsynet legger i utgangspunktet ikke opp til å fastsette særskilte krav til MREL for verdipapirforetak.

4.6.6.5 Datterforetak av utenlandske banker

Minstekrav til summen av ansvarlig kapital og konvertibel gjeld for norsk foretak som inngår i konsern med morselskap i annen EØS-stat, skal fastsettes av Finanstilsynet i samråd med kriseutvalget for konsernet, jf. § 20-9 femte ledd.

I henhold til BRRD¹⁹ skal MREL i datterforetak som ikke selv er kriseenhet²⁰, utstedes til det utenlandske morforetaket eller foretaket i konsernet som er kriseenhet og ha lavere prioritet enn datterforetakets øvrige gjeld, utenom gjeld som inngår i ansvarlige kapital. MREL som er utstedt innen konsernet, kalles intern MREL og kan dekkes av garantier på nærmere vilkår dersom krisehåndteringsmyndighetene i de aktuelle landene er enige om det. Kravet om at intern MREL har lavere prioritet enn ordinær seniorgjeld, skal sikre at tap absorberes oppover i konsernet og at det utenlandske morselskapet eller kriseenheten (som vanligvis er det øverste morselskapet) kan oppkapitalisere datterforetaket igjen, i de tilfellene datterforetaket har krav om rekapitaliseringsbeløp.

---

¹⁹ Se artikkel 45g punkt 3

²⁰ Definisjon av kriseenhet foreslått i BRRD2. Kriseenheter får MREL kun på konsolidert nivå og må utstede konvertibel gjeld til eksterne kreditorer.

4.6.7 Rapportering og offentliggjøring av MREL

For å sikre en transparent gjennomføring av MREL foreslås det i BRRD2 å innføre krav til myndighetsrapportering og offentliggjøring av informasjon om MREL.

Regler om myndighetsrapportering om MREL *fra foretakene* følger ikke av BRRD. Det fremgår imidlertid av BRRD2 artikkel 45i (1) at foretak som nevnt i artikkel 1(1) skal rapportere informasjon om MREL til tilsyns- og krisehåndteringsmyndigheten. Rapporteringen skal skje minst én gang i året og inneholde informasjon om nivåene av kvalifiserende gjeldsposter som møter kravene i artikkel 45b eller 45g (3), samt andelen av ansvarlig kapital og kvalifiserende gjeld uttrykt i henhold til artikkel 45 (2), og hensyntatt fradragsreglene i artikkel 72e og 72j i CRR. Foretakene skal også rapportere om sammensetningen av de nevnte postene, inkludert løpetidsprofil og rangering i prioritetsrekkefølgen etter normale konkursregler.

Det er ingen krav til offentliggjøring av MREL i BRRD. Av BRRD2 artikkel 45i (2) følger imidlertid krav til at foretakene minst årlig skal *offentliggjøre informasjon* om nivåene av kvalifiserende gjeldsposter som møter kravene i artikkel 45b eller 45g (3), samt om sammensetningen av de nevnte postene, inkludert løpetidsprofil og rangering i prioritetsrekkefølgen etter normale konkursregler. Kravet om offentliggjøring skal gjelde fra det tidspunkt kravet til MREL inntreffer.

Av BRRD artikkel 45 nr. 16 og nr. 17 fremgår krav til rapportering om *fra myndighetene* til EBA om fastsatte MREL-krav i egen jurisdiksjon. Tilsvarende regler om rapportering fra myndighetene til EBA er videreført i BRRD2 artikkel 45j.

EBA skal utvikle teknisk standarder (ITS) som spesifiserer formatet, skjemaene og frekvensen som skal benyttes i myndighetsrapporteringen, ved offentliggjøring og for rapportering fra myndighetene til EBA.

4.7 Finansielle kontrakter

4.7.1 Beskrivelse av lovbestemmelsen og forskriftshjemmelen

Ny finansforetakslov § 20-5 femte ledd og § 20-6 sjette ledd gir hjemmel til Finanstilsynet til å kreve at de enkelte foretakene skal ha oppdaterte registre over finansielle kontrakter og etablere prosedyrer for hurtig å kunne fremlegge en oversikt over foretakets økonomiske og finansielle forhold, samt at morselskapet i norsk finanskonsern skal ha oppdatert oversikt over foretakene i konsernet som omfattes av konsolidert tilsyn. Bestemmelsene gjennomfører henholdsvis BRRD artikkel 5 nr. 8 og artikkel 10 nr. 8.

Ny finansforetakslov § 20-4 annet ledd gir hjemmel til å fastsette nærmere regler når det gjelder registre over finansielle kontrakter.

4.7.2 Gjeldende norsk regulering

Det er ingen gjeldende norske regler som pålegger foretakene å ha oppdaterte registre over finansielle kontrakter og etablere prosedyrer for hurtig å kunne fremlegge en oversikt over foretakets økonomiske og finansielle forhold.

4.7.3 Nivå 2-regler fra EU

Forordning 2016/1712/EU inneholder minimumskrav til opplysninger om finansielle kontrakter som bør fremgå av et detaljert register, og under hvilke omstendigheter kravene skal gjelde.

4.7.3.1 Forordningens rekkevidde

Forordningen har bestemmelser om føring av registre over finansielle kontrakter, hvem som skal føre slike registre og minimumskrav til opplysninger som skal inngå i registrene.

4.7.3.2 Nasjonale valg i forordningen

Det er ingen konkrete nasjonale valg når det gjelder gjennomføringen av forordning 2016/1712/EU.

4.7.4 Finanstilsynets vurderinger

Forordning 2016/1712/EU inneholder ikke nasjonale valg, og skal gjennomføres i sin helhet i norsk rett. Etter Finanstilsynets vurdering kan gjennomføringen i norsk rett skje gjennom henvisning i forskrift med hjemmel i ny finansforetakslov § 20-4 annet ledd.

Finanstilsynet foreslår at forordning 2016/1712/EU gjøres gjeldende som forskrift gjennom henvisning.

4.8 Verdivurdering

4.8.1 Beskrivelse av lov- og forskriftsbestemmelsene

Etter § 20-16 skal Finanstilsynet sørge for at det blir foretatt en forsvarlig og nøktern verdivurdering av foretakets eiendeler og forpliktelser, inkludert verdivurdering av foretakets derivatforpliktelser, før det treffes vedtak ("ex ante") om nedskrivning og konvertering av ansvarlig kapital etter § 20-14, krisehåndtering etter § 20-15 eller avvikling under offentlig administrasjon etter § 20-29. Verdivurderingen skal utføres av én eller flere sakkyndige som er uavhengig av foretaket og offentlige myndigheter. Dersom det som følge av behov for rask avklaring eller andre omstendigheter, ikke er mulig å gjennomføre en fullverdig verdivurdering, kan det foretas en foreløpig verdivurdering, som så snart som mulig skal erstattes av en fullverdig verdivurdering.

Formålet med verdivurderingen etter § 20-16 er todelt, og den anses i praksis ofte som to separate verdivurderinger (se for eksempel side 4 i EBAs rapport av 23. mai 2017 med utkast til forordninger om verdivurderinger²¹). Det første formålet er å gi krisehåndteringsmyndigheten grunnlag for å avgjøre om vilkårene enten for krisehåndtering eller nedskrivning og konvertering av ansvarlig kapital er oppfylt (verdivurdering 1).

---

²¹<https://www.eba.europa.eu/documents/10180/1853532/Final+draft+RTSs+on+valuation+in+resolution+%28EBA-RTS-2017-05+%26+EBA-RTS-2017-06%29.pdf>

Det andre formålet er å gi beslutningsgrunnlag for valg av krisetiltak, omfang og fordeling av eventuelle tap blant eiere eller kreditorer og andre beslutninger om gjennomføring av krisetiltak (verdivurdering 2).

Etter at krisehåndteringsmyndigheten har gjennomført krisetiltak skal Finanstilsynet etter § 20-38 sørge for at en uavhengig sakkyndig foretar en ny verdivurdering (ex post), som er uavhengig av de verdivurderinger som er utført etter § 20-16. Denne verdivurderingen skal gi grunnlag for å bedømme om foretakets eiere eller kreditorer ville ha kommet bedre ut ved at foretaket ble avvirket under offentlig administrasjon enn ved krisehåndtering (prinsippet om No Creditor Worse Off, NCWO). Dersom det fremgår av verdivurderingen at eiere eller kreditorer, samt innskuddsgarantiordningen, er påført større tap ved krisehåndteringen av foretaket enn det tap som ville ha oppstått ved en avvikling av foretaket under offentlig administrasjon, skal Finanstilsynet utbetale differansen med midler fra krisetiltaksfondet

Paragraf 20-16 fjerde ledd gir departementet hjemmel til å gi regler om verdivurderinger etter reglene i paragrafen. Forordning 2018/345/EU gir utfyllende bestemmelser for ex ante verdivurderinger og forordning 2016/1401/EU gir utfyllende bestemmelser for verdivurdering av derivatforpliktelser.

Paragraf 20–38 femte ledd gir departementet hjemmel til å gi regler om verdivurderinger etter reglene i paragrafen. Forordning 2018/344/EU gir utfyllende bestemmelser for ex post verdivurdering.

Paragraf 20-4 annet ledd gir departementet hjemmel til å gi regler til utfylling, gjennomføring og avgrensning av bestemmelsene i kapittel 20. "Samleforordningen" 2016/1075/EU omfatter flere av forskriftshjemlene i finansforetakslovens nye kapittel 20. Det er kapittel IV i forordningen som omhandler krav for at en sakkyndig verdivurderer er å anse som uavhengig.

4.8.2 Gjeldende norsk regulering

Det reviderte statusoppjøret, som har til formål å gi myndighetene et grunnlag for senere beslutninger om offentlig administrasjon, har likhetstrekk med verdivurdering 1 hvor formålet er å gi myndighetene et grunnlag for å vurdere vedtak om krisehåndtering eller avvikling. Det er ikke tilsvarende regler for verdivurdering 2 og 3 i norsk regelverk.

4.8.3 Nivå 2-regler fra EU

Ex ante-verdivurderingene skal utgjøre beslutningsgrunnlag for å avgjøre om vilkårene og forutsetningene for anvendelsen av de ulike krisetiltak er oppfylt, samt å klarlegge omfanget av de tap som må belastes de ulike interessentene dersom det skal legges til rette for videre drift i foretaket. Det må derfor gjennomføres en rettferdig, forsvarlig og realistisk verdivurdering av foretakets eiendeler og forpliktelser, inkludert foretakets derivatforpliktelser.

Forordningene 2018/345/EU og 2018/344/EU tar sikte på å gi en felles struktur for beslutninger truffet av krisehåndteringsmyndigheter og uavhengige sakkyndige. Forordningene er ment å fremme en konsistent anvendelse av ulike metoder for verdivurderinger i EØS-området. Forordningene søker ikke å gi detaljerte verdsettelsesregler for spesielle typer eiendeler eller forpliktelser, men spesifiserer prinsippene en uavhengig sakkyndig skal legge til grunn ved verdivurdering.

Artikkel 49 i BRRD fastsetter vilkårene for nedskrivning og konvertering av derivatforpliktelser. Krisehåndteringsmyndigheten må fastsette verdien av derivatforpliktelsene som en del av verdivurderingen etter artikkel 36 og i samsvar med metodene og prinsippene i forordning 2018/345/EU og 2018/344/EU. Formålet med forordning 2016/1401/EU er å sikre at krisehåndteringsmyndigheten har verktøy for å effektivt kunne verdsette derivatforpliktelser, da disse i utgangspunktet kvalifiserer for intern oppkapitalisering.

Forordning 2018/345/EU gjør det klart at verdivurdering 1 bør følge vanlige regnskaps- og tilsynsregler som er relevante for en vurdering av om et foretak oppfyller vilkårene for fortsatt konsesjon. Det skal ikke tas hensyn til eventuelle krisetiltak krisehåndteringsmyndigheten kan foreta ved verdivurdering 1.

Verdivurdering 2 utføres kun dersom krisehåndteringsmyndigheten har besluttet at foretaket skal krisehåndteres. Forordning 2018/345/EU og 2016/1401/EU gir rammeverk for hvordan ex ante-verdivurderingen(e) skal foretas.

Verdivurdering 2 kan avvike fra regnskaps- og tilsynsregler. Denne verdivurderingen baseres på forsvarlige (konservative) forutsetninger, for å unngå situasjoner hvor de eventuelle tapene ikke dekkes av den initielle interne oppkapitaliseringen. Dette kan resultere i en konservativ buffer for å reflektere mulige tap.

Kapittel IV i forordning 2016/1075/EU angir kriterier som skal benyttes for å avgjøre om en sakkyndig oppfyller de juridiske kravene til uavhengighet ved utførelse av verdivurdering av et foretak ved krisehåndtering.

Verdivurdering 3 (ex post) har som mål å bedømme hvorvidt kreditorer og eiere har fått et dårligere økonomisk utfall ved krisehåndtering enn ved avvikling og om kreditorer og eiere eventuelt er berettiget til erstatning fra krisetiltaksfondet. Forordning 2018/344/EU gir rammeverk for denne verdivurderingen.

Forordning 2016/1401/EU, med hjemmel i artikkel 49 nr. 5 i direktivet, tilfører krisehåndteringsmyndigheten metodikk for effektiv verdivurdering av derivatforpliktelser med sikte på intern oppkapitalisering.

Kapittel IV i forordning 2016/1075/EU identifiserer omstendighetene der en sakkyndig vil bli ansett uavhengig av både krisehåndteringsmyndigheten og institusjonen eller enheten som er underlagt verdivurderingen. I tillegg til å ha kvalifikasjoner, erfaring, kunnskap og ressurser som kreves for å utføre verdivurderingen effektivt, må den sakkyndige være adskilt fra relevante myndigheter og foretaket som er underlagt verdivurderingen, og ikke ha faktiske eller potensielle vesentlige interesser i fellesskap eller i konflikt med relevante myndigheter eller enheten som skal verdivurderes.

Forordning 2018/344/EU har som mål å vurdere behandlingen hver aksjeeier- eller kreditorklasse hadde fått ved en (hypotetisk) avvikling av foretaket sammenlignet med hvordan de faktisk ble behandlet etter krisetiltakene myndighetene har foretatt. Sammenligningen er fra dato for krisehåndteringsvedtak, umiddelbart i forkant av iverksettelse av krisetiltak. Utarbeidelse av verdivurdering 3 gjennomføres med det premiss at foretakets virksomhet ikke skal drives videre (gone-concern). Den uavhengige sakkyndige skal avgi rapport ved alle verdivurderingene som skal angi nøkkelforutsetningene som ligger

til grunn for verdsettelsen, sensitivitetsanalyser, kilder til usikkerhet i verddivurderingen, manglende informasjon samt andre relevante problemstillinger ved verddivurderingen.

4.8.3.1 Finanstilsynets vurderinger

Verddivurdering i forbindelse med krisehåndtering er komplekst og de tilhørende forordningene tekniske. Det er viktig at den sakkyndige er uavhengig og har tilstrekkelig autonomi med tanke på valg av metode for å estimere verdien på et foretaks gjeld og eiendeler i henhold til direktivet.

Etter Finanstilsynets vurdering ivaretar forordningene 2018/344/EU, 2016/1401/EU og 2018/345/EU kravene i henhold til artikkel 36, 49 og 74 og gir den uavhengige sakkyndige tilstrekkelig fleksibilitet til å foreta verddivurderinger på en best mulig måte gitt ulike scenarioer. Finanstilsynet kan ikke se at det er grunnlag for å fastsette regler utover det som dekkes av forordningene. Det foreslås på denne bakgrunn at forordningene inkorporeres gjennom henvisning.

4.8.3.2 Vern for motparter ved delvis eiendomsoverdragelse

I ny finansforetakslov § 20-39 gjennomføres BRRD artikkel 76 om vern for motparter ved delvis eiendomsoverdragelse, for eksempel til et broforetak. Det vises til omtalen i proposisjonen kapittel 7.7.8 og 13.4.

For å sikre en korrekt anvendelse av denne beskyttelsen, er det nødvendig å avgrense presist hvilke typer avtaler som er omfattet av hver av kategoriene som er fastsatt i direktiv 2014/59/EU, gjennom å fastsette detaljerte bestemmelser og definisjoner, i tillegg til dem som er fastsatt i direktiv 2014/59/EU. De forskjellige kategoriene av avtaler som er fastsatt i BRRD artikkel 76 nr. 2 er presisert i forskjellig grad. Noen kategorier er spesifisert fullt ut, mens andre er fastsatt i vagere termer. Hvis alle kategorier av avtaler skulle beskyttes fullstendig, kunne det bli vanskelig for krisehåndteringsmyndighetene å gjennomføre delvise overførslar. Man må derfor unngå overdreven beskyttelse, som potensielt kunne utbres til alle aktiva, rettigheter og forpliktelser mellom en institusjon og dens motparter.

EU-kommisjonen har, med hjemmel i BRRD artikkel 76 nr. 4, jf. artikkel 115, vedtatt delegert forordning 2017/867/EU som spesifiserer de kategorier av avtaler som skal beskyttes i henhold til artikkel 76. Forordningen inneholder ingen nasjonale valg. § 20-39 inneholder ingen selvstendig forskriftshjemmel for å inkorporere forordningen i norsk rett. Finanstilsynet legger til grunn at Norge er forpliktet til å innta forordningen i norsk rett etter EØS-avtalen, og at dette kan gjøres med hjemmel i ny finansforetakslov § 20-4 annet ledd.

4.9 Intern oppkapitalisering

4.9.1 Beskrivelse av lovbestemmelsen og forskriftshjemmelen

Finansforetaksloven § 20-24 gir hjemmel for å gjennomføre intern oppkapitalisering ved nedskrivning og konvertering av et foretaks gjeld til egenkapital slik at det kan oppfylle konsesjonsvilkårene, for å konvertere gjeld til egenkapital eller redusere hovedstolen på gjeld som overdras til et broforetak med sikte på å skaffe startkapital til broforetaket, eller for å konvertere til egenkapital eller redusere hovedstolen på gjeld som overdras til et annet foretak

eller til et forvaltningsforetak. Ny finansforetakslov § 20-4 annet ledd gir hjemmel for å fastsette forskrifter til hele kapittel 20.

Finansforetaksloven § 20-25 presiserer hvilke gjeldsposter som den interne oppkapitaliseringen skal omfatte. Det er her blant annet gjort unntak for gjeld som inngår i den ansvarlige kapitalen, garanterte innskudd, obligasjoner med fortrinnsrett, visse kundemidler, konsernekstern gjeld med kortere løpetid enn 7 dager, og gjeld forbundet med deltakelse i betalingssystemer.

Det fremkommer i bestemmelsens tredje ledd at Finanstilsynet i særlige tilfeller kan gjøre helt eller delvis unntak fra intern oppkapitalisering for bestemte deler av foretakets gjeld dersom det ikke er mulig å skrive ned eller konvertere gjelden innen rimelig tid, det er nødvendig for å opprettholde kritiske funksjoner, det er nødvendig og rimelig for å unngå smittevirkninger, og det er nødvendig og rimelig for å unngå verditap som ville gitt andre kreditorer et større tap enn når gjelden blir unntatt.

Dersom gjeld unntas etter tredje ledd, kan omfanget av nedskrivning og konvertering av annen gjeld på visse vilkår økes tilsvarende, og om nødvendig med kompensasjon fra krisetiltaksfondet.

Finansforetaksloven § 20-26 gjelder selve gjennomføringen av intern oppkapitalisering. Finanstilsynet skal etter bestemmelsen på bakgrunn av den foretatte verdivurderingen fastsette hvor mye av den konvertible gjelden som samlet må (a) nedskrives for at foretakets nettoverdi skal bli null, og (b) konverteres til ren kjernekapital for at foretaket eller broforetaket skal oppfylle kapitalkrav og opprettholde tillit i markedene. Nedskrivningen og konverteringen skal følge de alminnelige prioritetsreglene ved avvikling. Bestemmelsen viser videre til § 21-14 (nedskrivning og konvertering av ansvarlig kapital) for mer utfyllende regler om gjennomføringen i forhold til blant annet selskapsrettslige og børsrettslige regler.

Det følger av finansforetaksloven § 20-24 at departementet i forskrift kan gi nærmere regler om intern oppkapitalisering etter §§ 20-24 til 20-26, herunder særlige regler for gjeld som er undergitt loven i stat utenfor EØS. Videre gir finansforetaksloven § 20-4 annet ledd om nødvendig supplerende hjemmel til å fastsette forskrifter relatert til finansforetaksloven § 20-10 annet ledd om krav til avtaleklausul om nedskrivning og konvertering etter finansforetaksloven § 20-14 og 20-24 knyttet til avtaler undergitt lov i fremmed stat utenfor EØS-området.

Ved bruk av intern oppkapitalisering som krisetiltak, krever finansforetaksloven § 20-27 at administrasjonsstyret innen én måned forelegger en omorganiseringsplan for Finanstilsynet.

Omorganiseringsplanen skal gi en redegjørelse for tiltak som kan gjenopprette den finansielle stillingen og bærekraften i hele eller deler av foretaket innen rimelig tid. Slike tiltak kan blant annet omfatte organisering av virksomheten, endringer i systemer og infrastruktur, salg eller avvikling av virksomhetsområder, og tiltak for å bedre konkurranseevnen.

Omorganiseringsplanen skal minst inneholde en detaljert analyse av årsakene til at foretaket ble kriserammet, en beskrivelse av hvilke tiltak som planlegges gjennomført, og en tidsplan for gjennomføringen. Planen skal godkjennes av Finanstilsynet.

Det følger videre av bestemmelsen at Finanstilsynet kan beslutte at omorganiseringsplanen for et morselskap i norsk finanskonsern skal omfatte norske finansforetak. Etter avtale med

krisehåndteringsmyndigheten i en annen stat kan Finanstilsynet beslutte at det samme skal gjelde konsernforetak etablert i utlandet. Har utenlandsk finanskonsern etablert datterforetak her i riket, skal det i samarbeid mellom Finanstilsynet og den utenlandske krisehåndteringsmyndigheten avtales om det skal utarbeides en omorganiseringsplan for datterforetaket.

Det følger av § 20-27 sjette ledd at departementet i forskrift kan gi nærmere regler om omorganiseringsplaner, herunder bestemmelser om anvendelse av reglene i konsernforhold, og om samarbeidet mellom norske og utenlandske myndigheter.

4.9.2 Gjeldende norsk regulering

Intern oppkapitalisering ved nedskrivning og konvertering av gjeld er ikke regulert i de gjeldende reglene for krisehåndtering i finansforetaksloven, dog slik at finansforetaksloven § 21-15 åpner for nedsettelse av gjeld i forbindelse med å foretaket settes tilbake i fri virksomhet. Det kan argumenteres for at reglene i realiteten da også åpner for konvertering, men for praktiske formål må reglene om intern oppkapitalisering i finansforetaksloven §§20-24 til 20-26 anses som nye i norsk rett.

Någjeldende finansforetakslov § 21-14 har en bestemmelse om at administrasjonsstyret innen 3 måneder etter åpning av offentlig administrasjon skal gi Finanstilsynet en vurdering av foretakets stilling og legge frem en plan for det videre arbeidet. Denne bestemmelsen har visse likheter med kravet til omorganiseringsplan etter den nye finansforetaksloven § 20-27. For praktiske formål må bestemmelsen ut fra detaljeringsgraden anses som ny. Det foreligger for øvrig ikke forskrifter som utdyper kravet til plan etter någjeldende finansforetakslov § 21-14.

4.9.3 Nivå 2-regler fra EU

EU-kommisjonen har fastsatt to delegerede forordninger knyttet til intern oppkapitalisering. Dette er forordning 2016/860/EU som gir presiseringer for når krisehåndteringsmyndigheten etter direktivets artikkel 44 nr. 3 kan unnta gjeldsposter fra intern oppkapitalisering. Videre er det i "samleforordningen" 2016/1075/EU kapittel 5 avsnitt 1 tatt inn utfyllende regler til direktivets artikkel 55 om hvilke gjeldsavtaler som må ha kontraktsvilkår om intern oppkapitalisering, herunder i forhold til avtaler regulert av tredjelands rett. Det nevnes for ordens skyld også at EBA har gitt tre veiledninger knyttet til intern oppkapitalisering. Dette er veiledning knyttet til fastsettelse av konverteringskurs i forbindelse med konvertering av gjeld til egenkapital ved intern oppkapitalisering, veiledning knyttet til behandling av aksjonærene i forbindelse med intern oppkapitalisering eller nedskrivning og konvertering av kapitalinstrumenter, samt retningslinjer om forholdet mellom krisehåndteringsdirektivets sekvens for nedskrivning og CRR/CRD.

Kommisjonen har videre fastsatt en forordning knyttet til omorganiseringsplaner, forordning 2016/1400/EU. Forordningen spesifiserer minimumskravene som må stilles til omorganiseringsplaner, og minimumskrav til rapportering av gjennomføring av planen. Det nevnes for ordens skyld også at EBA har gitt supplerende retningslinjer knyttet til myndighetenes godkjenning av omorganiseringsplanen.

4.9.3.1 Forordningenes rekkevidde

Forordning 2016/860/EU gjelder som nevnt presiseringen av når krisehåndteringsmyndigheten etter direktivets artikkel 44 nr. 3 kan unnta gjeldsposter fra

intern oppkapitalisering. Artikkel 44 nr. 3 er gjennomført i finansforetaksloven § 20-25 tredje ledd.

Forordningen gir i artikkel 4 generelle bestemmelser om bruk av unntaket i artikkel 44 nr. 3. Artikkel 5 og 6 presiserer ytterligere vilkårene for å unnta når det ikke er mulig å skrive ned gjelden innen rimelig tid, artikkel 7 omhandler når unntak er nødvendig og rimelig for å opprettholde kritiske funksjoner, kjernevirksomhet og sentrale tjenester og transaksjoner, artikkel 8 gjelder unntak for når det er nødvendig og rimelig for å unngå smittevirkninger, og artikkel 9 gir presiseringer knyttet til når unntak er nødvendig og rimelig for å forhindre et verditap som ville gitt andre kreditorer et større tap enn når gjelden blir unntatt.

Forordning 2016/1075/EU kapittel V avsnitt 1 gir presiserende regler knyttet til når en avtaleklausul om intern oppkapitalisering må være tatt inn i avtaledokumentasjonen i forbindelse med forpliktelser som kan være gjenstand for intern oppkapitalisering og som er regulert av tredjelandets rett.

Det fremkommer av forordningens artikkel 43 nr. 1 at kravet til avtaleklausul for det første kommer til anvendelse når forpliktelsen ikke er fullt ut sikret. Tilsvarende gjelder der hvor forpliktelsen i utgangspunktet er fullt sikret, men hvor kontraktsbestemmelsene ikke inneholder krav til at forpliktelsen skal være fullt sikret til enhver tid i samsvar med EU-rett eller tilsvarende rett i et tredjeland.

Forordningens artikkel 43 nr. 2 presiserer videre når en forpliktelse skal anses å være inngått etter nasjonal gjennomføring av reglene om intern oppkapitalisering, slik at kravet til kontraktsbestemmelse kommer til anvendelse.

Artikkel 43 nr. 3 presiserer når et tredjeland enten gjennom lovverk eller bindende avtale skal anses å ha tilstrekkelig rammeverk til å operasjonalisere intern oppkapitalisering, slik at krisehåndteringsmyndigheten kan fravike kravet til kontraktsbestemmelse om intern oppkapitalisering i avtalen som danner grunnlag for forpliktelsen og som er regulert av tredjelandets rett.

Forordning 2016/1400/EU artikkel 2 spesifiserer krav til bakgrunn, strategi og tiltak i omorganiseringsplanen. Artikkel 3 stiller krav til finansiell planlegging, herunder tiltak for å oppfylle regulatoriske krav. Artikkel 4 krever at planen har tilstrekkelig informasjon til å vurdere gjennomførbarhet. I artikkel 5 gis det nærmere regler om fremdrift og eventuelle endringer, og i artikkel 6 stilles det nærmere krav til status-/fremdriftsrapport.

4.9.3.2 Nasjonale valg i forordningene

Forordningene har ikke nasjonale valg.

4.9.4 Finanstilsynets vurderinger

Forordning 2016/860/EU og 2016/1075/EU kapittel V avsnitt 1 gir ikke nasjonale valg, og skal inkorporeres i sin helhet. Inkorporering skjer gjennom henvisning i forskrift og at forordningene gjelder som norsk rett. Forskriftshjemlene i finansforetaksloven § 20-4 annet ledd og 20-24 gir i prinsippet også hjemmel til å presisere andre sider av nedskrivning og intern oppkapitalisering innenfor det handlingsrommet direktivet med tilhørende forordninger gir. Slik Finanstilsynet vurderer det, foreligger det ikke på det nåværende tidspunkt behov for ytterligere regulering for å operasjonalisere nedskrivning og intern oppkapitalisering. Det vil

imidlertid være naturlig å ta opp igjen dette spørsmålet etter at en eventuelt har fått erfaring med anvendelse av bestemmelsene.

Forordning 2016/1400/EU gir ikke nasjonale valg. Den skal også inkorporeres i sin helhet og vil inkorporeres gjennom henvisning og gjelde som norsk rett. Forskriftshjemmelen i § 21-27 gir også hjemmel til å gi regler om anvendelse av reglene i bestemmelsen i konsernforhold, og om samarbeid mellom norske og utenlandske myndigheter. Det foreligger slik Finanstilsynet vurderer det, ikke behov for ytterligere regulering av dette på det nåværende tidspunkt. Det vil imidlertid være naturlig å ta opp igjen dette spørsmålet etter at en eventuelt har fått erfaring med anvendelse av bestemmelsene.

Forordning 2016/860/EU, 2016/1075/EU kapittel V avsnitt 1 og 2016/1400/EU foreslås inkorporert i norsk rett gjennom henvisning i forskrift.

4.10 Kriseutvalg

4.10.1 Beskrivelse av lovbestemmelsen og forskriftshjemmelen

Etter § 20-46 første ledd skal Finanstilsynet opprette et kriseutvalg dersom norske finanskonsern som omfattes av kapittel 20 driver virksomhet i annen EØS-stat gjennom filial eller datterforetak.

Paragraf 20-46 annet ledd gir departementet hjemmel til å gi regler om kriseutvalg, dets sammensetning og dets oppgaver.

4.10.2 Gjeldende norsk regulering

Kriseutvalg er en nyskaping som innføres med gjennomføringen av BRRD i norsk rett. Det er ingen gjeldende norsk regulering av kriseutvalg.

4.10.3 Nivå 2-regler fra EU

BRRD artikkel 88 inneholder relativt detaljerte bestemmelser om kriseutvalgets oppgaver og sammensetning. Kapittel VI i forordning 2016/1075/EU gir utfyllende bestemmelser om hvordan medlemmene og mulige observatører skal identifiseres gjennom en kartlegging av konsernet, kommunikasjon med morforetaket, skriftlig rammeverk for kriseutvalgets virksomhet, operasjonelle forhold knyttet til møter og aktiviteter, utveksling av informasjon, ekstern kommunikasjon og håndteringen av krisesituasjoner.

4.10.3.1 Forordningens rekkevidde

Kapittel VI i forordningen pålegger krisehåndteringsmyndigheten for konsernet å gjennomføre en kartlegging av foretakene i konsernet med henblikk på å identifisere medlemmer og mulige observatører til kriseutvalget slik disse er angitt i BRRD artikkel 88 nr. 2. Denne prosessen skal deretter gjennomføres årlig, og ved vesentlige endringer i konsernet. Videre reguleres prosedyren som skal følges dersom en krisehåndteringsmyndighet i et tredjeland der konsernet har et datterforetak eller en filial som hadde vært ansett som signifikant om den var i en EØS-stat, anmoder om observatørstatus.

Kapittel VI i forordningen presiserer at det er krisehåndteringsmyndigheten for konsernet som skal sikre jevnlig kontakt og samarbeid med morforetaket med sikte på at kriseutvalget skal

virke hensiktsmessig og effektivt. Krisehåndteringsmyndigheten for konsernet skal også utarbeide og oppdatere en kontaktliste som skal gjøres tilgjengelig for medlemmene og observatørene i utvalget med formålet om å drive kriseutvalget. Kontaktlisten skal inkludere kontaktinformasjon også utenfor ordinær arbeidstid med tanke på krisesituasjoner som måtte oppstå.

Kapittel VI i forordningen inneholder relativt detaljerte krav til innholdet i det skriftlige rammeverket for virksomheten i kriseutvalget. Rammeverket skal beskrive konsernet, identifisere medlemmer og observatører og eventuelle underutvalg opprettet for å ivareta spesifikke oppgaver, herunder særlig fellesvedtak. Rammeverket skal også beskrive hvilken informasjon som skal deles med medlemmer og observatører, spesielt knyttet til utarbeidelsen av krisetiltaksplaner og vurderingen av om det finnes vesentlige hindringer for krisehåndtering. Forordningen krever at det minst skal arrangeres ett fysisk møte i året, men forutsetter at kriseutvalget også kommuniserer i tilknytning til andre aktiviteter. Praksis fra Sverige og Danmark er at kriseutvalgene møtes to til tre ganger i året, i forskjellige konfigurasjoner.

4.10.3.2 Nasjonale valg i forordningen

Det er ingen konkrete nasjonale valg i kapittel VI i forordningen.

4.10.4 Finanstilsynets vurderinger

Etter Finanstilsynets oppfatning gir forordningen tilstrekkelig frihet til å etablere og drive kriseutvalg på en hensiktsmessig måte.

BRRD artikkel 88 inneholder regler om kriseutvalgets oppgaver og sammensetning. Bestemmelsene pålegger krisehåndteringsmyndigheten oppgaver, noe som anses som en folkerettslig forpliktelse som det ikke er nødvendig å gjennomføre i norsk lov- eller forskriftstekst. Finansdepartementet uttalte i proposisjonens kapittel 7.7.11 at det ikke var behov for å lovfeste bestemmelser som utelukkende regulerer samarbeid mellom landenes myndigheter. Departementet foreslo i stedet å "gi de nærmere reglene om kriseutvalget, herunder om dets sammensetning og oppgaver, i forskrift".

Finanstilsynet anser at det ikke er nødvendig å gjengi bestemmelsene om kriseutvalgets oppgaver og sammensetning fra BRRD artikkel 88 i norsk forskrift. Ved at BRRD inntas i EØS-avtalen, og forordning 2016/1075/EU gjøres gjeldende som forskrift gjennom henvisning anses bestemmelsen som tilstrekkelig gjennomført.

Ordlyden i § 20-46 første ledd tilsier at det skal opprettes kriseutvalg for alle norske foretak i et finanskonsern som driver virksomhet i andre EØS-stater gjennom filial. Artikkel 88 nr. 2 (d) gir imidlertid kun krisehåndteringsmyndighetene i land der filialen er signifikant rett til å delta i kriseutvalget. Hvilke filialer som er signifikante avgjøres etter prosedyrene i CRD IV artikkel 51. Finanstilsynet legger til grunn at det ikke skal opprettes kriseutvalg for foretak uten signifikante filialer i andre EØS-stater, selv om foretakene er i finanskonsern.

4.11 Taushetsplikt

Det er flere bestemmelser i BRRD og i nye bestemmelser i finansforetaksloven som forutsetter at det skal skje utveksling av opplysninger mellom Finanstilsynet som krisehåndteringsmyndighet og krisehåndteringsmyndigheter i annen EØS-stat, for eksempel når det gjelder bestemmelsene om krisetiltaksplaner, jf. BRRD artikkel 13 og ny finansforetakslov § 20-6.

Finanstilsynet har taushetsplikt etter reglene i finanstilsynsloven § 7 og i forvaltningsloven § 13. Etter finanstilsynsloven § 7 første ledd annet punktum gjelder ikke taushetsplikten overfor blant annet Norges Bank, andre EØS-staters sentralbanker eller tilsynsmyndigheter som fører tilsyn som nevnt i § 1, herunder Den europeiske sentralbank, EBA, Den europeiske tilsynsmyndighet for forsikring og tjenestepensjoner (EIOPA), Den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndighet, (ESMA) Det europeiske råd for systemrisiko (ESRB) og EFTAs overvåkingsorgan. Finanstilsynsloven § 7 første ledd annet punktum gir ikke unntak i forhold til andre EØS-staters krisehåndteringsmyndigheter.

Etter Finanstilsynets vurdering bør unntak fra taushetsplikten også gjelde overfor krisehåndteringsmyndighetene i andre EØS-stater når det gjelder utveksling av informasjon mellom. Finanstilsynet foreslår at et unntak fra taushetsplikten overfor krisehåndteringsmyndighetene i andre EØS-stater og Single Resolution Board reguleres i forslag til BRRD-forskrift med hjemmel i ny finansforetakslov § 20-4 tredje ledd.

4.12 Regler om krisetiltaksfondet

Kapittelet om bidrag til krisetiltaksfondet er utarbeidet av Finanstilsynet med teknisk bistand fra Bankenes sikringsfond.

4.12.1 Beskrivelse av lovbestemmelsen og forskriftshjemmelen

Til bruk for krisetiltak skal det opprettes et nytt krisetiltaksfond. Fondet skal disponeres av Finanstilsynet som krisehåndteringsmyndighet jf. § 20-50 første ledd. Krisetiltaksfondet skal finansieres gjennom bidrag fra foretak som nevnt i § 20-51 og avkastning på innbetalte midler. Midlene i fondet skal forvaltes av Bankenes sikringsfond jf. § 20-56 første ledd.

Hvert år skal det betales inn totale bidrag lik én promille av samlede garanterte innskudd jf. § 20-51 første ledd første punktum. Dersom størrelsen på fondet er mindre enn to tredeler av minstekravet på én prosent av samlede garanterte innskudd, skal bidraget fastsettes med sikte på at minstekravet kan oppfylles innen seks år jf. § 20-51 første ledd annet punktum.

Videre følger det av § 20-50 femte ledd at departementet i forskrift kan gi nærmere regler om blant annet risikjustering av bidrag til fondet, samt bidragsplikt for små foretak, verdipapirforetak og morselskap i finanskonsern.

Bidragspliktige til krisetiltaksfondet er foretak nevnt i finansforetaksloven § 20-1 første ledd bokstav a, jf. § 20-51 første ledd første punktum. Foretakene nevnt i § 20-1 første ledd bokstav a er banker og kredittforetak, samt verdipapirforetak som er omfattet av minstekravet

til startkapital i verdipapirhandelloven § 9-13 første ledd første punktum (beløp tilsvarende 730 000 euro).

4.12.2 Gjeldende norsk regulering

Krisefondet er nytt i norsk rett, og det er ingen gjeldende norsk regulering

4.12.3 Nivå 2-regler fra EU

4.12.3.1 Innledning

EU-kommisjonen har etter delegert kompetanse i krisehåndteringsdirektivet artikkel 103 vedtatt forordning 2015/63/EU (i dette kapittelet; "forordningen") om beregning av bidrag til krisetiltaksfond.

Forordningen utdyper krisehåndteringsdirektivet artikkel 103 nr. 2 når det gjelder beregningen av bidrag til krisetiltaksfondet, herunder blant annet regler om risikojustering av bidrag og om terskelbidrag for små foretak. Risikojusteringen skal skje basert på en modell beskrevet i bilag 1 til forordningen.

Prinsippet for modellen er at foretakenes bidrag til krisetiltaksfondet skal være proporsjonale med foretakenes risikoprofil, jf. artikkel 4 i forordningen. Grunnlaget for hvert foretaks bidrag til krisetiltaksfondet er foretakets totale forpliktelser fratrukket ansvarlig kapital og fratrukket garanterte innskudd justert for fradrag.

For å beregne foretakenes risikoprofil benyttes fire "risikopilarer". Innenfor hver pilar er det gitt et sett risikoindikatorer. De tre første pilarene er obligatoriske, og tar utgangspunkt i sentrale nøkkeltall som risikoindikatorer. Første pilar er risikoeksponering, der indikatorene hovedsakelig er ulike mål på egenkapitalandel. Andre pilar skal reflektere likviditets- og fundingrisiko. Tredje pilar skal fange opp systemviktige foretak. Tabell 8 oppsummerer risikoindikatorerne som inngår i pilar 1, 2 og 3 samt deres vekter.

Den fjerde pilaren inneholder tilleggsindikatorer som nasjonale krisehåndteringsmyndigheter kan velge å benytte. Gjennom en trinnvis prosedyre vektet risikoindikatorerne sammen og det beregnes til sist en risikojusteringsfaktor som benyttes i bidragsjusteringen. De overordnede prinsippene til prosedyren er illustrert i Figur 11 i punkt 4.12.3.3 under.

4.12.3.2 Grunnlaget for bidragsberegningen

Bidragsgrunnlaget

Grunnlaget for hvert foretaks bidrag til krisetiltaksfondet er som nevnt foretakets totale forpliktelser fratrukket ansvarlig kapital og fratrukket garanterte innskudd, jf. artikkel 103 nr. 2 i krisehåndteringsdirektivet som er gjennomført i ny § 20-51 tredje ledd i finansforetaksloven.

Justering av bidragsgrunnlaget

Fra foretakets totale forpliktelser skal det etter artikkel 5 nr. 1 i forordningen under visse forutsetninger som utdypes nedenfor gjøres fradrag for:

- konsernintern gjeld,
- forpliktelser mot andre foretak innenfor samme institusjonelle forsikringsordning,
- forpliktelser tilknyttet virksomhet som sentral motpart,
- forpliktelser tilknyttet virksomhet som verdipapirregister,
- forpliktelser tilknyttet oppbevaring av klientaktiva og

- forpliktelser som har oppstått dersom foretaket opptrer som formidler av støttelån

Videre skal verdien av forpliktelser som stammer fra derivater justeres etter forordningens artikkel 5 nr. 3 og 5 nr. 4.

Avsnittene under beskriver nærmere justeringene som skal gjøres av foretakenes forpliktelser for beregningen av grunnlaget for bidragene.

Konsernintern gjeld

Det skal gjøres fradrag for forpliktelser som har oppstått fra transaksjoner med foretak innenfor samme konsern dersom:

- I. foretakene er etablert innenfor EU,
- II. foretakene fullt ut er underlagt det samme konsoliderte tilsyn etter artikkel 6 til 17 i kapitalkravsforordningen (CRR) og er omfattet av felles system for risikostyring, -måling og -kontroll, og
- III. det ikke er noen nåværende eller forventede vesentlige praktiske eller juridiske hindre for umiddelbar tilbakebetaling av forpliktelsen når den forfaller.

Konsolideringsregler tilsvarende CRR/CRD IV-forskriften kapittel VI, jf. finansforetaksloven § 18-2. Forpliktelser til foretak innenfor samme IPS

Et foretak som er medlem av en institusjonell forsikringsordning ("Institutional Protection Scheme", IPS) og som etter CRR artikkel 113 nr. 7 har fått godkjent av myndighetene å benytte en risikovekt på 0 % på forpliktelser mot andre medlemmer i forsikringsordningen, kan gjøre fradrag for disse forpliktelsene til bidragsberegningene.

Per dags dato finnes det ingen IPSer i Norge, slik at dette fradraget vil ikke være relevant.

Forpliktelser for sentrale motparter

For sentrale motparter (som definert i artikkel 2 nr. 1 i EMIR-forordningen) skal det gjøres fradrag for forpliktelser forbundet med clearing-aktiviteter.

Per i dag er dette fradraget ikke aktuelt for noen norske foretak.

Forpliktelser for verdipapirregistre

For verdipapirregistre (som definert i artikkel 2 nr. 1 første punkt i CSD-forordningen) skal det gjøres fradrag for forpliktelser som er knyttet til verdipapirregisteraktiviteter. Det skal også gjøres fradrag for forpliktelser til deltagere eller tjenestetilbydere med en løpetid på mindre enn syv dager og som verdipapirregisteret har fått tillatelse til å tilby etter kapittel IV i CSD-forordningen.

Verdipapirregistre er i Norge regulert i verdipapirregisterloven med tilhørende forskrifter. I forslag som ble sendt på høring 8. november 2016, er det foreslått at EØS-forpliktelser som tilsvarer forordningen gjennomføres i ny lov om verdipapirregistre og om verdipapiroppgjør. Det er også foreslått endringer i blant annet aksjelovene.

Per i dag er dette fradraget ikke aktuelt for noen norske foretak.

Forpliktelser knyttet til oppbevaring av klientmidler

For verdipapirforetak skal det gjøres fradrag for forpliktelser knyttet til oppbevaring av klientaktiva på vegne av UCITS-fond eller alternative investeringsfond (AIF).

Verdipapirforetak er definert i forordningen artikkel 3 nr. 2.

Støttelån ("promotional loans")

Det skal gjøres fradrag i bidragsgrunnlag for forpliktelser en "promotional bank" har overfor sine finansieringsparter, så fremt disse forpliktelsene tilsvare støttelån for det aktuelle foretaket.

For foretak som driver formidling av støttelån, skal det i bidragsgrunnlaget gjøres fradrag for:

- forpliktelser mot utstedende bank for «promotional loans»
- forpliktelser mot annen «promotional bank»
- forpliktelser mot annen formidler av «promotional loans»

Derivater

For at foretak som benytter ulike regnskapsstandarder for verdsetting av derivater ikke skal behandles ulikt i bidragsberegningen, følger det av artikkel 5 nr. 3 og 5 nr. 4 at forpliktelser som har oppstått i forbindelse med bruk av derivater skal verdsettes etter CRR artiklene 429, 429a og 429b.

Verdien av derivatforpliktelsene som fastsettes i samsvar med CRR skal imidlertid ikke resultere i verdier lavere enn 75 prosent av verdiene på derivatforpliktelsene etter de nasjonale rammeverkene for regnskapsrapportering.

Dersom det under nasjonale regnskapsstandarder for visse derivater ikke finnes noe regnskapsmessig mål på eksponeringen fordi disse holdes utenfor balansen, skal foretaket rapportere summen av rimelig verdi for disse derivatene som gjenanskaffelseskostnad ved å legge verdien til foretakets regnskapførte balanse.

Kredittforetak

For foretak nevnt i BRRD artikkel 45 nr. 3 skal grunnlaget halveres jf. artikkel 11 nr.1 i forordningen. Foretak nevnt i artikkel 45 nr. 3 er boligkredittforetak finansiert med obligasjoner med fortrinnsrett, jf. finansforetaksloven § 11-7.

Dersom krisetiltaksfondet overstiger minstekravet på 1 prosent av samlede garanterte innskudd, skal bidrag også fra annet kredittforetak enn foretak som omfattes av finansforetaksloven § 11-7 fastsettes på grunnlag av 50 prosent av andel av samlet forvaltningskapital fratrukket ansvarlig kapital og garanterte innskudd, dersom Finanstilsynet finner at foretaks virksomhet utgjør en særlig lav risiko for krisetiltaksfondet.

Terskelbidrag for små foretak

Små foretak skal i stedet for risikjustering av årlig bidrag, betale terskelbidrag etter artikkel 10 nr. 1 til 10 nr. 7 i forordningen basert på foretakets størrelse. Små foretak er foretak med totale eiendeler lavere enn 1.000.000.000 euro og med totale forpliktelser fratrukket ansvarlig kapital og fratrukket garanterte innskudd lavere enn 300.000.000 euro. Med totale forpliktelser menes her forpliktelser før fradrag etter artikkel 5 nr. 1 er gjort. Terskelbidragene er oppsummert i Tabell 6.

Tabell 6: Terskelbidrag for små foretak

Totale forpliktelser fratrukket ansvarlig kapital og fratrukket garanterte innskudd (i euro)	Bidrag (i euro)
Lavere enn eller lik 50.000.000	1.000
50.000.000 til og med 100.000.000	2.000
100.000.000 til og med 150.000.000	7.000
150.000.000 til og med 200.000.000	15.000
250.000.000 til og med 250.000.000	26.000
250.000.000 til og med 300.000.000	50.000

Dersom foretaket kan gi tilstrekkelig bevis for at terskelbidraget etter artikkel 10 er større enn bidraget foretaket ville betalt ved en ordinær risikojustering etter artikkel 5, skal foretaket betale det laveste av disse to bidragene, jf. forordningen artikkel 10 nr. 7.

Myndighetene kan bestemme at foretak som har en risikoprofil som er uforholdsmessig sammenlignet med foretakets størrelse basert på kriteriene i artikkel 10 nr. 8 skal risikojusteres etter artiklene 5, 6, 7, 8 og 9.

Artikkel 10 nr. 9 og 10 nr. 10 i forordningen fastsetter regler om beregningen av foretaket kvalifiserer for terskelbidrag. Finanstilsynet forstår bestemmelsene slik at beregningen av totale forpliktelser (fratrukket ansvarlig kapital og fratrukket garanterte innskudd) skal skje uten at det gjøres fradrag for forpliktelser referert til i artikkel 5 nr. 1. Dette gjelder både for det tilfelle om foretaket faller under den øvre grensen på 300.000.000 euro og for innplassering på nivå for terskelbidrag, jf. tabell 6 over.

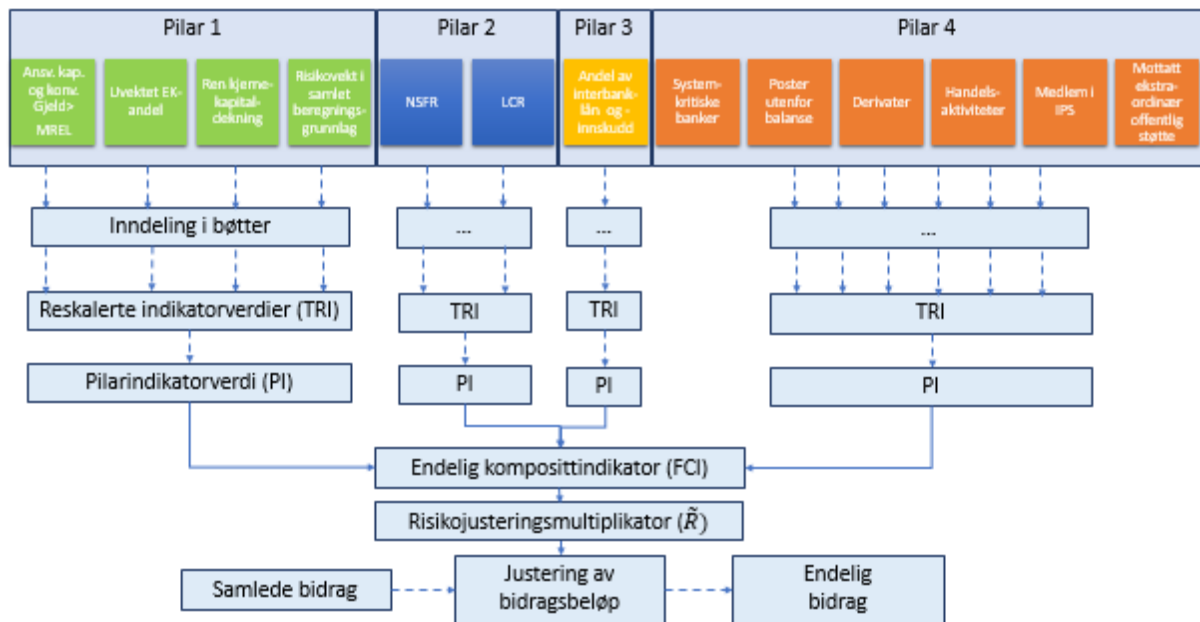
For fastsettelse av terskelnivåene i norske kroner, legger Finanstilsynet til grunn at det er valutakursen som publisert av Norges Bank pr. 31. desember i året forut for innbetalingsåret som skal benyttes.

Medlemsstatene kan tillate at også andre foretak i samsvar med artikkel 20 nr. 5 i forordningen betaler terskelbidrag i en overgangsperiode på åtte år regnet fra 1. januar 2016 som nevnt i SRM-forordningen artikkel 69 nr. 1.

4.12.3.3 Beregning av risikobasert bidrag

Prinsippet for modellen er at foretakenes bidrag til krisetiltaksfondet skal være proporsjonale med foretakenes risikoprofil, jf. artikkel 4 i forordningen. For å beregne foretakenes risikoprofil benyttes fire "risikopilarer". Innenfor hver pilar er det gitt et sett risikoinndikatorer. Gjennom en trinnvis prosedyre vektet disse sammen og det beregnes til sist en risikojusteringsmultiplikator som benyttes i bidragsjusteringen. De overordnede prinsippene til prosedyren er illustrert Figur 11.

Figur 11: Forenklet beskrivelse av modellen

Proseduren for å beregne $\tilde{R}$ og de risikojusterte bidragene er utfyllende beskrevet i Annex 1 i forordningen. Prosessen består av følgende 6 trinn:

Trinn 1 Alle indikatorverdiene for alle foretak beregnes.

Trinn 2 For hver indikator skal alle foretak grupperes etter indikatorverdi i et antall grupper (i illustrasjonen direkte oversatt med "bøtter"). Antallet grupper baseres på antallet foretak og skjevfordelingen til indikatoren. Like mange foretak havner i hver gruppe.

Trinn 3 For hver indikator blir alle grupper tildelt reskalerte indikatorverdier (RI) som ligger fra 1 til 1000, basert på gruppenes rangering.

Alle foretak i samme gruppe får tildelt samme RI for denne indikatoren.

Hvis foretakene for en indikator for eksempel skal fordeles på 11 grupper, vil foretakene i første gruppe få RI = 1, foretakene i andre gruppe vil få RI=101, tredje gruppe vil få RI = 201 osv.

Trinn 4 For hver indikator reskaleres RI til en transformert reskalert indikatorverdi (TRI).

Reskaleringen gjøres for at indikatorer der høyere indikatorverdier indikerer høyere risiko, skal få høyere TRI-verdi.

Trinn 5 For hvert foretak og for hver pilar vektes indikatorene innenfor pilaren sammen til en pilarindikatorverdi (PI) for foretaket.

PI for de fire pilarene vektes sammen til en komposittindikator (CI) for foretaket.

Komposittindikatoren transformeres til en endelig komposittindikator (FCI) der høyere verdi tilsier høyere risiko.

Trinn 6 For hvert foretak beregnes risikojusteringsmultiplikatoren $\tilde{R}_n$ ved å reskalere FCI til å ligge mellom 0,8 og 1,5.

Foretakene som har laveste FCI får $\tilde{R}_n = 0,8$

Foretakene som har høyest FCI får $\tilde{R}_n = 1,5$

Foretakene som ligger mellom disse punktene får tildelt R lineært mellom høyeste og laveste punkt.

Bidraget beregnes så ved hjelp av formelen for bidragsberegning beskrevet nedenfor.

Risikojusteringsmultiplikatoren $\tilde{R}_n$ kan ta verdier fra 0,8 til 1,5. Dette innebærer at alt annet likt vil foretakene med høyeste risiko få 87,5 % (=1,5/0,8-1) høyere bidrag enn foretakene med lavest risiko.

Formel for beregning av risikojustert bidrag

For et foretak som skal få sitt bidrag risikojustert etter hovedreglene i forordningen, vil bidraget framkomme ved følgende formel:

$$c_n = Target * \frac{\frac{B_n}{\sum_{p=1}^N B_p} \tilde{R}_n}{\sum_{p=1}^N \left(\frac{B_p}{\sum_{q=1}^N B_q} \tilde{R}_p \right)}$$

Tegnforklaring:

c_n	Årlig bidrag til foretak n
$Target$	Det totale bidragsbeløpet som skal samles inn etter finansforetaksloven § 20-51 fratrukket terskelbidrag som skal betales etter artikkel 10 i forordningen, og fratrukket terskelbidrag som skal betales etter artikkel 20 nr. 5 i forordningen.
B_p	Bidragsgrunnlaget til foretak p
$\tilde{R}_p$	Risikojusteringsmultiplikatoren til foretak p (utdypes nedenfor)

Risikoindikatorer

Totalt er det 13 risikoindikatorer som inngår i modellen i forordningen. Disse er fordelt på fire pilarer som hver skal måle ulike typer risiko. Vektingen til pilarene er i forordningen artikkel 7 gitt som følger:

Tabell 7: Vekting av pilarene

Vekting av risikoindikatorer	Totalvekter
Pilar 1: Risikoeksponering	50 %
Pilar 2: Likviditets- og fundingrisiko	20 %
Pilar 3: Systemviktige foretak	10 %
Pilar 4: Tilleggsindikatorer	20 %

Avsnittene under utdyper risikoindikatorerne som inngår i hver pilar. I vedlegg 7 og 8 er det spesifisert hvordan risikoindikatorerne regnes ut, og hva som er datagrunnlaget.

Pilar 1, 2 og 3

Første pilar er risikoeksponering, der indikatorerne hovedsakelig er ulike mål på egenkapitalandel. Andre pilar skal reflektere likviditets- og fundingrisiko. I denne pilaren inngår indikatorer for «Net Stable Funding Ratio» (NSFR) og «Liquidity Coverage Ratio» (LCR). Tredje pilar skal fange opp systemviktige foretak, og eneste indikator som inngår i denne pilaren er foretakets andel av interbanklån og -innskudd. Tabell 8 oppsummerer risikoindikatorerne som inngår i pilar 1, 2 og 3 samt deres vekter.

Tabell 8: Pilar 1, 2 og 3

Vekting av risikoindikatorer	Totalvekter	Delvekter
Pilar 1: Risikoeksponering	50 %	
Ansvarlig kapital og konvertibel gjeld som overstiger minstekravet til MREL		25 %
Uvektet egenkapitalandel		25 %
Ren kjernekapitaldekning		25 %
Risikovekt I samlet beregningsgrunnlag		25 %
Pilar 2: Likviditets- og fundingrisiko	20 %	
NSFR		50 %
LCR		50 %
Pilar 3: Systemviktige foretak	10 %	
Andel av interbanklån og -innskudd		100 %

Pilar 4

Fjerde pilar består av tilleggsindikatorer som kan besluttes av krisehåndteringsmyndighetene (nasjonalt handlingsrom). Det er ikke gitt konkrete bestemmelser for hvordan indikatorverdiene skal beregnes. Følgende typer indikatorer skal inkluderes dersom tilleggsindikatorer benyttes etter forordningen artikkel 6 nr. 5:

- Handelsaktivitet, eksponering utenfor balansen, derivater, kompleksitet og muligheter for krisehåndtering
- Medlemskap i en institusjonell forsikringsordning
- Omfang av tidligere ekstraordinær offentlig støtte

Videre følger det av forordningen artikkel 6 nr. 7 at indikatorene under punkt a) skal vektes med totalt 45 prosent, punkt b) med 45 prosent og punkt c) med 10 prosent.

Tabell 9: Vekting av indikatorer under pilar 4 som faller under punkt a

Vekting av risikoindikatorer	Delvekter
Pilar 4: Tilleggsindikatorer under punkt a	
systemviktige foretak	11,25 %
Relativ størrelse på poster utenfor balanse	11,25 %
Relativ størrelse på derivater	11,25 %
Relativ størrelse på handelsaktiviteter	11,25 %

Indikatoren «systemviktige foretak» er en sammensatt indikator som oppfyller forordningens krav om en indikator som beskriver kompleksitet og muligheter for krisehåndtering i artikkel 6 (5) bokstav a. Indikatoren gir derfor ytterligere informasjon enn pilar 3 som anses av betydning for risikjusteringen. Indikatoren tilsvarer scoringen Finansdepartementet gjør i sin identifisering av systemviktige foretak etter CRD IV/CRR-forskrift del VII. Identifiseringen følger anbefalingene som EBA har gitt om denne vurderingen. Det er scoringen som gjelder ved inngangen til året, som bidraget beregnes av. "Systemviktige foretak"-indikatoren er konstruert basert på følgende kriterier med tilhørende underindikatorer:

Tabell 10: Underindikatorer for "Systemviktige foretak"-indikatoren

Kriterium	Underindikatorer	Vekt
Størrelse	Forvaltningskapital	25 %
Betydning	Verdi av innenlandske betalingstransaksjoner	8,33 %
	Innskudd fra private innskytere i EU	8,33 %
	Lån til private låntakere i EU	8,33 %
Kompleksitet	Verdi av OTC-derivater	8,33 %
	Grensekryssende forpliktelser	8,33 %
	Grensekryssende fordringer	8,33 %
Sammenkobling	Forpliktelser innen finansmarkedet	8,33 %
	Eiendeler innen finansmarkedet	8,33 %
	Utestående gjeldsinstrumenter	8,33 %

Pilar 4: Medlemskap i en institusjonell forsikringsordning

I forordningen Annex 1 trinn 4 er det gitt at medlemskap i en institusjonell forsikringsordning skal indikere lavere risiko i modellen. Videre er det gitt i artikkel 7 at i scoringen av denne indikatoren skal krisehåndteringsmyndighetene vurdere ulike egenskaper ved det aktuelle IPSet når de angir en risikoscore.

Per dags dato finnes det ikke noen IPS i Norge og scoringen av indikatoren er derfor ikke relevant i norsk kontekst. Det foreslås at maksimal score (1000) gis til alle foretak som ikke er medlem av et IPS. Siden alle foretak scorer likt vil dette i realiteten føre til at indikatoren ikke har noen betydning for bidragsjusteringen, og at effekten av de øvrige indikatorene innenfor pilar 4 vektet opp. Dersom et IPS i framtiden skulle bli introdusert i Norge vil krisehåndteringsmyndighetene måtte vurdere nærmere hvordan denne indikatoren skal scores for de foretakene som blir medlemmer av ordningen.

Pilar 4: Omfang av tidligere ekstraordinær støtte

I forordningen artikkel 6 nr. 8 er det fastsatt at denne indikatoren skal gi høyeste risikoverdi for ethvert foretak som er del av en gruppe som har blitt satt under offentlig restrukturering etter å ha mottatt offentlig støtte, for eksempel fra krisehåndteringstiltak, og som fremdeles er under restrukturerings- eller avviklingsperioden. Det er gjort unntak for de foretakene som er i de to siste årene av restrukturerings- eller avviklingsperiode. Indikatoren skal også gis høyeste verdi for foretak som er under likvidering så fremt de fremdeles er pliktige til å betale bidrag. For øvrige foretak skal indikatoren gi lavest mulige verdi.

Vekting av pilarene og risikoindikatorene

Tabell 11 oppsummerer risikoindikatorene som inngår i hver pilar, deres innbyrdes vekter, og hvor mye hver pilar vektet.

Tabell 11: Vekting av risikoindikatorer i modellen

Vekting av risikoindikatorer	Totalvekter	Delvekter
Pilar 1: Risikoeksponering	50 %	
Ansvarlig kapital og konvertibel gjeld som overstiger minstekravet til MREL		25 %
Uvektet egenkapitalandel		25 %
Ren kjernekapitaldekning		25 %
Risikovekt i samlet beregningsgrunnlag		25 %
Pilar 2: Likviditets- og fundingrisiko	20 %	
NSFR		50 %
LCR		50 %
Pilar 3: Systemviktige foretak	10 %	
Andel av interbanklån og -innskudd		100 %
Pilar 4: Tilleggsindikatorer	20 %	
Systemviktig foretak		11,25 %
Relativ størrelse på poster utenfor balanse		11,25 %
Relativ størrelse på derivater		11,25 %
Relativ størrelse på handelsaktiviteter		11,25 %
Medlemskap i en institusjonell forsikringsordning		45 %
Mottatt ekstraordinær offentlig støtte		10 %

Det er hittil ikke fastsatt krav til MREL for norske foretak. I de foreløpige beregningene forutsettes et MREL-krav på 0 prosent for alle foretakene. Indikatoren er kun beregnet av tapsabsorberende kapital som andel av forvaltningskapitalen.

Oversikt over datagrunnlag

Foreslått datagrunnlag for bidragsgrunnlaget

Tall	Kilde
Totale eiendeler	Ansvarlig kapital er ren kjernekapital, annen godkjent kjernekapital og tilleggs kapital fra CRD IV Kapitaldekning.
Ansvarlig kapital	
Konsernintern gjeld	
Garanterte innskudd	Rapportering til Bankenes sikringsfond
Justeringer for sentrale motparter	
Justeringer for verdipapirsentraler	
Justering for klientaktiva	
Justering for promotional loans	
Derivatjusteringer	Frivillig rapportering fra foretakene

Datagrunnlag for beregning av risikoindikatorene

Vekting av risikoindikatorer	Kilde	Nærmere spesifisering
Pilar 1: Risikoeksponering		
Ansvarlig kapital og konvertibel gjeld som overstiger minstekravet til MREL	ORBOF, CRD IV Kapitaldekning Nevneren fra rapporteringen til Bankenes sikringsfond	$\frac{\text{ansvarlig kapital} + \text{sertifikater og obligasjoner}}{\text{totale eiendeler}}$ Ansvarlig kapital er ren kjernekapital, annen godkjent kjernekapital og tilleggs kapital fra CRD IV Kapitaldekning. Sertifikater og obligasjoner er obligasjons- og sertifikatlån med løpetid over 1 år fra ORBOF
Uvektet egenkapitalandel	CRD IV Kapitaldekning	Kjernekapital fra CRD IV Kapitaldekning. LR eksponeringsmål

Ren kjernekapitaldekning	CRD IV Kapitaldekning	Ren kjernekapitaldekning
Risikovekt i samlet beregningsgrunnlag	Rapportering til Bankenes sikringsfond	$\frac{\text{samlet beregningsgrunnlag morbank}}{\text{totale eiendeler}}$

Pilar 2: Likviditets- og fundingrisiko

NSFR	CRD IV NSFR	NSFR-indikatoren
LCR	CRD IV LCR	LCR-indikatoren

Pilar 3: Systemviktige foretak

Andel av interbanklån og -innskudd	ORBOF	$\frac{\text{interbanklån} + \text{interbankinnskudd}}{\sum_{i=1}^n (\text{interbanklån}_i + \text{interbankinnskudd}_i)}$
------------------------------------	-------	--

Interbanklån - kode 3.51 (2.51-57²²) sektor 32000-57009, 92500-95009 i R10.

Interbankinnskudd - kode 6.16 (6.27) sektor 32000-57009, 92500-95009 i R10.

Pilar 4: Tilleggsindikatorer

Systemviktige foretak	ORBOF, FINREP, NBO Payments	Identifisering av systemviktige institusjoner basert på EBAs metodikk; størrelse, betydning, kompleksitet og sammenkobling. Beregnet score for underpostene til de ulike indikatorene, selve indikatorene og total score.
Relativ størrelse på poster utenfor balanse	CRD IV Kapitaldekning	C 07.00 - Kreditt- og motpartsrisiko, X:010 Y:080 Poster utenom balansen. Engasjementsbeløp før sikkerhetsstillelse og konverteringsfaktor.
Relativ størrelse på derivater	ORBOF	ORBOF rapport 10 balanse, kode 2.40 (1.89.80/83/88) (eiendeler), kode 7.40 (7.75.80/83) (gjeld).
Relativ størrelse på handelsaktiviteter	CRD IV Kapitaldekning - markedsrisiko	Total markedsrisiko, C 02.00, X:010, Y:520.
Medlemskap i et IPS	-	

²² Gamle ORBOF-koder gyldig t.o.m. 31.12.2017 i parentes.

4.12.3.4 Konsekvenser av forslaget

Konsekvenser for samfunnet

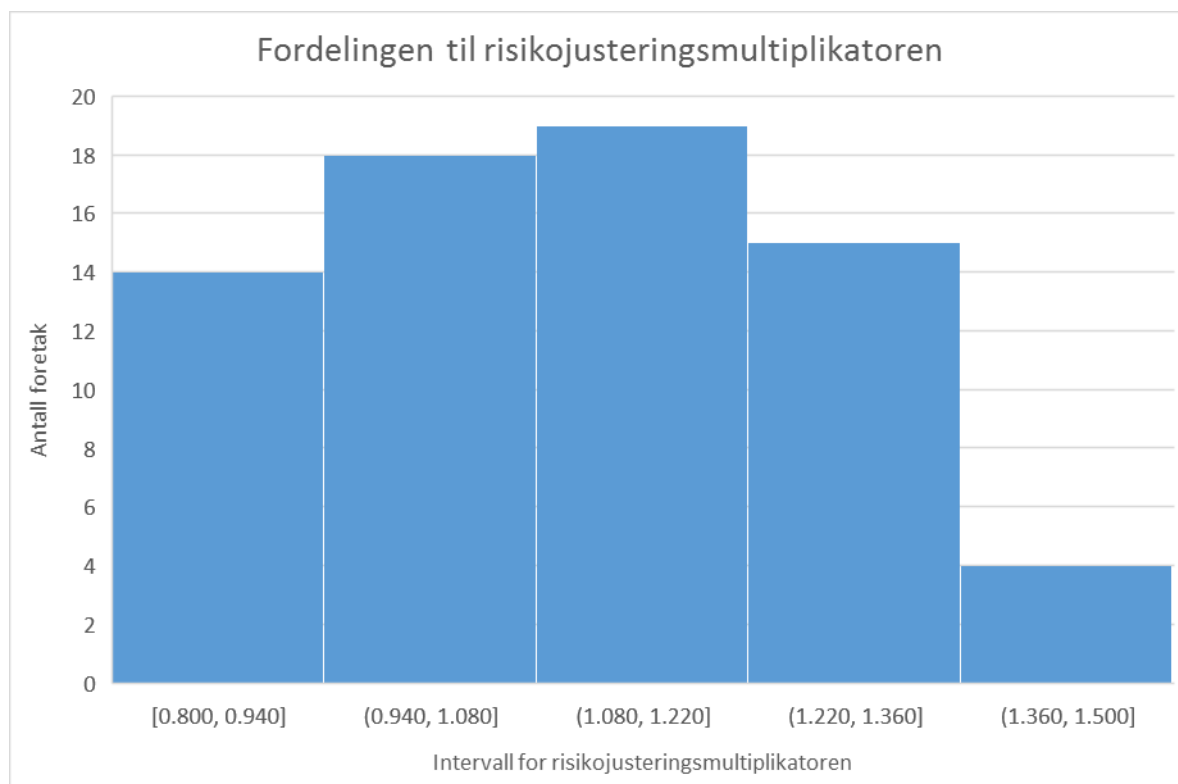
Metoden for risikojustering av bidragene til krisetiltaksfondet er ment å øke insentivene for foretakene til å ta lavere risiko. En lavere risikotaking i finansnæringen bidrar isolert sett til å styrke finansiell stabilitet. For samfunnet generelt vil dette ha positive konsekvenser.

For øvrig vises det til omtalen i proposisjonen kapittel 10.7.3.2 generelt om samlede bidrag til innskuddsgarantifondet og nytt krisehåndteringsfond og kapittel 10.7.3.3 om fordelingen av bidragene mellom de to fondene. Bidragene til krisetiltaksfondet vil være en kostnad for foretakene som i noe grad må forventes å bli overført til kundene i form av økte kostnader for finanstjenester. Denne økte kostnaden for forbrukerne antas likevel å være begrenset.

Konsekvenser for foretak omfattet av reglene

En stor andel av foretakene som omfattes av disse reglene, betaler allerede i dag bidrag til Bankenes sikringsfond. Som følge av de vedtatte endringer i finansforetaksloven, som gjennomfører BRRD og DGSD vil disse bidragene fordeles mellom bidrag til innskuddsgarantifondet og krisetiltaksfondet. Den totale økningen for disse foretakene vil ikke være betydelig. Forslaget til risikojustering av bidragene vil imidlertid medføre en større grad av differensiering mellom foretakene. Figur 12 viser fordelingen til risikojusteringsmultiplikatoren. Det vises i denne sammenheng for øvrig til kapittel 10.7.3.3 i proposisjonen om deling av bidrag til krisetiltaksfondet.

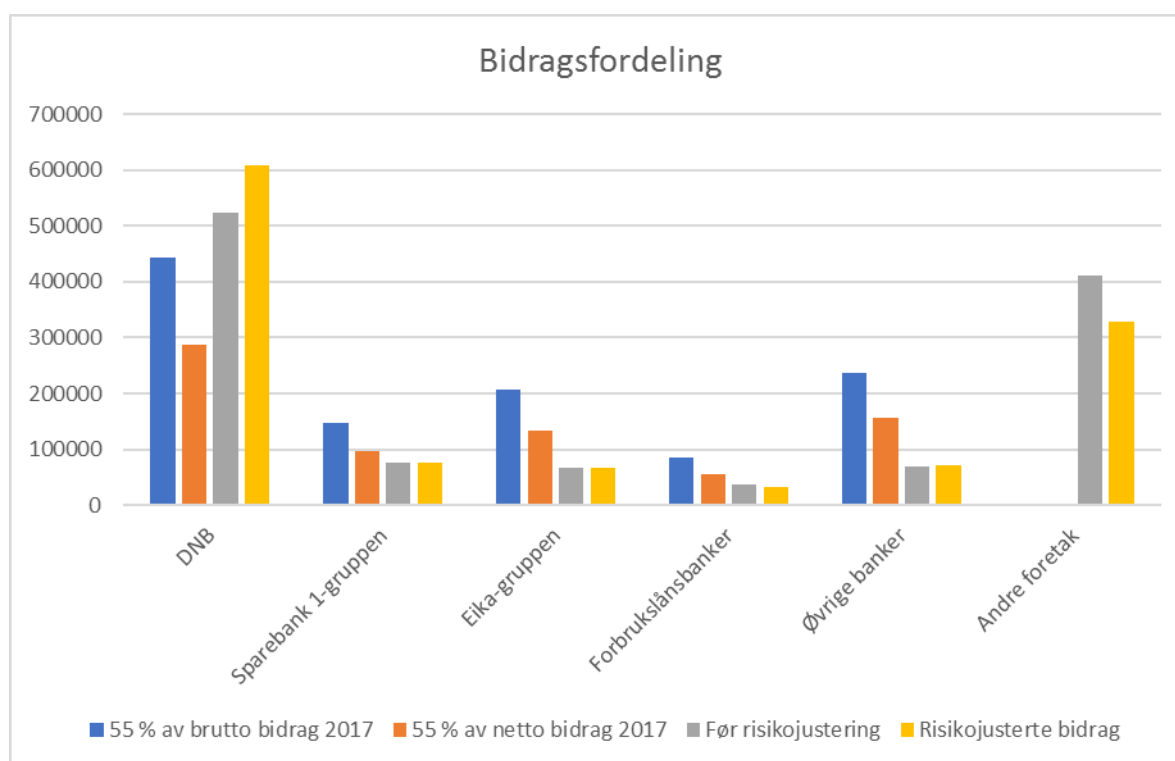
Figur 12: Fordeling til risikojusteringsmultiplikatoren per 3. kvartal 2017

Noen foretakstyper som ikke tidligere har betalt bidrag til innskuddsgarantifondet vil nå bli bidragspliktige til krisetiltaksfondet. Et flertall av disse er små foretak som dermed kun må betale terskelbidrag.

I Figur 13 vises noen estimerte eksempler på risikojustering av bidrag. De estimerte bidragene som følger av ny metode for bidragsberegning sammenlignes her med 55 prosent av brutto- og nettobidragene til innskuddsgarantifondet for 2017. Dette er for å kunne sammenligne bidragene i 2017 med bidragene til det nye krisetiltaksfondet uten å inkludere bidragene til innskuddsgarantifondet.

Figur 13: Estimerte bidrag

Dataene som er nødvendige for beregning av bidrag er hovedsakelig basert på eksisterende rapporteringsplikter som medlemsforetakene har overfor Finanstilsynet eller Bankenes sikringsfond. Forslaget er derfor ikke forventet å øke foretakenes rapporteringsbyrde. For å sikre at alle nøkkeltallene som blir benyttet i beregningen av bidrag er korrekte, vil foretakene årlig bli bedt om å kvalitetssikre dataene som legges til grunn i beregningen av det enkelte foretaks bidrag. Ressursbruken som følger av foretakenes arbeid med kvalitetssikringen av dataene, antas imidlertid å være lav, og det må dessuten kunne legges til grunn at i mange tilfeller vil dataene allerede være kvalitetssikret ut fra de andre formål dataene innhentes for.

Administrative konsekvenser

Modellen for beregning av bidrag til krisetiltaksfondet er forholdsvis kompleks. Dette innebærer økte administrative kostnader i forbindelse med oppfølging og kvalitetssikring av bidragsberegningen for krisehåndteringsmyndigheten.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Regelverket er utformet for å gi redusert risiko for økonomiske problemer i enkeltforetak og i finanssystemet generelt. Dette kan over tid spare norsk økonomi og det offentlige for store kostnader. For en omtale av disse virkningene vises det til proposisjonen og NOU 2016:23.

Som omtalt i proposisjonen på side 167 flg., vil samtidig gjennomføringen av BRRD med tilhørende forordninger og DGSD i norsk rett, for foretak som omfattes av regelverket, gi vesentlig mer omfattende og kompliserte krav til beredskap og krisehåndtering enn det som følger av gjeldende rett. Etterlevelse av kravene vil innebære økte økonomiske og administrative byrder for det offentlige.

Arbeidet med forslag til forskrifter har bekreftet at både omfanget av og detaljeringsgraden i EUs krisehåndteringsrammeverk er vesentlig, og medfører behov for høyt kvalifiserte medarbeidere og betydelige ressurser, noe som også bekreftes av erfaringene fra våre naboland. Ressursbehovet gjelder ikke bare i tilknytning til gjennomføring av krisehåndtering i foretak, men også i den løpende virksomheten for Finanstilsynet som krisehåndteringsmyndighet. Bankenes sikringsfond vil også måtte håndtere en større mengde data knyttet til en mer kompleks modell for beregning av bidrag. BRRD har allerede vært gjenstand for endringer og DGSD skal revideres. Det må derfor også påregnes ytterligere lovarbeid i årene fremover.

En beskrivelse av økonomiske og administrative konsekvensene knyttet til vedtagelse av tilhørende forskriftsbestemmelser vil være på et mer detaljert nivå, men vil kunne ha stor betydning for enkeltforetak, grupper av foretak, offentlige myndigheter og investorer. Det samme vil den konkrete skjønnsutøvelsen kunne ha, for eksempel bestemmelsene om forenklete krav til gjenopprettingsplaner, bidrag til innskudds- og krisetiltaksfondene og fastsettelse av minstekrav til konvertibel gjeld.

Bidrag til innskuddsgarantifondet og det nye krisetiltaksfondet vil ikke medføre noen vesentlige endringer i den totale byrden for banknæringen som helhet. Forslaget til større grad av risikojustering av bidragene vil imidlertid kunne medføre at enkelte banker får en vesentlig større bidragsplikt enn etter gjeldende regelverk. Enkelte verdipapirforetak, som i dag ikke betaler avgift til innskuddsgarantiordningen, vil få en ny byrde gjennom bidragsplikt til krisetiltaksfondet.

Nye minstekrav til ansvarlig kapital og konvertibel gjeld som kan være gjenstand for intern oppkapitalisering, vil også kunne påføre de foretakene som omfattes av bestemmelsene nye kostnader. Disse kostnadene er svært vanskelig å anslå da Finanstilsynet skal fastsette kravet individuelt og prisingen av nye instrumenter som utstedes for å oppfylle kravet, bestemmes i markedet. Formålet med regelverket er imidlertid å flytte et potensielt tap vekk fra skattebetalerne og over på investorer som har evne og vilje til å bære risikoen for tap.

Gjennomføringen av BRRD-reglene medfører i tillegg at utfyllende forordninger må oversettes til norsk og gjennomføres ved inkorporasjon. Dette krever ressurser fra norske myndigheter. Forskjellige utfyllende forordninger, retningslinjer og anbefalinger fra de forskjellige EU-organene, i tillegg til norske lov- og forskriftsbestemmelser, gjør videre at

regelverket for norske finansforetak kan oppleves mer uoversiktlig og vanskelig å orientere seg i. Krisehåndteringsmyndigheten vil også måtte forholde seg til en rekke anbefalinger fra EBA i den løpende virksomheten.

6 Forslag til forskrifter og forskriftsendringer

I

Forslag til forskrift om krisehåndtering av banker mv. (BRRD-forskriften)

Fastsatt av Finansdepartementet med hjemmel i finansforetaksloven §§ 14-5, 20-4 og 20-24.

§ 1 Virkeområde

Forskriften gjelder foretak og virksomhet som er omfattet av finansforetaksloven kapittel 20.

§ 2 Inkorporasjonsbestemmelse

Følgende forordninger gjelder som norsk forskrift med de tilpasningene som følger av EØS-avtalen vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig:

1. Delegert kommisjonsforordning (EU) 2015/63 av 21. oktober 2014
2. Delegert kommisjonsforordning (EU) 2016/778 av 2. februar 2016
3. Delegert kommisjonsforordning (EU) 2016/860 av 4. februar 2016
4. Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2016/911 av 9. juni 2016
5. Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2016/962 av 16. juni 2016
6. Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2016/1066 av 17. juni 2016
7. Delegert kommisjonsforordning (EU) 2016/1075 av 23. mars 2016
8. Delegert kommisjonsforordning (EU) 2016/1400 av 10. mai 2016
9. Delegert kommisjonsforordning (EU) 2016/1401 av 23. mai 2016
10. Delegert kommisjonsforordning (EU) 2016/1434 av 14. desember 2015
11. Delegert kommisjonsforordning (EU) 2016/1450 av 23. mai 2016
12. Delegert kommisjonsforordning (EU) 2016/1712 av 7. juni 2016
13. Delegert kommisjonsforordning (EU) 2017/867 av 7. februar 2017
14. Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2018/308 av 1. mars 2018
15. Delegert kommisjonsforordning (EU) 2018/344 av 14. november 2017
16. Delegert kommisjonsforordning (EU) 2018/345 av 14. november 2017

§ 3 Taushetsplikt

Taushetsplikt for styremedlemmer og tjenestemenn etter finanstillysloven § 7 og forvaltningsloven § 13 gjelder ikke overfor andre EØS-staters krisehåndteringsmyndigheter eller Single Resolution Board.

Ved utlevering av opplysninger til myndigheter som nevnt i første ledd skal Finanstillynet stille følgende vilkår:

1. Opplysningene kan bare brukes til å utføre krisehåndteringsoppgaver som nevnt i finansforetaksloven kapittel 20 med tilhørende forskrifter.
2. Opplysningene skal være undergitt taushetsplikt hos mottager. Opplysningene kan bare formidles videre med samtykke fra Finanstilsynet og bare for de formål samtykket omfatter.

Opplysninger som Finanstilsynet har mottatt fra utenlandske tilsynsmyndigheter eller krisehåndteringsmyndigheter kan bare formidles videre med samtykke fra vedkommende myndighet og bare for de formål samtykket omfatter.

§ 4 Minstekrav til summen av ansvarlig kapital og konvertibel gjeld (MREL)

Med MREL menes i denne forskrift minstekrav til summen av ansvarlig kapital og konvertibel gjeld jf. finansforetaksloven § 20-9.

MREL skal bestå av et tapsabsorberingsbeløp etter § 5 med tillegg av et rekapitaliseringsbeløp etter § 6. Ren kjernekapital som benyttes til å oppfylle det kombinerte bufferkravet etter kapitalreglene, kan ikke dekke MREL.

§ 5 MREL - Tapsabsorberingsbeløp

Tapsabsorberingsbeløpet skal bestå av minstekravene til ansvarlig kapital og vedtatt pilar 2-krav.

§ 6 MREL – rekapitaliseringsbeløp

Rekapitaliseringsbeløpet skal bestå av summen av minstekravet til ansvarlig kapital, vedtatt pilar 2-krav og det kombinerte kapitalbufferkravene med unntak av motsyklisk buffer.

Ved vurdering av størrelsen på rekapitaliseringsbeløpet skal det tas hensyn til hvordan gruppens forretningsmodell, finansieringsprofil og generelle risikoprofil kan påvirke krisehåndteringen.

Finanstilsynet kan øke kravet til rekapitaliseringsbeløp for å sikre at foretaket oppfyller lov- og forskriftskrav fremover for en periode på inntil ett år.

Finanstilsynet kan også øke rekapitaliseringsbeløpet dersom enkelte gjeldsposter antas å bli unntatt fra krav om konvertering ved krisehåndtering, eller for å sikre at betingelsene for å motta midler fra krisetiltaksfondet i finansforetaksloven § 20-52 fjerde ledd er oppfylt.

Finanstilsynet kan fastsette et lavere rekapitaliseringsbeløp tilpasset behovet for å videreføre kritisk virksomhet og for å sikre at innskudd vil være fullt beskyttet av gjeldende innskuddsgarantiordning.

§ 7 Sammenligning med uvektet kjernekapitalandel

Dersom kravet til uvektet kjernekapitalandel, jf. CRR/CRD IV-forskriften § 5, er høyere enn summen av tapsabsorberingsbeløpet og rekapitaliseringsbeløpet, skal minstekravet til summen av ansvarlig kapital og konvertibel gjeld tilsvare dette kravet.

§ 8 MREL - Krav til lavere prioritet

Rekapitaliseringsbeløpet skal ha lavere prioritet enn ordinær, usikret, uprioritert gjeld (seniorgjeld).

All konvertibel gjeld i datterselskap av norsk finansforetak, der det er fastsatt at morselskapet eller annen enhet i konsernet skal være kriseenhet, skal ha lavere prioritet enn ordinær seniorgjeld og være utstedt til selskapet i konsernet som er kriseenhet (intern MREL).

§ 9 MREL i foretak som er datterforetak av utenlandsk finansforetak

MREL fastsettes av Finanstilsynet i samråd med krisehåndteringsmyndigheten i den eller de EØS-stater som berøres.

All konvertibel gjeld i norske foretak som er datterforetak av utenlandsk foretak, skal ha lavere prioritet enn ordinær seniorgjeld og være utstedt til det utenlandske morselskapet eller selskapet i konsernet som er kriseenhet (intern MREL).

§ 10 Offentliggjøring av informasjon om MREL

Foretak som omfattes av finansforetaksloven § 20-9 skal offentliggjøre informasjon om kravet til MREL.

Foretaket skal også offentliggjøre informasjon om kapitalen og gjelden som dekker dette kravet, herunder løpetidsprofil og prioritetsrekkefølge.

Finanstilsynet kan fastsette nærmere regler om hyppighet og format for offentliggjøringen.

§ 11 Overgangsbestemmelser

Kravet om at konvertibel gjeld skal ha lavere prioritet enn ordinær seniorgjeld etter § 8 skal være oppfylt innen 31. desember 2022.

§ 12 Risikojustering av bidrag til krisetiltaksfondet

Ved risikojusteringen av bidrag til krisetiltaksfondet i samsvar med finansforetaksloven § 20-51 tredje ledd, skal Finanstilsynet benytte tilleggsindikatorerne som angitt i forordning (EU) 2015/63 artikkel 6 nr. 5.

Henvisninger til beløp i euro skal forstås som henvisninger til et tilsvarende beløp i norske kroner.

II

Fastsatt av Finansdepartementet med hjemmel i finansforetaksloven §§ 19-3 og 19-10.

I forskrift 9. desember 2016 nr. 1502 om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 19-1 skal lyde:

§ 19-1 EØS-filialers medlemskap i garantiordningen

(1) Før norsk filial av kredittinstitusjon med hovedsete i annen EØS-stat kan bli medlem av innskuddsgarantiordningen skal Bankenes sikringsfond i samarbeid med hjemstatens sikringsordning avklare hvilke innskudd som er sikret i hjemstatens ordning, og hvilke innskudd som skal være sikret i *innskuddsgarantiordningen*.

(2) Bankenes sikringsfond kan avslå søknad om filialmedlemskap, eller sette særlige vilkår for medlemskapet, dersom soliditetssituasjonen hos søker, eller betydelig usikkerhet med hensyn til utviklingen i denne, tilsier det.

(3) Filialmedlem kan tidligst opptas seks måneder etter at Bankenes sikringsfond har mottatt søknad om slikt medlemskap. Før filialmedlem opptas, skal dette godkjennes av Finanstilsynet.

(4) Bestemmelsen i tredje ledd gjelder ikke ved omdanning til filial av datterselskap som er medlem i *innskuddsgarantiordningen*. De berørte tilsynsmyndigheter og

sikringsordninger skal varsles uten opphold når det er klart at omdanning vil finne sted. Finanstilsynet kan gi nærmere regler om videreføring av medlemskap i *innskuddsgarantiordningen* ved slik omdanning.

Ny § 19-5 skal lyde:

§ 19-5 Bidrag ved endringer i virksomheten

(1) Hvis et medlem trer ut av innskuddsgarantiordningen og blir medlem av en innskuddsgarantiordning i en annen EØS-stat, skal innskuddsgarantiordningen overføre de bidrag som medlemmet har betalt de siste 12 måneder før uttreden.

(2) Hvis overgangen gjelder en del av virksomheten, skal overføringen være proporsjonal med de overførte garanterte innskudd.

§ 19-5 blir ny § 19-6

Ny overskrift til del II skal lyde:

Del II. Filialer utenfor EØS-området

Ny § 19-7 skal lyde:

§ 19-7 Garanterte innskudd

For innskudd mottatt av medlemsforetak med hovedsete her i riket gjennom filial etablert i stat utenfor EØS-området, er beløpsgrensen for garanterte innskudd et beløp i kroner som svarer til 100 000 euro per innskyter per medlemsforetak.

§§ 19-8 og 19-9 oppheves

Endringene gjelder fra 1. januar 2019.

III

Forslag til forskrift om Bankenes sikringsfond

Fastsatt av Finansdepartementet med hjemmel i lov om Bankenes sikringsfond § 7.

Forskrift om Bankenes sikringsfond

§ 1 Vedtekter

Departementet fastsetter vedtekter for Bankenes sikringsfond.

§ 2 Taushetsplikt

Taushetsplikten i forvaltningsloven § 13 skal ikke gjelde overfor andre EØS-staters innskuddsgarantiordninger, andre EØS lands krisehåndteringsmyndigheter, andre EØS-staters tilsynsmyndigheter, og andre EØS-lands sentralbanker. Første punktum gjelder også overfor Single Resolution Board og den Europeiske sentralbanken.

IV

Forslag til opphevelse av forskrifter

Følgende forskrifter oppheves med virkning fra 1. januar 2019

- FOR-2006-12-22-1609 om delegering av myndighet til Finansdepartementet etter lov om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon m.v. av finansinstitusjoner § 2A-1 fjerde ledd og § 2A-2 annet ledd annet punktum
- FOR-2006-12-20-1147 om ikrafttredelse og overgangsregler til lov 6. desember 1996 nr. 75 om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon m.v. av finansinstitusjoner
- FOR-1996-12-06-1138 om delegering av myndighet til Finans- og tolldepartementet etter lov om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon m.v. av finansinstitusjoner

Vedlegg 1: Forordninger etter BRRD

[Delegert kommisjonsforordning \(EU\) 2015/63 av 21. oktober 2014 som utfyller europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/59/EU med hensyn til regler for ex-ante bidrag til kriseløsningsfondet](#)

[Delegert kommisjonsforordning \(EU\) 2016/778 av 2. februar 2016 om utfyllende bestemmelser til europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/59/EU med hensyn til de forhold og betingelser hvor utbetaling av ekstraordinære ex-post-bidrag helt eller delvis kan utsettes, og kriteriene for fastsettelse av aktiviteter, tjenester og transaksjoner med hensyn til kritiske funksjoner, og for fastsettelse av forretningsområder og tilknyttede tjenester med hensyn til sentrale forretningsområder](#)

[Delegert kommisjonsforordning \(EU\) 2016/860 av 4. februar 2016 om ytterligere presisering av omstendigheter hvor unntak fra anvendelsen av nedskrivnings- eller konverteringsbestemmelser er nødvendig, jf. artikkel 44 \(3\), i europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/59/EU om et regelsett for gjenoppretting og avvikling av kredittinstitusjoner og verdipapirforetak](#)

[Kommisjonens gjennomføringsforordning \(EU\) 2016/911 av 9. juni 2016 om gjennomføringsmessige tekniske standarder for formen og innholdet av beskrivelsen av avtaler om konsernintern finansiell støtte i overensstemmelse med europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/59/EU etablering av et rammeverk for gjenoppretting og avvikling av kredittinstitusjoner og verdipapirforetak](#)

[Kommisjonens gjennomføringsforordning \(EU\) 2016/962 av 16. juni 2016 om gjennomføringsmessige tekniske standarder vedrørende felles formater, skjemaer og definisjoner for identifisering og videreformidling av opplysninger fra kompetente myndigheter og avviklingsmyndigheter til Den europeiske banktilsynsmyndighet i henhold til europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/59/EU](#)

[Kommisjonens gjennomføringsforordning \(EU\) 2016/1066 av 17. juni 2016 om fastsettelse av gjennomføringsmessige tekniske standarder med hensyn til prosedyrer, standardformularer og skjemaer for utlevering av opplysninger i forbindelse med avviklingsplaner for kredittinstitusjoner og investeringsselskaper i henhold til europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/59/EU](#)

[Delegert kommisjonsforordning \(EU\) 2016/1075 av 23. mars 2016 om utfyllende bestemmelser til europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/59/EU hva gjelder reguleringsmessige tekniske standarder om innholdet av gjenopprettingsplaner, avviklingsplaner og konsernavviklingsplaner, minimumskravene som den kompetente myndighet skal vurdere i forbindelse med gjenopprettingsplaner og konserngjenopprettingsplaner, kravene til konsernintern økonomisk støtte, kravene vedrørende uavhengige takstmenn, den kontraktsmessige godkjenning av retten til nedskrivning og konvertering, prosedyrene og innholdet i forbindelse med meldingskrav og om varsel og suspensjon samt avviklingskollegienes virkemåte i praksis](#)

[Delegert kommisjonsforordning \(EU\) 2016/1400 av 10. mai 2016 om utfyllende bestemmelser til europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/59/EU om reguleringsmessige tekniske standarder som spesifiserer minimumskrav til gjenopprettingsplan og rapport om gjennomføring av plan](#)

[Delegert kommisjonsforordning \(EU\) 2016/1401 av 23. mai 2016 som utfyller europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/59/EU om et regelverk for gjenopprettning og avvikling av kredittinstitutter og investeringsselskaper hva angår reguleringsmessige tekniske standarder for metoder og prinsipper for verdifastsettelse av gjeld som stammer fra derivater](#)

[Delegert kommisjonsforordning \(EU\) 2016/1434 av 14. desember 2015 om korrigerende delegert forordning \(EU\) 2015/63 som utfyller europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/59/EU med hensyn til regler for ex ante-bidrag til kriseløsningsfondet](#)

[Delegert kommisjonsforordning \(EU\) 2016/1450 av 23. mai 2016 om utfyllende bestemmelser til europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/59/EU hva angår reguleringsmessige tekniske standarder som presiserer kriteriene i forbindelse med metoden til fastsettelse av minimumskravet til ansvarlig kapital og kvalifiserende gjeld](#)

[Delegert kommisjonsforordning \(EU\) 2016/1712 av 7. juni 2016 om utfyllende bestemmelser til europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/59/EU om et regelverk for gjenopprettning og avvikling av kredittinstitutter og investeringsselskaper hva angår reguleringsmessige tekniske standarder som spesifiserer minstekrav til opplysninger om finansielle kontrakter som bør være omfattet av de detaljerte registre, og forhold hvor dette krav bør gjelde](#)

[Delegert kommisjonsforordning \(EU\) 2017/867 av 7. februar 2017 om kategorier av avtaler som skal beskyttes i forbindelse med en delvis eiendomsoverdragelse i henhold til artikkel 76 i europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/59/EU](#)

[Kommisjonens gjennomføringsforordning \(EU\) 2018/308 av 1. mars 2018 om fastsetting av tekniske gjennomføringsstandarder for europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/59/EU med hensyn til modeller, standardskjemaer og definisjoner for identifisering og overføring av informasjon av avviklingsmyndigheter for å informere Den europeiske banktilsynsmyndighet om minimumskravet til ansvarlig kapital og kvalifiserende gjeld](#)

[Delegert kommisjonsforordning \(EU\) 2018/344 av 14. november 2017 om utfyllende bestemmelser til europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/59/EU vedrørende reguleringstekniske standarder som presiserer kriteriene i forbindelse med metoden til verdifastsettelse av forskjell i behandlingen i forbindelse med avvikling](#)

[Delegert kommisjonsforordning \(EU\) 2018/345 av 14. november 2017 om utfyllende bestemmelser til europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/59/EU vedrørende reguleringstekniske standarder som presiserer kriteriene i forbindelse med metoden til verdifastsettelse av aktiva og gjeld i institutter eller enheter](#)

Vedlegg 2: Estimerer på parameterverdier i kapittel 3.4

For at medlemsbankene skal ha anledning til å gjøre anslag på det bidrag de etter forslaget vil måtte betale, presenteres det her estimerer på parameterverdier som er nødvendige for å gjøre en slik beregning. Alle tallene i dette appendikset er basert på rapportering for tredje kvartal 2017. Disse parameterverdiene vil variere fra kvartal til kvartal, avhengig av utviklingen hos medlemsbankene.

Risikoindikator	Anslåtte parameterverdier	
	b_j	a_j
Uvektet egenkapitalandel	5 %-kvantil = 7,8 %	95 %-kvantil = 14,9 %
Ren kjernekapitaldekning	5 %-kvantil = 14,8 %	95 %-kvantil = 24,8 %
Misligholdte og tapsutsatte engasjement	5 %-kvantil = 0,13 %	95 %-kvantil = 5,03 %
Risikovekt i samlet beregningsgrunnlag	5 %-kvantil = 43,3 %	95 %-kvantil = 73,2 %
Eiendeler som ikke er pantsatt / garanterte innskudd	5 %-kvantil = 128,5 %	95 %-kvantil = 299,9 %

Justeringskoeffisienten μ er ved den foreslåtte modellen beregnet til 1,08.

De resterende parameterverdiene er gitt i forslaget til bidragsmodellen. Øvrig nødvendig informasjon, som indikatorverdier og garanterte innskudd, er medlemsbankene allerede i besittelse av.

FINANSTILSYNET
POSTBOKS 1187 SENTRUM
0107 OSLO
POST@FINANSTILSYNET.NO